

UDKAST

Forslag

til

Lov om ældretilsyn

Kapitel 1

Formål og opgaver

§ 1. Ældretilsynet har til formål at støtte de omfattede plejeenheder, jf. § 2, i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven.

Stk. 2. Formålet opnås gennem læringsorienteret dialog og ved at:

- 1) Bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om kvalitet i helhedsplejen jf. § 4, stk. 3.
- 2) Påse kvalitet i helhedsplejen i plejeenhederne ud fra ældreloven, jf. § 7, stk. 1-3 og § 9, stk. 1.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Loven omfatter følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i Plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2, i ældreloven:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 46 i ældreloven.
- 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 3) Friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.
- 4) Andre, tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.
- 5) Leverandører, som leverer hjælp til borgere i eget hjem, jf. § 18 i ældreloven.

Kapitel 3

Ansvar for ældretilsynet

§ 3. Ansvar for at varetage funktionen som ældretilsyn efter denne lov påhviler kommunalbestyrelsen i de kommuner, der udpeges af ældreministeren efter aftale med hver af de pågældende kommuner.

UDKAST

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter regler om ansvaret for varetagelsen af opgaven som ældretilsyn, herunder om det geografiske dækningsområde, opgavens indhold, ældretilsynets indretning og drift. Ministeren fastsætter derudover nærmere regler om finansieringen af ældretilsynet.

Kapitel 4

Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring

§ 4. Ældretilsynet koordinerer og iværksætter indsatsen vedrørende rådgivning og sparring til plejeenheder i følgende tilfælde:

- 1) Efter anmodning fra den ældre eller dennes pårørende.
- 2) Efter anmodning fra plejeenheden.
- 3) I forbindelse med ældretilsynets tilsyn efter § 7, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Ældretilsynet vurderer i forbindelse med en anmodning efter stk. 1, nr. 1 og 2, om der er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen skal videresendes til anden relevant myndighed.

Stk. 3. Ældretilsynet bistår den enkelte plejeenhed med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen i overensstemmelse med vurderingen efter stk. 2, og behovets omfang. Ældretilsynet skal derudover vejlede om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeenhedens behov.

Kapitel 5

Ældrelinjen

§ 5. Ældretilsynet skal i hver af de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, have en let tilgængelig og direkte indgang (Ældrelinjen), hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Stk. 2. Myndigheder og personer, der udøver opgaver efter stk. 1, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Stk. 3. Ældretilsynet må ikke over for plejeenheden eller andre oplyse, at tilsynet har modtaget en henvendelse efter stk. 1, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 4. Den, der har henvendt sig anonymt til ældretilsynet, jf. stk. 1, kan over for ældretilsynet samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre oplyser, at tilsynet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre oplyser

UDKAST

navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre videregiver henvendelsens indhold.

Stk. 5. Ældretilsynet kan uden samtykke fra den, der har henvendt sig, jf. stk. 1, videregive henvendelsens indhold, jf. stk. 1, til en anden offentlig myndighed, hvis indholdet er relevant og nødvendigt for den anden myndigheds opgavevaretagelse.

Kapitel 6 *Opstartsmøde*

§ 6. Ældretilsynet afholder opstartsmøde senest 3-6 måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Stk. 2. Opstartsmøde efter stk. 1, indebærer dialog med plejeenheden om ældretilsynet, herunder ældretilsynets rådgivning og sparring, jf. § 4, stk. 3, Ældrelinjen, jf. § 5, og tilsynet med kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven, jf. § 7, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, samt eventuelt dialog om områder, hvor det kan være relevant for plejeenheden at arbejde med kvalitet i helhedsplejen.

Kapitel 7 *Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen*

§ 7. Ældretilsynet påser kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder ud fra ældreloven, jf. § 9, stk. 1.

Stk. 2. Tilsyn efter stk. 1 gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Ældretilsynet gennemfører under alle omstændigheder et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år.

Stk. 3. Som led i tilsynet efter stk. 2 foretager ældretilsynet en vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Stk. 4. Ældretilsynet orienterer mundtligt plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter stk. 2 samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på dialog og at fremme læring i plejeenheden. Ældretilsynet udfærdiger en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Stk. 5. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynets tilsyn og om indhold i og form for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn.

Samtilsyn

UDKAST

§ 8. Tilsyn efter § 7, stk. 2, med plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Stk. 2. Ældretilsynet faciliterer den overordnede koordination mellem relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn.

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med relevante ministre regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der er omfattet af samtilsyn samt om de overordnede rammer for samtilsyn efter stk. 1.

Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

§ 9. Ældretilsynet påser og vurderer kvalitet i helhedsplejen, jf. § 7, i de omfattede plejeenheder, ud fra § 1, stk. 2, og §§ X-X i ældreloven. Vurderingen foretages inden for følgende temaer:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Samarbejde med andre myndigheder og tilsyn

§ 10. Ældretilsynet samarbejder i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, jf. § 7, stk. 1 og 2, og i forbindelse med at der træffes afgørelser overfor en plejeenhed, jf. § 11.

Ældretilsynets sanktionsmuligheder

§ 11. Når det er nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen i en plejeenhed, jf. § 9, stk. 1, kan ældretilsynet træffe afgørelse om følgende:

- 1) Påbud om krav til at sikre kvalitet i helhedsplejen i relation til et eller flere af temaerne, jf. § 9, stk. 1, for en bestemt periode.
- 2) Påbud om at modtage den nødvendige støtte, jf. § 4.
- 3) Opfølgende tilsyn, jf. § 7, stk. 2, i forbindelse med påbud efter nr. 1 og nr. 2.
- 4) Påbud om forbud mod indflytning af nye beboere i plejeenheden, jf. § 2, nr. 1-4, for en bestemt periode.

UDKAST

5) Påbud om forbud mod indtag af nye borgere hos leverandører, jf. § 2, nr. 5, for en bestemt periode.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om ældretilsynets afgørelser efter stk. 1.

Kapitel 8

Oplysningspligt og kommunikation

Plejeenhedens oplysningspligt

§ 12. Plejeenheden er over for ældretilsynet forpligtet til:

- 1) Efter anmodning at give de oplysninger, som er nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1.
- 2) Af egen drift og uden unødigt ophold at give ældretilsynet oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden.

Stk. 2. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om plejeenhedernes oplysningspligt efter stk. 1.

Ældretilsynets oplysningspligt

§ 13. Hvis ældretilsynet får oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, videregiver ældretilsynet uden unødigt ophold oplysningerne til denne anden myndighed, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger.

Den stedlige kommunalbestyrelses oplysningspligt

§ 14. Bliver den stedlige kommunalbestyrelse orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed efter § 13, skal kommunalbestyrelsen orientere de enkelte borgeres handlekommuner, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Kommunikation

UDKAST

§ 15. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn, jf. §§ 12-14, samt mellem ældretilsynet og Sundhedsstyrelsen. Ældreministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt, og om anvendelse af bestemte IT-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage plejeenheder helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

Kapitel 9

Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet

§ 16. Sundhedsstyrelsen faciliterer, at viden og praksis på tværs af de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineres og ajourføres.

Stk. 2. Ældretilsynet skal efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen give de oplysninger, som er nødvendige som led i varetagelsen af opgaven efter stk. 1.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

Ikrafttrædelsesbestemmelse

§ 17. Loven træder i kraft den 1. januar 2025, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 1 og 2 og §§ 4-16, træder i kraft den 1. juli 2025.

Overgangsbestemmelse

§ 18. For plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-5, som før den 1. juli 2025 var registeret hos Styrelsen for Patientsikkerhed efter den hidtidige bestemmelse i § 150 c i serviceloven, finder § 6, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse, dog således at ældretilsynet senest skal have afholdt opstartsmøde med disse plejeenheder den 1. juli 2026.

Stk. 2. [Udestår]

§ 19. Kommunerne, som varetager funktionen som ældretilsyn efter denne lov, overtager pr. ... 2025 det personale, som i kommunerne og i Styrelsen for Patientsikkerhed udelukkende eller helt overvejende er beskæftiget med varetagelsen af opgaven, jf. § 1. Den kommunalbestyrelse, som va-

UDKAST

retager funktionen som ældretilsyn, overtager det personale som har tjenestested i en kommune eller i Styrelsen for Patientsikkerhed, beliggende tættest på kommunalbestyrelsen, der varetager ældretilsynet.

Stk. 2. De pligter og rettigheder, der følger af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, finder tilsvarende anvendelse for personale, der er ansat i henhold til kollektiv overenskomst, bestemmelser om løn- og arbejdsforhold, der er fastsat eller godkendt af offentlig myndighed, eller individuel aftale, og som i forbindelse med overførsel efter stk. 1 ikke er omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse.

Stk. 3. Tjenestemænd har pligt til at følge med opgaverne til den nye ansættelsesmyndighed på vilkår, der svarer til de hidtidige vilkår. Den nye ansættelsesmyndighed udbetaler den samlede tjenestemandspension, idet pensionsbyrden deles forholdsmæssigt mellem de to ansættelsesmyndigheder.

Territorial anvendelse

§ 20. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Forenklet tværkommunalt ældretilsyn

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Kommunernes tilsyn på ældreområdet

2.1.1.2. Forsøgsordning med et statsligt Ældretilsyn

2.1.1.3. Obligatorisk opfølgings- og læringsforløb efter påbud fra Styrelsen for Patientsikkerheds Ældretilsyn

2.1.1.4. Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO)

2.1.1.5. Plejehjemsoversigten

2.1.1.6. Sundhedsstyrelsens rolle ift. ældreområdet

2.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Oprettelse af et tværkommunalt og uafhængigt ældretilsyn

2.1.3.2. Ældretilsynets anvendelsesområde

2.1.3.3. Ældretilsynets formål og opgaver

2.1.3.4. Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring

2.1.3.5. Ældrelinjen i ældretilsynet

2.1.3.6. Opstartsmøde

2.1.3.7. Et risikobaseret og reaktivt ældretilsyn

UDKAST

2.1.3.8. Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

2.1.3.9. Tilbage melding på tilsyn

2.1.3.10. Ældretilsynets sanktionsmuligheder

2.1.3.11. Oplysningspligt for ældretilsynet, plejeenheden og den stedlige kommunalbestyrelse

2.1.3.12. Sundhedsstyrelsens tværgående rolle ift. ældreområdet

2.2. Samtilsyn

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Forsøgsordning med et statsligt ældretilsyn

2.2.1.2. Det sundhedsfaglige tilsyn

2.2.1.3. Arbejdstilsynet

2.2.1.4. Fødevarestyrelsens fødevarekontrol

2.2.1.5. Kommunernes brandsyn

2.2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

3. Forholdet til databeskyttelseslovgivningen

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Klimamæssige konsekvenser

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

11. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Meget fungerer godt i ældreplejen. Mange ældre modtager hver dag pleje og omsorg fra de mange fagligt dygtige og engagerede ledere og medarbejdere i ældreplejen. Ældreplejen står dog også over for udfordringer.

Årtiers voksende bureaukrati og ønsker om at styre ældreplejen tæt har resulteret i en ældrepleje, hvor medarbejdere og ledere ikke i tilstrækkelig grad kan imødekomme den ældres behov. Dette skyldes bl.a., at der bruges for meget tid på dokumentation og registrering.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik på den baggrund den 18. april 2024 *Aftale om en reform af ældreområdet*. Partierne ønsker med aftalen at ændre tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier, og at der skabes de lovgivningsmæssige- og forvaltningsmæssige rammer for, at medarbejdere og ledere i højere grad kan imødekomme den enkelte ældres individuelle behov.

Med det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven igangsættes derfor en central forandringsproces af ældreplejen, hvor omdrejningspunktet bliver borgerens selvbestemmelse, og hvor den pleje og omsorg, borgerne får, tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker og behov, og med flere muligheder og mere frihed til, at borgerne selv kan vælge den velfærd og service, der passer bedst til dem. Forslaget til ældreloven vil samtidig medføre en helt ny tilgang til styring, visitation og kvalitet baseret på mere tillid til medarbejderne, ledelsen og deres faglighed.

Aftalepartierne er enige om, at denne nye tilgang til ældreplejen, baseret på mere tillid til medarbejderne, ledelsen og deres faglighed, medfører et behov for, at tilsynet med ældreplejen får en ny rolle.

Der er gennem årene blevet skabt et tilsynsregime, der kontrollerer forholdene og dokumentationen i ældreplejen i detaljen, og som samlet set medfører, at medarbejdere og ledere i ældreplejen oplever, at de bruger for meget tid på dokumentation og tilsyn, som i stedet kunne være brugt på omsorg og pleje af borgerne i stedet.

Det skyldes bl.a., at der i dag eksisterer flere overlappende tilsyn på ældreområdet, som medfører et stort ressourceforbrug hos plejeenhederne, som i stedet kunne være brugt på omsorg og pleje af borgerne.

UDKAST

Derudover har en arbejdsgruppe om tilsyn på ældreområdet i 2022 bl.a. peget på, at det for kommunerne kan være en udfordring at opretholde en armslængde og sikre uvildighed i kommunernes eget tilsyn med den hjælp, som kommunen selv og private leverandører leverer på ældreområdet.

Aftalepartierne er derfor enige om, at tilsynets fokus i højere grad skal flyttes fra kontrol af plejeenheders dokumentation til fokus på læring, dialog og kvalitet lokalt. Ældretilsynet skal fremover være lærende og understøtte kvalitetsudvikling lokalt, men stadig føre tilsyn med kvaliteten af plejen og omsorgen. Hertil skal tilsynet i højere grad end i dag være et værktøj for ledere og medarbejdere i deres arbejde med mulighed for adgang til rådgivning og sparring, både når det gælder den generelle kvalitet i plejen, og når der opstår særligt vanskelige situationer.

Aftalepartierne er desuden enige om, at der skal gennemføres en sanering og begrænsning i antallet af statslige og lokale tilsyn og kontrolopgaver. Det sker ved at afskaffe kommunernes nuværende tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, (herefter det kommunale ældretilsyn), som i dag er lokaliseret i hver af de 98 kommuner, og ved at udfase den eksisterende forsøgsordning med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed. Aftalepartierne er på den baggrund enige om i stedet at oprette et nyt tværkommunalt ældretilsyn, som forankres i et mindre antal kommuner.

Dette lovforslag udmønter sammen med de samtidigt fremsatte forslag til ældreloven, lov om lokalplejehjem og lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem) de lovgivningsmæssige elementer i aftalen om en reform af ældreområdet.

Med dette forslag til en ny lov om ældretilsyn skabes således et nyt, forenklet tværkommunalt ældretilsyn inden for følgende overordnede politisk aftalte rammer:

- Tilsynet skal være risikobaseret og målrettes de enheder, hvor der er størst risiko for udfordringer med kvaliteten, ligesom der fortsat skal være mulighed for at reagere på henvendelser til tilsynet (whistleblowerordning).
- Tilsynet skal i højere grad end i dag være et værktøj for ledere og medarbejdere i deres arbejde med mulighed for adgang til rådgivning og sparring, både når det gælder den generelle kvalitet i plejen, og når der opstår særligt vanskelige situationer.

Det følger endvidere af *Aftale om en reform af ældreområdet*, at der skal indføres ”samtilsyn” på plejehjem.

Baggrunden for aftalens element om at indføre samtilsyn på plejehjem er dels, at plejehjem i dag er underlagt tilsyn fra en række forskellige tilsynsmyndigheder, uden at der nødvendigvis sker en nærmere koordinering tilsynene imellem, herunder i forhold til tilsynenes afrapporteringer. Dette medfører et øget ressourceforbrug hos plejeenhederne, som skal forsøge at navigere i de forskelligartede fagligheder, logikker og hensyn. Derudover oplever nogle plejehjem at få besøg af forskellige tilsyn flere gange i løbet af samme år, hvilket medfører et stort ressourceforbrug hos plejeenhederne, som i stedet kunne være anvendt på pleje og omsorg af ældre borgere.

Formålet med samtilsyn på plejehjem er derfor dels at reducere tilsynstrykket for de enkelte plejehjem ved at de relevante tilsynsmyndigheder gennemfører planlagte tilsyn på plejehjem samtidigt, i det omfang de enkelte tilsynsmyndigheder hver især har udtaget samme plejehjem til tilsyn i det samme kalenderår. Derudover skal samtilsyn på plejehjem bidrage til at undgå eventuelle modstridende krav fra de forskellige tilsynsmyndigheder.

Aftalepartierne er enige om, at samtilsynet som udgangspunkt omfatter det nye, tværkommunale ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, kommunernes brandsyn, Fødevarerstyrelsens fødevarekontrol og Arbejdstilsynets tilsyn.

Med dette forslag til en ny lov om ældretilsyn skabes således også det hjemmelmæssige grundlag for at der indføres samtilsyn på plejehjem.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Forenklet tværkommunalt ældretilsyn

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Kommunernes tilsyn på ældreområdet

Det følger af § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024 (herefter retssikkerhedsloven), at kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses, og at tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde, opgaven udføres på. I § 148 a i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 67 af 22. januar 2024 (herefter serviceloven), er denne tilsynsforpligtelse uddybet i forhold til, at den stedlige kommunalbestyrelse skal føre et generelt driftsorienteret tilsyn med tilbuddets personale, bygninger og økonomi.

UDKAST

Det følger desuden af servicelovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter loven, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om. Endvidere følger det af bestemmelsens stk. 2, at kommunen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål (det personrettede tilsyn).

Efter servicelovens § 151, stk. 1, har den stedlige kommune pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83 (personlig og praktisk hjælp og madservice), 83 a (rehabiliteringsforløb) og 86 (genoptræning og vedligeholdelsestræning), løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. serviceloven § 139. Som det fremgår om tilsynet efter § 151, stk. 1 i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 304, påhviler det ligeledes kommunalbestyrelsen, i tilfælde, hvor de kommunale opgaver udføres af andre (private), at føre tilsyn med den, der udfører opgaven.

Efter servicelovens § 151 a, stk. 1, har kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger, på tilsvarende vis pligt til at følge op på enkeltsager og føre tilsyn med indsatserne over for lejere og beboere i friplejeboliger, jf. § 148, stk. 1 og 2, og § 151, stk. 1.

Det er en del af formålet med kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse efter servicelovens § 151, stk. 1, at præcisere forpligtelsen efter § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og at sætte særlig fokus på myndighedstilsynet med den hjælp, som kommunale og private leverandører giver efter §§ 83, 83 a og 86.

Efter servicelovens § 151, stk. 2, 1. pkt., skal kommunalbestyrelsen som led i tilsynsforpligtelsen efter servicelovens § 151, stk. 1, hvert år foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg på plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre tilsvarende boligenheder i kommunen. Tilsynet må ikke varetages af leverandører eller personer, der udfører opgaver på området. Som det fremgår om tilsynet efter § 151 i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 304, påhviler det ligeledes kommunalbestyrelsen at føre

UDKAST

tilsyn med den, der udfører opgaven, i tilfælde, hvor de kommunale opgaver udføres af andre (private).

Efter servicelovens § 151 a, stk. 2, 1. pkt., skal kommunalbestyrelsen som led i tilsynsforpligtelsen hvert år foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg i friplejeboliger. Tilsynet omfatter indsatsen over for de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser, jf. servicelovens § 151, stk. 2, 2. pkt., og servicelovens § 151 a, stk. 2, 2. pkt. Tilsynet må ikke varetages af friplejeboligleverandører eller personer, der udfører opgaver for den friplejeleverandør, som tilsynet omfatter, jf. servicelovens § 151 a, stk. 2, 3. pkt. Som det fremgår om tilsynet efter § 151 a, stk. 2 i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 309, påhviler pligten til at følge op på enkeltsager og føre tilsyn i friplejeboliger kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne er beliggende.

Efter servicelovens § 151, stk. 3, gælder kommunalbestyrelsens forpligtelse efter servicelovens § 151, stk. 1 og 2, ikke tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, jf. § 4 i lov om socialtilsyn.

Som det fremgår om tilsynet efter § 151 i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 303, skal kommunalbestyrelsen aktivt, opsøgende og systematisk føre tilsyn med, at borgerne får den hjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet – både fagligt og økonomisk – som man har besluttet, der skal være i kommunen.

Efter servicelovens § 151 c, skal kommunalbestyrelsen endvidere udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for hjælp efter servicelovens § 83, som er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør efter § 91. Som det fremgår om tilsynet efter § 151 c i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 305, skal tilsynspolitikken omfatte alle opgaver og områder, hvor kommunalbestyrelsen har et forsyningsansvar for tilbud efter § 83 til borgere i eget hjem og dermed har en tilsyns- og opfølgingsforpligtelse. Det fremgår ydermere af vejledningens punkt 305, at kommunalbestyrelsens tilsynspolitik, jf. servicelovens § 151 c, stk. 2, således skal omfatte kommunens egne retningslinjer og procedurer for, hvordan der føres tilsyn med leverandørernes udførelse af hjælpen, og hvordan der følges op på tilsynsresultaterne.

Kommunernes tilsyn på ældreområdet udgør myndighedsopgaver. Det indebærer, at tilsynsopgaverne ikke kan udliciteres til private eller til andre

myndigheder uden særskilt lovhjemmel. Det er derfor alene det sagsforberedende arbejde, der ikke har karakter af myndighedsudøvelse, som kommunerne kan udlicitere i forbindelse med sådanne opgaver.

Det bemærkes i forhold til tilsynet med kommunerne, der i dag fører det beskrevne tilsyn på ældreområdet, at dette varetages af Ankestyrelsen med Indenrigs- og Boligministeriet som overordnet tilsynsmyndighed efter reglerne i kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024 (herefter kommunestyrelsesloven). Det kommunale tilsyn kan se på, om kommuner overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Tilsynet er et retligt tilsyn. Tilsynet kan således ikke tage stilling til, om kommuners dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige eller til spørgsmål om skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen. Tilsynet omfatter heller ikke tilfælde, hvor særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage eller har taget stilling til den pågældende sag.

2.1.1.2. Forsøgsordning med et statsligt ældretilsyn

I servicelovens kapitel 26 om opfølgning, tilsyn og betaling for tilsynet reguleres bl.a. Styrelsen for Patientsikkerheds forpligtigelse til at føre et risikobaseret tilsyn med den social- og plejefaglige indsats på plejecentre, midlertidige pladser og hjemmeplejeenheder.

Det fremgår af servicelovens § 150, stk. 1, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter servicelovens § 150 c, stk. 1 og 2.

Efter servicelovens § 150, stk. 2, skal Styrelsen for Patientsikkerhed gennemføre tilsynet efter stk. 1 ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje ikke har den fornødne kvalitet. Styrelsen for Patientsikkerhed skal ligeledes på baggrund af en begrundet mistanke gennemføre tilsyn efter stk. 1, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den fornødne kvalitet af den personlige hjælp, omsorg og pleje i en enhed.

Efter servicelovens § 150, stk. 3, skal Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis styrelsen bliver bekendt med overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i forbindelse med tilsyn efter stk. 1, orientere vedkommende registreringspligtige enhed og den stedlige kommunalbestyrelse.

UDKAST

Efter servicelovens § 150, stk. 4, skal den stedlige kommunalbestyrelse, i de tilfælde, hvor de bliver orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold efter stk. 3, orientere de kommunalbestyrelser, som har ansvar for hjælpen til de enkelte borgere, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Efter servicelovens § 150, stk. 5, fastsætter Styrelsen for Patientsikkerhed nærmere regler om vurdering af kvaliteten af den personlige hjælp, omsorg og pleje, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer.

Det følger endvidere af servicelovens § 150 a, stk. 1, at den registreringspligtige enhed er forpligtet til at give de oplysninger, som er nødvendige som led i tilsynet, på anmodning fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Efter servicelovens § 150 a, stk. 2, har Styrelsen for Patientsikkerhed til enhver tid som led i tilsynet efter § 150, stk. 1, mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle registreringspligtige enheder omfattet af tilsynet.

Efter servicelovens § 150 b, stk. 1, udarbejder Styrelsen for Patientsikkerhed en tilsynsrapport efter hvert tilsynsbesøg udført efter § 150, stk. 1. Styrelsen for Patientsikkerhed udarbejder en årlig sammenfatning af observationer og vurderinger som følge af tilsynene efter § 150, stk. 1.

Efter servicelovens § 150 b, stk. 2, fastsætter Styrelsen for Patientsikkerhed regler om offentliggørelse af tilsynsrapporter og sammenfatninger, jf. stk. 1.

Efter servicelovens § 150 c, stk. 1, skal følgende enheder registrere sig hos Styrelsen for Patientsikkerhed, jf. dog stk. 2: 1) Plejehjem m.v., jf. § 192. 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap. 3) Fripnejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger. 4) Andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale. 5) Leverandører, som leverer hjælp efter § 83, jf. § 91.

Efter servicelovens § 150 c, stk. 2, omfatter registreringspligten efter stk. 1 ikke enheder, hvor hjælpen og støtten til borgerne i enheden i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85. Disse vil i stedet som udgangspunkt være omfattet af socialtilsynet.

Efter servicelovens § 150 c, stk. 3, fastsætter Styrelsen for Patientsikkerhed nærmere regler om registrering efter stk. 1, herunder om, at registrering skal ske elektronisk.

UDKAST

Det følger af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 652 af 25. maj 2018 om Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn på ældreområdet, at Styrelsen for Patientsikkerheds samlede vurdering af om den personlige hjælp, omsorg og pleje, som ydes i en enhed, har den fornødne kvalitet efter servicelovens § 150, stk. 2, vurderes inden for følgende temaer: Selvbestemmelse og livskvalitet, herunder en værdig død, trivsel og relationer, målgrupper og metoder, organisation, ledelse og kompetencer, procedurer og dokumentation samt aktiviteter og rehabilitering.

Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget, som dannede baggrund for lov nr. 560 af 29. maj 2018, at Styrelsen for Patientsikkerhed foretager en konkret vurdering af forholdene i den registreringspligtige enhed, jf. Folketings-tidende 2017-2018, L 210 som fremsat, side 19.

Det fremgår desuden af servicelovens § 150 d, stk. 1, at tilsiger forholdene i den registreringspligtige enhed det, kan Styrelsen for Patientsikkerhed give påbud om krav til den social- og plejefaglige indsats eller om midlertidigt at indstille driften af den social- og plejefaglige indsats hos den pågældende enhed helt eller delvis.

Det fremgår endvidere af forarbejderne til lovforslaget, at vurderingen af grundlaget for at anvende påbud vil bero på en samlet vurdering af, i hvilket omfang der konstateres svigt i kvaliteten af de leverede ydelser, herunder om svigt vedrører ydelser på flere områder, samt karakteren eller alvorligheden af de svigt, som styrelsen konstaterer, jf. Folketingstidende 2017-2018, L 210 som fremsat, side 19.

Det forudsættes ved Styrelsen for Patientsikkerheds påbud om indstilling af driften, at Styrelsen for Patientsikkerhed har foretaget en vurdering af, at den manglende kvalitet i indsatsen i den pågældende enhed generelt indebærer en risiko for forværring af borgernes almentilstand. Det forudsættes derudover, at der forud for en afgørelse om påbud har været en dialog mellem Styrelsen for Patientsikkerhed og den enkelte enhed om de forhold, der ligger til grund for afgørelsen om påbud.

Det følger endvidere af servicelovens § 150 d, stk. 2, at afgørelser efter stk. 1 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Det betyder, at der ikke kan klages over en afgørelse om påbud, som træffes som led i tilsynet.

Det er forudsat, at Styrelsen for Patientsikkerhed er i dialog med de enheder, hvor der føres tilsyn, og at dialogen med den enkelte enhed både omfatter

tilsynets fund og vurderinger, før der træffes afgørelse om påbud, jf. Folke­tingstidende 2017-2018, tillæg A, L 210, side 19.

Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn udfører efter et påbud et opføl­gende tilsyn for at kontrollere, om plejeenheden lever op til den fornødne kvalitet. Denne opfølgning sker senest efter typisk tre måneder efter påbud­det til plejeenheden. I enkelte tilfælde foretages opfølgningen administra­tivt, hvor det konkret vurderes, at der herigennem sikres fornøden informa­tion til vurdering af opfyldelsen af påbuddet. Såfremt målepunkterne ved det opfølgende tilsyn ikke er opfyldt, følger Styrelsen for Patientsikkerhed op, indtil det konkret vurderes, at målepunkterne er opfyldt, eller at plejeen­heden er i stand til selv at udbedre de enkeltstående og konkrete fund.

Efter servicelovens § 157 a, kan en registreringspligtig enhed, som undlader at afgive de krævede oplysninger efter § 150 a, stk. 1, undlader at registrere sig efter § 150 c, stk. 1, eller undlader at efterkomme et påbud efter § 150 d, stk. 1, straffes med bøde.

Efter servicelovens § 157 a, stk. 2 kan Styrelsen for Patientsikkerhed i for­skrifter, der udstedes i medfør af § 150 b, stk. 2, og § 150 d, stk. 3, fastsætte bestemmelser om straf i form af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Efter servicelovens § 157 b, kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske per­soner) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

2.1.1.3. Obligatorisk opfølgings- og læringsforløb efter påbud fra Styrel­sen for Patientsikkerheds Ældretilsyn

Det følger af § 150 e i serviceloven, at modtager en registreringspligtig en­hed, jf. servicelovens § 150 c, et påbud om krav til den social- og plejefag­lige indsats eller om midlertidigt at indstille driften af den social- og pleje­faglige indsats hos den pågældende enhed helt eller delvis, jf. servicelovens § 150 d, stk. 1, skal vedkommende registreringspligtige enhed tage imod et opfølgings- og læringsforløb ved et udgående rejsehold under Videnscen­ter for værdig ældrepleje i Sundhedsstyrelsen.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2020-2021, L 170, som fremsat, side 4, at formålet med de obligatoriske opføl­gnings- og læringsforløb er at sikre, at plejeenheden, der har modtaget et på­bud, samtidig får målrettet støtte til faglig læring og udvikling i plejeenhe­den. Forløbene skal derfor tilpasses til den enkelte enhed og omfatter bl.a. socialfaglig støtte til, at den pågældende plejeenhed kan arbejde målrettet

med afhjælpning af de fejl og mangler, som er årsagen til påbuddet fra ældretilsynet. Det enkelte forløbs indhold og varighed skal derfor også være proportionalt med påbuddets karakter og de problemstillinger og faglige udfordringer, som den enkelte plejeenhed har, og som forløbet skal følge op på.

2.1.1.4. Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO)

Det følger af § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen, at VISO dækker de mest specialiserede og komplicerede problemstillinger inden for følgende områder: 1) Børn og unge med handicap, 2) Børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer, 3) Udsatte grupper, 4) Voksne med handicap, 5) Socialpsykiatrien og 6) Specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne.

Efter § 13, stk. 1, i serviceloven bistår den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (herefter VISO) kommuner og borgere med gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager. Det følger af § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen, at specialrådgivning efter § 13, stk. 1, i serviceloven og § 165 i barnets lov skal være individuel og helhedsorienteret. Rådgivningen kan omfatte specialiseret rådgivning om kompensations- og støttemuligheder, om målgruppen, om processer i komplekse sager eller om metoder og værktøjer, som knytter sig til et specialrådgivningsforløb for en bestemt målgruppe eller ydelse. Som det fremgår af Vejledning nr. 9347 af 28. marts 2017 om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven, punkt 169, er den rådgivning, der ydes af VISO, alene vejledende. Det er således kommunens ansvar at træffe de relevante afgørelser.

Efter bestemmelsens stk. 2 yder VISO gratis vejledende udredning til kommuner og borgere i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om henvisning af borgeren efter 1. pkt. Det er ikke muligt for borgeren selv eller et tilbud at anmode VISO om en udredning.

Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation træffer afgørelse om ydelser efter § 13, stk. 1 og 2. Som det fremgår af Vejledning nr. 9347 af 28. marts 2017 om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven, punkt 168, er det VISO selv, der afgør om en konkret sag i henhold til servicelovens § 13, stk. 1 og/eller stk. 2, falder inden for VISO's område.

UDKAST

Henvendelser, som falder uden for, kan afvises, og denne afgørelse kan ikke påklages.

Efter bestemmelsens stk. 5 sikrer VISO en systematisk indsamling, udvikling, bearbejdning og formidling af den faglige viden på det sociale område og på området for den mest specialiserede specialundervisning og specialpædagogiske bistand m.v. VISO sørger for at koordinere og deltage i prøvnings-, forsknings- og informationsvirksomhed på hjælpemiddelområdet.

VISO har således en lovbestemt opgave med at udvikle og formidle faglig viden på det sociale område og specialundervisningsområdet. VISO har bl.a. haft tilbudt temadage og temaforløb med op til tre rådgivningssessioner om aktuelle problemstillinger samt videnspublikationer om komplekse problemstillinger. I forhold til ældreområdet kan nævnes temaforløb om ”demens og seksualitet”, ”demens og omsorgstræthed blandt personale” og ”demens og pårørendeperspektivet i fokus” til fagpersoner, der er i berøring med personer med demens og deres pårørende. Derudover har VISO afholdt temadage og udgivet viden om personer med demens.

Det følger endvidere af § 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen, at andre ministerier samt andre offentlige institutioner kan mod anvisning af finansiering hertil bestille konkrete opgaver i VISO, jf. de opgaver som er nævnt i § 7.

2.1.1.5. Plejehjemsoversigten

Reglerne for plejehjemsoversigten, herunder hvilke oplysninger der skal indrapporteres til oversigten, er fastsat i servicelovens § 14 a og bekendtgørelse om plejehjemsoversigten, jf. bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018.

Formålet med plejehjemsoversigten er, jf. § 1 i bekendtgørelsen herom, at give information om og overblik over alle plejehjem, plejeboligbebyggelser og friplejeboligbebyggelser, at understøtte borgernes frie valg af tilbud og at understøtte lige konkurrence mellem private og offentlige leverandører.

I bekendtgørelsens § 7, stk. 1-2, fremgår det, at kommunalbestyrelser, jf. § 4, og private tilbud, jf. § 5, løbende skal indberette oplysninger til plejehjemsoversigten om nye tilbud eller ændringer i allerede eksisterende tilbud. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om indberetningen af oplysninger om tilbud, der er del af den kommunale forsyning, jf. § 4, foretages af kommunen eller det enkelte tilbud. Kommunalbestyrelsen

bør inddrage det enkelte tilbud i forhold til, hvilke oplysninger der indberettes til plejehjemsoversigten.

Oplysningerne, som skal tilbuddene skal indberette til plejehjemsoversigten, er oplistet i bekendtgørelsens § 8. I forhold til tilsyn fremgår det af bekendtgørelsens § 8, nr. 4, litra h-j, at følgende skal indberettes: Seneste kommunale tilsynsrapport, hvis kommunen udarbejder en rapport i forbindelse med sit tilsyn, seneste tilsynsrapport efter sundhedsloven, jf. § 213 b, stk. 1, og seneste tilsynsrapport efter serviceloven, jf. § 150 b, stk. 1, i lov om social service. Tilsynsrapporterne skal være tilgængelig på oversigten i de første to år efter afrapporteringen.

2.1.1.6. Sundhedsstyrelsens rolle ift. ældreområdet

I medfør af § 214, stk. 1 i sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 247 af 12. marts 2024, vejleder Sundhedsstyrelsen om udførelsen af sundhedsfaglige opgaver efter sundhedsloven og om udvalgte social- og plejefaglige opgaver på ældreområdet efter serviceloven. Både sundheds- og ældreministeren og andre myndigheder har adgang til direkte rådgivning og anden bistand fra Sundhedsstyrelsen i sundhedsfaglige spørgsmål og vedrørende social- og plejefaglige indsatser på ældreområdet, jf. § 214, stk. 2.

2.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Med *Aftale om en reform af ældreområdet* og det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven foreslås en ny tilgang til ældreplejen med tildeling og udmøntning af hjælpen i få sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, og hvor hjælpen skal tilrettelægges og udmøntes i tæt samarbejde med den ældre. Dette vil alt andet lige indebære færre forvaltningsretlige afgørelser.

For aftalekredsen bag *Aftale om en reform af ældreområdet* er det derfor centralt, at tilsynet med ældreplejen får en ny rolle. Tilsynet skal fremadrettet have dialog og læring som fokus og understøtte plejeenhederne i at sikre kvalitet i helhedsplejen.

Det er derudover Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at tilsynet med ældreplejen fremadrettet også skal spille en central rolle i den fortsatte sikring af ældres retssikkerhed i lyset af en ny tilgang til ældreplejen, som gennemføres med det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven.

UDKAST

Gennem årene er der blevet skabt et tilsynsregime, der kontrollerer forholdene og dokumentationen i ældreplejen i detaljen, og som medfører, at medarbejdere og ledere i ældreplejen oplever, at de bruger for meget tid på dokumentation, som i stedet kunne være brugt på omsorg og pleje af borgerne i stedet.

Eksisterende undersøgelser peger således på, at medarbejdere og ledere i kommunerne generelt mener, at der er mange tilsyn på ældreområdet, og at hvert tilsyn er ressourcekrævende og belaster plejeenhederne ift. ressourceforbrug.

På baggrund af eksisterende undersøgelser er det Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at der i dag eksisterer flere overlappende tilsyn på ældreområdet, som fører tilsyn med de samme forhold. Dette medfører et stort ressourceforbrug hos plejeenhederne, som i stedet kunne have været brugt på omsorg og pleje af ældre.

Udover at der er to forskellige ældretilsyn, der overlapper – både en forsøgsordning med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed og hver af de 98 kommuners eget ældretilsyn – så kommer flere andre tilsyn, uden at der opleves at ske en nærmere koordinering tilsynene imellem, herunder i forhold til tilsynenes afrapporteringer. Dette medfører et øget ressourceforbrug hos plejeenhederne, som skal forsøge at navigere i de forskelligartede fagligheder, logikker og hensyn.

Med *Aftale om en reform af ældreområdet* er aftalepartierne derfor enige om at skabe et nyt lærende tværkommunalt ældretilsyn samt de overordnede rammer herfor.

Det nye ældretilsyn skal ses i tæt sammenhæng med aftalepartiernes overordnede ambitioner om at frigive mere tid til pleje og omsorg. Derfor skal det nye ældretilsyn erstatte de nuværende 98 ældretilsyn i kommunerne og den eksisterende forsøgsordning med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der med etableringen af det nye ældretilsyn og afskaffelsen af det kommunale ældretilsyn og udfasningen af forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i Styrelsen for Patientsikkerhed samtidig vil ske en reduktion i tilsynstrykket på plejeenhederne på ældreområdet, så plejeenheder fremadrettet vil modtage færre til-

syn end i dag. Det skal bidrage til at reducere tidsforbruget på tilsyn og dermed frigøre ressourcer, som i stedet kan anvendes på pleje og omsorg af ældre.

Det nye ældretilsyn vil dermed efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse understøtte de af regeringen og Kommunernes Landsforening besluttede tiltag i regi af *Aftale om kommunernes økonomi for 2025*, der skal reducere ressourcer brugt på tilsyn, herunder tiltagene om en 30 pct. reduktion i det statslige og kommunale tilsynstryk på det kommunale og regionale område. Det vil efter ministeriets opfattelse samtidig understøtte regeringens ambition om i 2025 at reducere med 1.000 årsværk i den statslige administration, som vil kunne bidrage til at finansiere den borgernære velfærd i kommuner og regioner i 2025 og til et løft af de lokale velfærdsindsatser. Med henblik på dels at varetage hensynet til at sikre et dialog- og læringsorienteret ældretilsyn, som samtidig understøtter ældres oplevelse af retssikkerhed samt medarbejdernes retssikkerhed som følge af et større fagligt ansvar, dels hensynet til at frigive mere tid til pleje og omsorg og sanere og begrænse i antallet af statslige og lokale tilsyn og kontrolopgaver, foreslås følgende udmøntning af de politisk besluttede rammer for det nye ældretilsyn:

Indhold i det nye, forenklede tværkommunale ældretilsyn

1) Det nye ældretilsyn skal som en central del af deres opgave bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne, når de har behov for støtte til at sikre kvalitet i helhedsplejen. Ministeriet finder, at ældretilsynets rådgivningsfunktion både vil være relevant generelt set i den løbende dialog om kvalitet i helhedsplejen men også skal kunne iværksættes på baggrund af konkrete forhold i plejeenheden. Med henblik på at støtte enheden i at sikre kvalitet i helhedsplejen vil indholdet f.eks. bestå af vejledning og frivillige forløb, som tilpasses den enkelte plejeenheds behov. Det er ministeriets opfattelse, at ældretilsynet ikke altid vil være den rette myndighed til at løse udfordringerne i plejeenheden, ligesom der også vil kunne være andre myndighedsindsatser, som med fordel kan støtte plejeenheden f.eks. rejsehøldene i Sundhedsstyrelsen og den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen.

2) Det nye ældretilsyn skal foruden opgaven med at bistå med rådgivning og sparring til plejeenheder også have en koordinerende funktion, så plejeenhedens udfordringerne adresseres af den rette myndighed med det samme, med henblik på, at plejeenheden får den mest hensigtsmæssige og hurtige støtte.

UDKAST

3) Der etableres en direkte linje til ældretilsynet, som vil give de ældre, pårørende, medarbejdere og andre, der er i kontakt med plejeenhederne, mulighed for at henvende sig anonymt til det nye ældretilsyn om bekymrende forhold i en plejeenhed.

4) Alle plejeenheder – eksisterende og nye – vil modtage et opstartsmøde fra ældretilsynet. Ministeriet finder, at et opstartsmøde både vil kunne bidrage til implementering af ældrereformen og samtidig være med til at skabe en tillidsbaseret og åben ramme for dialogen mellem ældretilsynet og plejeenheden, da plejeenheden i opstartsmødet vil kunne blive informeret om ældretilsynets rådgivning, sparring og tilsyn, de bærende værdier i den kommende ældrelov m.v.

5) Ældretilsynets tilsyn skal være et risikobaseret og reaktivt tilsyn, hvor fokus rettes mod de plejeenheder, hvor der risiko for eller en konkret bekymring for kvaliteten af helhedsplejen. Ministeriet finder i den forbindelse, at der i takt med indfasningen af ældretilsynet bør udarbejdes en egentlig risikomodel. Ældretilsynet vil indtil da basere dets udvælgelse af plejeenheder til tilsyn på tilsynets viden om enhederne, stikprøver, orienteringer fra andre myndigheder, presseomtale eller anonyme henvendelser til ældretilsynets direkte linje fra ældre, pårørende, medarbejdere og andre, der er i kontakt med plejeenhederne.

6) Af hensyn til at understøtte retssikkerheden for ældre borgere, som modtager pleje og omsorg efter det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov, skal den risikobaserede tilgang ske inden for en fastsat periode, hvor alle plejeenheder vil modtage tilsyn inden for perioden. Ministeriet vurderer af hensyn til ikke skal belaste plejeenhederne mere, end hvad nødvendigt er og samtidigt varetage hensynet til de ældres retssikkerhed, at denne periode mest hensigtsmæssigt bør være på maksimalt fem år. Det bemærkes, at forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i Styrelsen for Patientsikkerhed i praksis gennemfører tilsyn på ca. 10 procent af det samlede antal plejeenheder årligt. Det bemærkes endvidere, at kommunalbestyrelsen i henhold til gældende lovgivning hvert år skal foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg på plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre, tilsvarende boligenheder i kommunen. Der er ikke fastsat nogen minimumsfrekvens for kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse med hjemmeplejeenheder efter servicelovens § 151 c.

7) Ældretilsynet skal have mulighed for at anvende sanktioner, så det sikres, at plejeenheden retter op på de forhold, som har givet anledning til bekymring eller kritik fra ældretilsynet. Ministeriet finder, at sanktionerne bør afspejle det dialog- og læringsorienterede formål med ældretilsynet, hvor sanktionerne kan skabe grundlag for læring i plejeenhederne, men samtidig afspejle behovet for at varetage retssikkerheden for ældre borgere, som er i berøring med plejeenhederne.

Organiseringen af det nye, forenklede tværkommunale ældretilsyn

Med afsæt i de politisk besluttede rammer for det nye, forenklede tværkommunale ældretilsyn har Social-, Bolig- og Ældreministeriet gjort sig følgende overvejelser i forhold til organiseringen af og indholdet i udmøntningen af det nye ældretilsyn:

Med *Aftale om en reform af ældreområdet* er aftalepartierne enige om de overordnede rammer for et nyt tværkommunalt ældretilsyn, herunder at tilsynet forankres i et mindre antal kommuner, og at der vil blive inddraget erfaringer fra relevante tilsyn fra andre sektorer.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vurderer, at der i forbindelse med forankringen af det nye ældretilsyn i et mindre antal kommuner vil skulle tages højde for at sikre uafhængighed og uvildighed i tilsynet. Ministeriet finder derfor, at det skal sikres, at den enkelte kommune ikke skal føre tilsyn med egne plejeenheder eller plejeenheder beliggende i den konkrete kommune, som det er tilfældet i dag, og organiseringen af det nye ældretilsyn vil således skulle indebære, at ældretilsynskommunen fører tilsyn med et antal andre plejeenheder i andre kommuner i et på forhånd geografisk afgrænset område. Ministeriet finder dertil, at udpegningen af ældretilsynskommunerne bør ske efter aftale med de pågældende kommuner med henblik på at sikre ejerskab til at varetage opgaven som ældretilsyn fremadrettet.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Oprettelse af et tværkommunalt og uafhængigt ældretilsyn

Det foreslås med forslaget til lov om ældretilsyn, at der oprettes et tværkommunalt og uafhængigt ældretilsyn.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslagene i § 1, nr. 17, § 4, nr. 1 og § 5, nr. 1, i det samtidigt fremsatte følgelovforslag, hvoraf det følger, at kommuners ældretilsyn efter servicelovens § 151 ophører pr. 1. juli 2025, samt at forsøgsordningen med det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for

UDKAST

Patientsikkerhed forlænges frem til den 1. juli 2025, hvorefter det vil op-høre.

Med oprettelsen af det nye ældretilsyn vil kompetencerne til at føre tilsyn med ældreplejen i plejeenheder (plejehjem, plejeboligbebyggelser m.v. og hjemmeplejeenheder) blive samlet i et tilsyn i modsætning til i dag, hvor både de 98 kommuner og det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn ældreplejen i disse enheder.

Med forslagene varetages samlet set en række hensyn til både plejeenhederne og de ældre borgere. For det første varetages hensynet til at understøtte kvalitet lokalt i plejeenhederne og hensynet til de ældres retssikkerhed i og med, at viden og kompetencer inden for tilsyn på ældreområdet samles, og risikoen for en forskelligartet tilgang til tilrettelæggelsen og udførelsen af tilsynsopgaven reduceres. Hertil varetages hensynet til at sætte plejeenhederne fri til selv at tage ansvar på den måde, der passer til den enkelte enhed og de ældre, som enten bor der eller modtager pleje og omsorg derfra. Derudover varetages hensynet til at sikre mindre bureaukrati og tilsynstryk for plejeenhederne ved at sanere i antallet af kommunale og statslige tilsyn på ældreområdet.

For så vidt angår organiseringen af det nye ældretilsyn foreslås det med § 3, at ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn vil påhvile kommunalbestyrelsen i de kommuner, der vil blive udpeget af ældreministeren efter aftale med hver af de pågældende kommuner.

Kommunalbestyrelsen i de pågældende kommuner vil dermed få myndighedsansvaret og det politiske ansvar for udførelsen af opgaven som ældretilsyn efter denne lov. Ældretilsynet vil være at anse for en selvstændig myndighed med eget personale, opgaveportefølje m.v.

Det foreslås videre at bemyndige ældreministeren til at fastsætte regler om ansvaret for varetagelsen af opgaven som ældretilsyn, herunder om det geografiske dækningsområde, opgavens indhold, ældretilsynets indretning og drift samt om finansieringen af ældretilsynet.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om antallet af og den stedlige forankring af de kommuner, som på baggrund af udpegning fra ældreministeren og efter aftale med hver af kommunerne, som fremover skal have ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn efter denne lov.

UDKAST

Det foreslås, at kommunerne udgøres af nogle af de kommuner, som i dag varetager funktionen som socialtilsyn efter lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 1109 af 1. juli 2022 (herefter socialtilsynsloven). Disse vil dog kunne ændres, såfremt der viser sig et behov herfor på sigt.

Intentionen bag den tværkommunale forankring generelt og valget af kommuner er at sikre, at der fortsat er en vis grad af lokal forankring og lokalt kendskab til plejeenhederne samtidig med, at der kan drages nytte af eksisterende viden, eksisterende kompetencer og det eksisterende set-up inden for tilsyn og ældre, som allerede er etableret. Samtidig er der et behov for, at ældretilsynet etableres fra den 1. januar 2025 og frem mod den 1. juli 2025 med henblik på at kunne sætte i drift på dette tidspunkt, jf. den foreslåede § 17.

For at varetage hensynet til at sikre et uafhængigt ældretilsyn er det hensigten med den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om, at ældretilsynet i de pågældende kommuner ikke skal kunne agere ældretilsyn overfor plejehjem og hjemmeplejeenheder i egen kommune eller overfor plejehjem og hjemmeplejeenheder, som den oprindelige ældretilsynskommune driver eller har indgået driftsaftale med, og som er beliggende i andre kommuner. I den forbindelse er det også hensigten med bemyndigelsen at fastsætte regler om ældretilsynets geografiske dækningsområde.

Handlekommunens pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål (det personrettede tilsyn) efter servicelovens § 148, stk. 2, som med det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven reguleres i § 26, stk. 2, fsva. personer, som vil være omfattet af ældreloven, berøres ikke af den foreslåede etablering af et nyt ældretilsyn. Det betyder, at det personrettede tilsyn vil forblive i den ældres handlekommune, jf. retssikkerhedslovens §§ 9 – 9 b.

Med bemyndigelsen er det endvidere hensigten at fastsætte regler om indholdet i ældretilsynets opgave, ældretilsynets indretning og drift samt regler om finansieringen af ældretilsynet.

For nærmere om oprettelsen og forankringen af det tværkommunale ældretilsyn henvises til lovforslagets § 3 og bemærkningerne hertil, samt for nærmere om ophør af det kommunale ældretilsyn og udfasningen af det statslige ældretilsyn henvises til § 1, nr. 17, § 4, nr. 1 og § 5, nr. 1, i det samtidigt fremsatte følgelovforslag og bemærkningerne hertil. Derudover henvises til § 26, stk. 2, og bemærkningerne hertil i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven for så vidt angår det personrettede tilsyn.

UDKAST

2.1.3.2. Ældretilsynets anvendelsesområde

Det foreslås med § 2, at anvendelsesområdet for det nye ældretilsyn vil være følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i Plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2, i ældreloven:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 46 i ældreloven.
- 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 3) Friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.
- 4) Andre, tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.
- 5) Leverandører, som leverer hjælp til borgere i eget hjem, jf. § 18 i ældreloven.

Det foreslåede vil medføre, at anvendelsesområdet for ældretilsynet vil være de ovenfor nævnte typer af plejeenheder. Anvendelsesområdet vil således udgøre en videreførelse af den samme portefølje som i dag er omfattet af hhv. kommunernes tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, og Styrelsens for Patientsikkerheds tilsyn efter servicelovens § 150, stk. 1, jf. § 150 c, stk. 1 og 2. Det bemærkes, at den nye plejehjemstype ”lokalplejehjem”, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lokalplejehjem, vil være omfattet af henvisninger til plejehjem m.v., jf. § 46 i ældreloven og plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Det foreslåede vil dertil indebære, at de omfattede plejeenheder bl.a. både vil modtage opstartsmøde, jf. § 6, vil have adgang til rådgivning og sparring fra ældretilsynet, jf. § 4, stk. 3, og vil være omfattet af tilsyn med kvalitet i helhedsplejen fra ældretilsynet, jf. den foreslåede §§ 7 og 9 og samtilsyn for så vidt angår plejeenheder, jf. den foreslåede § 8.

For nærmere om det nye ældretilsyns anvendelsesområde henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.3. Ældretilsynets formål og opgaver

Ældretilsynets formål og opgaver hænger sammen med ønsket om en ny tilgang til ældreplejen, herunder at der indføres helhedspleje i form af få,

UDKAST

rummelige og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, hvor beslutninger om den konkrete hjælp fra gang til gang besluttet tæt på borgeren. Denne nye tilgang til ældreplejen gennemføres med det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven.

Denne nye tilgang kalder på en ny tænkning og tilrettelæggelse af tilsynsopgaven på ældreområdet, hvor der skal skabes en samarbejdskultur og relation mellem ældretilsynet og plejeenheden præget af tillid, åbenhed og tryghed. Det nye ældretilsyn vil få en ny funktion og rolle i form af at være en samarbejdspartner for plejeenhederne i relation til kvalitet i helhedsplejen, og ældretilsynets fokus vil være at skabe læring i plejeenhederne igennem dialog, rådgivning og sparring samt tilsyn med henblik på, at plejeenhederne kan arbejde med og sikre kvalitet i helhedsplejen.

Det nye ældretilsyn skal derfor have som sin primære funktion at yde dialogbaseret og læringsorienteret rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen til den enkelte plejeenhed. Ældretilsynet skal også have som funktion at være en direkte linje for de ældre, pårørende m.fl. at indgive bekymringer til om forhold i plejeenhederne. Derudover skal ældretilsynet også have som funktion at påse kvalitet i helhedsplejen i de enkelte plejeenheder.

Derfor foreslås det med formålsbestemmelsen i § 1, at formålet med det nye ældretilsyn vil være at støtte de omfattede plejeenheder i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven.

Det foreslåede vil udgøre omdrejningspunktet for det nye ældretilsyns virke, hvor formålet vil være at støtte de omfattede plejeenheder i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven.

Med udtrykket »støtte« sigtes til den helt centrale funktion i ældretilsynet, som vil være at bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om faglig kvalitet i helhedsplejen. Med udtrykket »støtte« sigtes i også til, at ældretilsynet igennem deres virke vil have til hensigt at bidrage til læring i de omfattede plejeenheder, så enhederne bliver i stand til at finde egne løsninger.

Læring i plejeenhederne vil være en forudsætning for, at kvaliteten i helhedsplejen udvikler sig positivt i en hverdag præget af kompleksitet og daglige prioriteringer, og så de ældre, bliver mødt med omsorg og høj faglighed fra motiverede medarbejdere under de rigtige rammer.

UDKAST

Det foreslås derudover, at formålet opnås gennem læringsorienteret dialog og ved at 1) bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om kvalitet i helhedsplejen, og ved at 2) påse kvalitet i helhedsplejen i plejeenhederne ud fra ældreloven.

Den centrale metode i ældretilsynets virke vil således være læringsorienteret dialog. Dialogen med de mange forskellige aktører, der tilsammen udøver og modtager helhedspleje, herunder de ældre selv, deres pårørende, ledelsen og personalet, vil bl.a. være afgørende for, at ældretilsynet vil kunne vurdere kvalitet i helhedsplejen. Men dialogen vil ikke altid kunne stå alene, da det at observere dagligdagssituationer som f.eks. spisning, genoptræning m.v. i nogle situationer vil kunne give tilsynet relevant viden.

Ældretilsynet vil med det foreslåede både skulle agere som rådgivnings- og sparringspartner for plejeenhederne – generelt og på baggrund af konkrete forhold relateret til kvalitet i helhedsplejen – og samtidig vil skulle være den myndighed, som vil have til opgave at påse kvalitet i helhedsplejen ud fra det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven.

Fælles for ældretilsynets formål, metoder og opgaver vil stå, at tilliden til ledelsen og personalet, herunder til deres faglighed, vil være afgørende for at sikre en tryk samarbejdskultur og ramme for dialogen, og hvor plejeenhederne er trygge ved at være åbne om udfordringer m.v. ved at række ud til ældretilsynet efter rådgivning og sparring. Derudover vil tilliden være afgørende i forhold til at kunne skabe motivation og ejerskab til at sikre den gode kvalitet og arbejde med forbedring samt i forhold til at skabe rum for læring. I den forbindelse henvises også til lovforslagets § 6 om opstartsmøde med plejeenhederne, da opstartsmødet bl.a. vil have til formål at skabe en tillidsfuld ramme for dialogen mellem plejeenheden og ældretilsynet.

For nærmere om ældretilsynets rådgivning og sparring samt vurdering af kvalitet i helhedsplejen henvises til punkt 2.1.3.4, 2.1.3.7 og 2.1.3.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt §§ 4, 7 og 9 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.4. Koordineret indsats indenfor rådgivning og sparring

Som følge af den foreslåede formålsbestemmelse i § 1, vil ældretilsynets centrale funktion være at støtte plejeenhederne i at sikre kvalitet i helhedsplejen bl.a. ved at bistå med rådgivning og sparring.

Ældretilsynet vil dog ikke altid være den rette myndighed til at løse udfordringerne i plejeenheden, hvis der er tale om forhold, som ikke er begrundet

UDKAST

i kvaliteten i helhedsplejen. Ligeledes vil der også kunne være andre indsatser, som kan støtte plejeenheden, udover ældretilsynets rådgivning og sparring, f.eks. rejseholdene i Sundhedsstyrelsen og den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen.

For at sikre, at plejeenhedens udfordringer med det samme adresseres af den rette myndighed, og at plejeenheden får den mest hensigtsmæssige støtte, foreslås det med § 4, at ældretilsynet skal have en koordinerende funktion for at sikre relevant rådgivning og sparring til plejeenhederne.

Konkret foreslås det, at ældretilsynet vil skulle koordinere og iværksætte indsatsen vedrørende rådgivning og sparring til plejeenheder i følgende tilfælde:

- 1) Efter anmodning fra den ældre eller dennes pårørende.
- 2) Efter anmodning fra plejeenheden.
- 3) I forbindelse med ældretilsynets tilsyn efter § 7, stk. 1 og 2.

Det foreslåede vil indebære, at den ældre eller dennes pårørende, som er i berøring med en plejeenhed og plejeenheden selv, vil have mulighed for at række ud til ældretilsynet og anmode om rådgivning og sparring til plejeenheden fra ældretilsynet. Derudover vil ældretilsynet i forbindelse med et tilsyn også selv kunne have observeret et behov for rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen hos plejeenheden.

Der vil ikke efter forslaget om at den ældre eller dennes pårørende vil kunne anmode om rådgivning og sparring til plejeenheden fra ældretilsynet være tale om en klagemulighed over den konkrete kommunale afgørelse om visitation af omsorgs- og plejeforløb eller den konkrete udmøntede helhedspleje. Derimod vil ældretilsynet på baggrund af anmodningen, hvis den er begrundet i konkrete forhold, kunne indlede en dialog og eventuelt en observation rettet mod eventuelle generelle forhold relateret til kvaliteten i helhedsplejen i plejeenheden. Ældretilsynet vil på den baggrund kunne vurdere, om det vil være relevant at bistå med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen, som vil kunne anvendes i den eller de konkrete situationer, men som også vil kunne bidrage til læring fremadrettet.

Det bemærkes derudover, at forslaget om at den ældre eller dennes pårørende eller plejeenheden vil kunne anmode om rådgivning og sparring fra ældretilsynet ikke vil indebære, at ældretilsynet vil være forpligtet til at bistå med rådgivning og sparring alene på baggrund af anmodningen. Ældretilsynet vil derfor også som følge af det foreslåede stk. 2 skulle vurdere, om der

UDKAST

er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen skal videresendes til anden relevant myndighed.

Ældretilsynets koordineringsrolle vil således indebære, at ældretilsynet, når der modtages en anmodning fra den ældre eller dennes pårørende eller fra en plejeenhed, vil skulle vurdere, om der i anmodningen er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen vil skulle videresendes til anden relevant myndighed. Ældretilsynet vil således i disse tilfælde være tildelt en vis skønsmulighed.

Ældretilsynet vil i vurderingen af, hvilken myndighed, der er relevant, skulle inddrage de oplysninger og omstændigheder, som følger af anmodningen. Dette vil skulle holdes op imod anvendelsesområdet for den eller de andre relevante myndigheder, herunder deres opgave og ekspertise inden for dette område. Ældretilsynet vil på baggrund heraf skulle foretage en konkret helhedsbedømmelse, og ældretilsynet vil således i disse tilfælde være tildelt en vis skønsmulighed. Som eksempel på forhold, som kan være relevant at videresende til anden myndighed kan nævnes forhold angående den enkelte ældre borgers behov for støtte og omsorg. Henset til at det nye ældretilsyn ikke vil være rettet mod den enkelte ældre borger, vil disse forhold i stedet vil være relevant at videresende til den ældres handlekommune, som vil være forpligtet til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Derudover vil forhold, som angår f.eks. arbejdsmiljøet være relevant at videresende til Arbejdstilsynet.

Hvis ældretilsynet vurderer, at plejeenhedens behov for støtte er relateret til kvalitet i helhedsplejen – vil tilsynet være forpligtet til at bistå med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen i overensstemmelse med omfanget af plejeenhedens behov. Ældretilsynet vil således i vurderingen af omfanget af plejeenhedens behov være tildelt en vis skønsmulighed. Dertil vil ældretilsynet være tildelt et vist prioriteringsrum. Rådgivningen og sparringen forudsættes i overensstemmelse med den foreslåede formålsbestemmelse at være dialogbaseret og have et læringsorienteret sigte, så plejeenheden derigennem gøres i stand til at reflektere over og arbejde med kvaliteten i helhedsplejen. Rådgivningen og sparringen vil ikke være afgrænset tidsmæssigt, og der vil således kunne være tale om en enkeltstående vejlednings- og sparringsindsats eller flere på hinanden følgende indsats i form af et korterevarende frivillige forløb.

UDKAST

Det bemærkes, at ældretilsynets rådgivning og sparring vil have karakter af at være ”vejledende”, hvilket betyder, at ældretilsynet ikke vil kunne pålægge plejeenheden at indrette sin organisering og drift på en konkret og specifik måde. Der vil således i stedet vil være tale om en nysgerrig og åben dialog, hvor der udveksles synspunkter og viden mellem plejeenheden og ældretilsynet. Hensigten er at bidrage med viden og nye indsigter til plejeenheden, som enheden vil kunne drage læring af med henblik på at kunne finde de bedst egnede lokale løsninger generelt og i konkrete situationer.

Heroverfor står den foreslåede sanktionsmulighed i § 11, stk. 1, nr. 2, om påbud om at modtage den nødvendige støtte fra ældretilsynet efter den foreslåede § 4. I dette tilfælde vil plejeenheden være forpligtet til at modtage rådgivning og sparring fra ældretilsynet, da ældretilsynet i forbindelse med udstedelsen af påbuddet vil have vurderet, at denne sanktion vil være nødvendig af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

Endelig foreslås det, at ældretilsynet vil skulle vejlede om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeenhedens behov. Dette vil indebære, at ældretilsynet – ud over selv at bistå med rådgivning og sparring til plejeenheden – også vil være forpligtet til at vejlede om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeenhedens behov.

Med »andre relevante myndigheders indsatser« sigtes mod aktuelle indsatser på det pågældende tidspunkt. Dette kan f.eks. kan være indsatser i Sundhedsstyrelsen, der aktuelt via deres rejsehold under Videnscenter for værdig ældrepleje (fremadrettet fra 2025 ”Videnscenter for ældrepleje”) vil kunne bidrage med ny viden, redskaber og metoder i forhold til, hvordan der f.eks. kan arbejdes med, hvordan afmagt og forråelse forebygges og håndteres. Ligeledes vil den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen kunne være relevant f.eks. i sager om demens, da de aktuelt tilbyder rådgivning generelt i sager om demens. VISO tilbyder også gruppeforløb, hvis en plejeenhed har behov for rådgivning om en problemstilling ift. en gruppe af borgere, der er demente f.eks. i forhold til strukturering af hverdag, indretning af rum m.v.

For nærmere om den koordinerede indsats indenfor rådgivning og sparring henvises til § 4 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.5. Ældrelinjen i ældretilsynet

UDKAST

Med § 5 foreslås det at indføre en let tilgængelig og direkte indgang i hver af de pågældende kommuner, som vil skulle varetage funktionen som ældretilsyn, hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed. Denne direkte indgang benævnes »Ældrelinjen«.

Formålet med Ældrelinjen er først og fremmest at give de ældre, deres pårørende, ansatte og andre, der er i daglig kontakt med plejeenhederne, sikkerhed for, at de ved, hvortil de anonymt kan rette henvendelse, hvis de oplever bekymrende forhold i en plejeenhed. Linjen skal derfor også ses som et redskab til at sikre de ældres m.fl. rettigheder henset til den frisættelse, der sker af ældreplejen, med det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov. Formålet er ligeledes at sikre ældretilsynet det bredest mulige vidensgrundlag for varetagelsen af opgaven med at påse kvalitet i helhedsplejen, så der kan blive taget hånd om de bekymrende forhold, eller de kan blive videregivet til rette myndighed. Ældrelinjen er således tiltænkt at have det samme formål og sigte, som den gældende bekymringshenvendelsesmulighed til ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Som eksempler på »bekymrende forhold« kan nævnes oplysninger om en forrået kultur, herunder en ubehagelig tone mellem personalet og de ældre og manglende mulighed for selvbestemmelse.

Det foreslåede vil indebære, at ældretilsynet vil skulle oprette Ældrelinjen, som skal være let tilgængelig for den ældre, dennes pårørende, ansatte m.fl. Det forudsættes derfor af hensyn til målgruppen for Ældrelinjen og for at sikre kendskab om Ældrelinjen, at denne er synlig og f.eks. fremgår tydeligt på ældretilsynets hjemmeside(r), og at den er brugervenlig. For yderligere at sikre kendskab til Ældrelinjen vil ældretilsynet også i forbindelse med opstartsmøder, som foreslås med § 6, skulle oplyse om muligheden for at henvende sig om bekymrende forhold til Ældrelinjen.

Ældretilsynet gives valgfrihed i forhold til udformningen af Ældrelinjen. Ældretilsynet vil derfor frit kunne vælge, om linjen skal give mulighed for at indberette mundtligt f.eks. via opkald til et særligt telefonnummer, skriftligt f.eks. via en særlig e-mail eller kontaktformular på ældretilsynets hjemmeside eller begge dele.

Med bestemmelsen foreslås det videre, at udgangspunktet for ældretilsynet, i forhold til enhver oplysning, som ældretilsynet får kendskab til via Ældrelinjen, vil være, at der vil gælde en absolut beskyttelse af personen som henvender sig anonymt til ældretilsynet via Ældrelinjen og et forbud mod videre-

regivelse af oplysninger modtaget som led heri. Hertil foreslås få undtagelser i form af, at den person, som har henvendt sig anonymt til ældretilsynet vil kunne vælge at give samtykke til, at ældretilsynet f.eks. videregiver de modtagne oplysninger. Derudover vil ældretilsynet uden samtykke fra den, der har henvendt sig, kunne videregive henvendelsens indhold til en anden offentlig myndighed, hvis indholdet er relevant og nødvendigt for den anden myndigheds opgavevaretagelse.

Ældrelinjen vil således skulle sikre fortrolighed om identiteten på den eller de personer, der nævnes i indberetningen, herunder henvenderen selv og enhver tredjemand. Ældrelinjen vil derfor skulle udformes på en måde, der sikrer, at det alene er relevante personer fra ældretilsynet, der har adgang til de modtagne indberetninger.

For nærmere om Ældrelinjen i ældretilsynet henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.6. Opstartsmøde

Med lovforslagets § 6, foreslås det at fastsætte regler om, at ældretilsynet vil skulle afholde opstartsmøde med den enkelte plejeenhed senest 3-6 måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Formålet med opstartsmødet er at medvirke til at skabe en tillidsbaseret ramme for den videre dialog og det videre samarbejde mellem den enkelte plejeenhed, dennes leder og ældretilsynet. Dette vil særligt kunne bidrage til at fremme forståelsen for, at ældretilsynet først og fremmest er en tryk samarbejdspartner og støtte for plejeenheden, og at enheden således kan bede om rådgivning og sparring fra ældretilsynet – generelt og på baggrund af konkrete forhold relateret til kvalitet i helhedsplejen.

Opstartsmødet foreslås at indebære dialog med plejeenheden om ældretilsynet, herunder ældretilsynets rådgivning og sparring, jf. § 4, stk. 3, Ældrelinjen, jf. § 5, og tilsynet med kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven, jf. § 9, stk. 1, samt eventuelt dialog om områder, hvor det kan være relevant for plejeenheden at arbejde med kvalitet i helhedsplejen.

Ældretilsynet gives metodefrihed i forhold til tilrettelæggelsen af opstartsmødet under forudsætning af, hvad der vurderes for fagligt forsvarligt i den enkelte situation. Opstartsmødet vil således kunne gennemføres fysisk eller virtuelt, og flere plejeenheder vil eventuelt kunne slås sammen, hvis der f.eks. er tale om udskiftning af lederen i flere plejeenheder inden for samme

kommune. Ligeledes vil flere kommuner evt. kunne slås sammen i forbindelse med afholdelsen af opstartsmøde til de eksisterende plejeenheder, jf. lovforslagets § 19.

I det tilfælde, hvor ældretilsynet i forbindelse med opstartsmødet vurderer, at der er risiko eller er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen, vil ældretilsynet skulle gennemføre et tilsyn efter de foreslåede §§ 7 og 9.

For nærmere om ældretilsynets opstartsmøde henvises til lovforslagets § 6 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.7. Et risikobaseret og reaktivt ældretilsyn inden for en periode på 5 år

Med lovforslagets § 7 foreslås det at fastsætte regler om ældretilsynets tilsyn med kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder.

Konkret foreslås det, at ældretilsynet vil skulle påse kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder ud fra ældreloven, jf. forslaget § 9, stk. 1.

Det foreslås videre, at tilsynet vil skulle gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Hertil foreslås det, at ældretilsynet under alle omstændigheder vil skulle gennemføre et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år.

Hensigten med forslaget om et risikobaseret og reaktivt ældretilsyn inden for en periode på fem år er på den ene side at iagttage hensynet til, at ældretilsynet ikke skal belaste plejeenhederne mere, end hvad nødvendigt er, så indsatsen rettes mod de enheder, hvor udfordringerne er. Hensigten med forslaget er derudover at varetage hensynet til de ældres retssikkerhed ved, at alle plejeenheder skal have et tilsynsbesøg fra ældretilsynet, som anmeldes på forhånd, inden for en femårig periode. Dette med henblik på at sikre, at kvaliteten i helhedsplejen under alle omstændigheder påses hvert tredje år, og hvor det vurderes, om helhedsplejen generelt har en kvalitet, som står mål med det beskrevne i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven.

Det bemærkes, at forslaget skal ses i tæt sammenhæng med forslaget om ældretilsynets rådgivnings- og sparringfunktion i § 4, som beskrevet under punkt 2.1.3.4. Denne funktion bliver en helt central del af ældretilsynets opgaver og er afgørende i forhold til at understøtte, at plejeenhederne selv er i stand til at sikre kvalitet i helhedsplejen, hvorfor det også er forventningen, at behovet for tilsyn i det hele taget reduceres som følge heraf, og som følge af den risikobaserede tilgang.

UDKAST

Den foreslåede § 7 vil for det første indebære, at aktiveringen af ældretilsynet vil ske, når ældretilsynet vurderer, at der er risiko eller at der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen i den pågældende plejeenhed. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der sendes en bekymring ind til ældretilsynet via Ældrelinjen, og ældretilsynet vurderer, at det giver anledning til at reagere med den nødvendige hurtighed, eller når ældretilsynet i øvrigt ud fra en risikovurdering vurderer, at en plejeenhed bør udtages til tilsyn af hensyn til sikre kvalitet i helhedsplejen.

Den foreslåede § 7 vil derudover indebære, at alle plejeenheder vil skulle have påsat kvalitet i helhedsplejen af ældretilsynet inden for en femårig periode, og at dette skal ske som et anmeldt tilsynsbesøg. I det tilfælde hvor ældretilsynet inden for fem år har været på fysisk, anmeldt besøg i plejeenheden – uanset om tilsynet var foranlediget af en konkret bekymring af eller den løbende risikovurdering – vil denne betingelse således være at anse for opfyldt. Baggrunden for, at der skal gennemføres et anmeldt og fysisk tilsynsbesøg er dels at sikre, at de relevante nøglepersoner og medarbejdergrupper samt ledelsen på plejeenheden er tilstede ved tilsynsbesøget. Det skal også ses i sammenhæng med, at et dialogbaseret tilsyn med fokus på at sikre læring i plejeenhederne erfaringsmæssigt opnås mest hensigtsmæssigt ved anmeldte tilsynsbesøg, så plejeenhederne har mulighed for at forberede sig og reflektere over egen praksis, samt komme med input til opmærksomhedspunkter eller mål for tilsynet, som vil kunne understøtte tilsynets fokus på at sikre læring og dialog.

I forhold til det reaktive tilsyn bemærkes, at dette vil ske ex officio og være afgrænset til de tilfælde, hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Er dette ikke er tilfældet, og får ældretilsynet oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, vil ældretilsynet i medfør af den foreslåede § 13 skulle videregive disse, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger.

Det bemærkes, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre personrettet tilsyn efter § 26, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven fortsat vil gælde.

I takt med indfasningen af det nye ældretilsyn er det forventningen, at der vil blive udviklet en risikomodel, som vil skulle bidrage til, at tilsynet i endnu højere grad målrettes de plejeenheder, hvor der er størst risiko for kvaliteten i helhedsplejen. Risikomodellen forventes bl.a. udarbejdet ud fra

UDKAST

relevante faktorer og parametre i form af tilgængelige data på Plejeoversigten f.eks. medarbejdergennemstrømning, lederskifte, sygefravær blandt personalet m.v.

Med den foreslåede § 7 differentieres der mellem tilsynsbesøg og tilsyn. Ved tilsynsbesøg forstås et fysisk besøg i plejeenheden. Ved tilsyn forstås både fysiske tilsynsbesøg samt administrative tilsyn, som ikke kræver et fysisk besøg i plejeenheden, og som kan bestå af et telefon- eller virtuelt opkald eller at indhente skriftlig information. Ved tilsyn forstås endvidere enhver form for udøvelse af tilsynsvirksomhed, herunder de aktiviteter, der indgår i myndighedens planlægning, forberedelse og gennemførelse af et konkret fysisk tilsynsbesøg i samarbejde med plejeenheden, administrativt tilsyn, opfølgning i form af afrapportering.

I det tilfælde, hvor ældretilsynet vurderer, at det vil være nødvendigt at gennemføre et tilsyn, vil udførelsen af tilsynet både kunne ske ved et fysisk anmeldt eller uanmeldt besøg i plejeenheden eller som et administrativt tilsyn i form af f.eks. en telefonsamtale med lederen eller indhentelse af skriftlig information. Ældretilsynet gives dermed metodefrihed i forhold til tilrettelæggelsen og udførelsen af det reaktive tilsyn. Det skal bemærkes, at ældretilsynets mulighed for at komme på uanmeldt fysisk besøg i plejeenheden bør reserveres til de tilfælde, hvor tilsynets formål ellers ville have været forspildt ved forudgående underretning. Ligeledes bør ældretilsynet i forbindelse med et tilsynsbesøg vurdere, hvor langt varsel der skal gives i det konkrete tilfælde. Et kort varsel, koblet med det stærke fokus på risikobasering, vil kunne bidrage til betydeligt til at reducere ressourcetrækket hos plejeenheden og samtidig give ældretilsynet et mere reelt billede af praksis. Det er dog vigtigt med den korte varsling at sikre, at tilsynet kan gennemføres i praksis.

Det skal bemærkes, at ældretilsynet, som følge af den foreslåede § 10, vil skulle samarbejde i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, og i forbindelse med at der træffes afgørelser overfor en plejeenhed.

Det foreslås derudover med § 7, at bemyndige ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynets tilsyn og om indhold i og form for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn. Det er hensigten, at bestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om det beskrevne.

For nærmere om ældretilsynets tilsyn og tilbagemelding på tilsyn henvises der til § 7 og bemærkningerne hertil. Derudover henvises der til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen. Der henvises endvidere til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynet samarbejdspligt med andre tilsyn og myndigheder. Dertil henvises der til § 8 og bemærkningerne hertil for nærmere om samtilsyn.

2.1.3.8. Vurdering af kvalitet i helhedsplejen

Det foreslås med § 9 at fastsætte regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder, som foretages i forbindelse med tilsyn, jf. den foreslåede § 7.

Konkret foreslås det, at ældretilsynet vil skulle påse og vurdere kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder, ud fra § 1, stk. 2, og §§ X-X ældreloven.

Det foreslås videre, at ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen vil skulle foretages inden for følgende temaer:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Det foreslåede skal ses i tæt sammenhæng med § 7, stk. 3, hvor det foreslås, at ældretilsynet som led i tilsynet vil skulle foretage en vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Med § 9, pålægges ældretilsynet således en pligt til at føre tilsyn med kvalitet i helhedsplejen. De tre temaer, som fremgår af § 1, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven og er uddybet i §§ X-X i samme, udgør de tre bærende værdier, som vil skulle være kendetegnende for helhedsplejen i førnævnte lovforslag, og disse er derfor også de tre centrale temaer for ældretilsynets vurdering af den enkelte plejeenheds kvalitet i helhedsplejen.

Der er tale om et tilsyn med, om helhedsplejen i plejeenhederne generelt har kvalitet ud fra ældreloven, og således ikke et personrettet tilsyn med, om hjælpen til den enkelte ældre borger opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre et personrettet tilsyn vil fortsat være gældende. Det samme gælder for kommunalbestyrelsens øvrige forpligtelser, herunder

UDKAST

at kommunalbestyrelsen vil skulle tildele pleje- og omsorgsforløb på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og ressourcer og føre tilsyn hermed.

Det skal bemærkes, at det er ledelsen af en plejeenhed, der har ansvaret for at sikre, at de overordnede og tværgående rammer for ældreplejen er i orden. Driftsherreansvaret indebærer, at kommunale og private enheder som minimum skal sikre, at de tilbud, som de stiller til rådighed for borgerne, er forsvarlige og i øvrigt lever op til gældende lovgivning. Enhederne har derfor blandt andet pligt til at sikre, at der er den fornødne kapacitet, at personalet har tilstrækkelige kvalifikationer, samt at de fysiske rammer er forsvarlige. Ældretilsynet fører således et såvel reaktivt som planlagt risikobaseret tilsyn ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen.

Selve vurderingen af plejeenhedens kvalitet i helhedsplejen vil basere sig på ældretilsynets løbende tilsynsviden- og praksis og et vurderingskoncept, som vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet den 1. juli 2025, og som vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau. Derfor forslås det også at bemyndige ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Vurderingskonceptet skal bl.a. kunne danne udgangspunkt for dialogen mellem ældretilsynet og plejeenhederne – bl.a. op til et tilsyn – for på den måde at kunne ”samskabe”, hvad der skal være fokus på i tilsynet ud fra bl.a. plejeenhedens behov. Derudover skal vurderingskonceptet også danne ramme for ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen og dermed også udgangspunkt for en vurdering af, hvor der er behov for støtte til plejeenhederne i form af rådgivning og sparring eller anden form for læring. Vurderingskonceptet vil således både sætte retning for kvalitet i helhedsplejen og udgøre det faglige omdrejningspunkt for tilsynet hermed.

Ud over at basere ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen på ældretilsynets løbende tilsynsviden og praksis og vurderingskonceptet, forudsættes det, at ældretilsynet i forbindelse med tilsynsbesøg følger og observerer den daglige praksis tæt på de ældre, medarbejderne og ledelsen i det omfang, det vurderes relevant, så der opnås indblik i hverdagsrutiner og håndtering af komplekse situationer. Ligeledes forudsættes det, at ældretilsynet undervejs i tilsynsbesøget gennemfører borgerinterview og eventuelt pårørendeinterview i det omfang, det vurderes relevant i forhold til formålet

med det konkrete tilsynsbesøg. Den viden, som ældretilsynet vil opnå igennem disse observationer og interviews, vil være at anse for hel centrale oplysninger i forhold til vurderingen af kvalitet i helhedsplejen.

For nærmere om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.9. Tilbage melding på tilsyn

Med henblik på at sikre mest muligt udbytte og læring i plejeenhederne på baggrund af ældretilsynets tilsyn, foreslås det med § 7, stk. 4, at fastsætte regler om ældretilsynets tilbage melding på tilsyn til enhederne.

Konkret foreslås det, at ældretilsynet mundtligt vil være forpligtet til at orientere plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på dialog og at fremme læring i plejeenheden. Dertil foreslås det, at ældretilsynet vil skulle udfærdige en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ældretilsynet vil skulle give en mundtlig og skriftlig tilbage melding til plejeenheden på tilsyn, uanset om tilsynet er anmeldt eller uanmeldt, og uanset om det planlagt eller reaktivt.

Tilbage meldingerne – både den mundtlige orientering og den skriftlige opsamling – vil begge skulle være individuelle og dermed målrettet den pågældende enhed og indeholde de væsentligste observationer og konklusioner i form af tilsynets vurderinger, som følger af det enkelte tilsyn.

Det foreslåede vil derudover medføre, at tilbage meldingerne skal kunne danne grundlag for dialog og at fremme læring i plejeenhederne. Det forudsættes derfor, at tilbage meldingerne formuleres tydeligt og konstruktivt, så feedbacken til plejeenhederne vil kunne anvendes som et ledelsesredskab og vil kunne bidrage til dialog og skabe motivation for at sikre kvalitet i helhedsplejen.

Det bemærkes, at hvis et tilsyn, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen, giver anledning til at iværksætte støtte i form af rådgivning og sparring over for plejeenheden, vil ældretilsynet skulle vurdere dette som følge af den foreslåede § 4, stk. 1. nr. 3. Det bemærkes endvidere, at hvis et tilsyn, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen, giver anledning til at iværksætte en sanktion over for plejeenheden, jf. den foreslåede § 11, vil dette skulle meddeles plejeenheden i en afgørelse, og

ældretilsynet vil i den forbindelse skulle iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger, herunder om bl.a. partshøring og begrundelse for afgørelsen.

For at sikre ensartethed i formatet for den skriftlige opsamling, foreslås det at bemyndige ældreministeren til at fastsætte regler om indholdet i og formen for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn. Det er hensigten, at bestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau i form af skabelon for den skriftlige opsamling.

For nærmere om ældretilsynets tilbagemelding på tilsyn henvises til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.10. Ældretilsynets sanktionsmuligheder

Det foreslås med § 11, at ældretilsynet, når det er nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen, vil kunne træffe afgørelse om følgende:

- 1) Påbud om krav til at sikre kvalitet i helhedsplejen i relation til et eller flere af temaerne, jf. § 9, stk. 1, for en bestemt periode.
- 2) Påbud om at modtage den nødvendige støtte, jf. § 4.
- 3) Opfølgende tilsyn, jf. § 7, stk. 2, i forbindelse med påbud efter nr. 1 og nr. 2.
- 4) Påbud om forbud mod indflytning af nye beboere i plejeenheden, jf. § 2, nr. 1-4, for en bestemt periode.
- 5) Påbud om forbud mod indtag af nye borgere hos leverandører, jf. § 2, nr. 5, for en bestemt periode.

Det foreslåede vil indebære, at ældretilsynet vil have mulighed for at anvende sanktioner overfor de plejeenheder, der er omfattet af nærværende lovforslag, når det vurderes nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen i den enkelte plejeenhed.

Ældretilsynets mulighed for at anvende sanktioner skal ses som en del af det retssikkerhedsmæssige værn om, at ældre borgere får en helhedspleje med en kvalitet, der står mål med ældreloven. Derfor vil der også kunne være tilfælde, hvor tilsynet får oplysninger om en plejeenhed, som gør, at der øjeblikkeligt må træffes afgørelse om en sanktion f.eks. oplysning om akut risiko for de ældre borgere. Ældretilsynets vurdering af behovet for at anvende en sanktion vil derfor også skulle ske ud fra de konkrete forhold i en

UDKAST

plejeenhed. Ældretilsynet sanktionsmuligheder skal også ses i tæt sammenhæng med ældretilsynets formål, hvor en central del vil være - ved læringsorienteret dialog- at støtte de omfattede plejeenheder i at sikre kvalitet i helhedsplejen ved bl.a. at bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne. Det forudsættes derfor, at der i forbindelse med anvendelsen af sanktioner også sker en læringsorienteret dialog mellem den pågældende plejeenhed og ældretilsynet, og at ældresynet i denne sammenhæng har fokus på at skabe tillidsfuld samarbejdsrelation.

Vurderingen af, hvilken sanktionsmulighed, som er den bedst egnede i forhold til den enkelte plejeenhed, vil i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet indebære, at ældretilsynet – når det betænkes at træffe afgørelse om en sanktion – altid vil skulle overveje den mindst indgribende foranstaltning først, inden en mere indgribende foranstaltning overvejes. Sanktionen vil som følge heraf skulle være rimelig i forhold til det mål, som ønskes opnået. Det bemærkes, at opstillingen af sanktionsmulighederne ikke vil være til hinder for, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om flere sanktioner samtidig, såfremt det vurderes rimeligt og nødvendigt i forhold til det eller de mål, som ønskes opnået. Det bemærkes derudover, at bestemmelsen vil gælde generelt og vil således ikke være afhængig af, om behovet for at sikre kvalitet i helhedsplejen er konstateret i forbindelse med ældretilsynets tilsyn.

Fælles for sanktionerne vil således gælde, at ældretilsynet – forud for valget af en eller flere sanktioner – vil skulle foretage en konkret vurdering af forholdene i plejeenheden, herunder en vurdering af bekymringens karakter for kvalitet i helhedsplejen set i forhold til andre mulige tiltag, herunder muligheden for at støtte enheden med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen. Centralt for vurderingen vil også være, om kvaliteten i helhedsplejen vil kunne sikres på baggrund af den eller de pågældende sanktioner.

Det forudsættes, i overensstemmelse med den foreslåede formålsbestemmelse, at der i forbindelse med en afgørelse om en sanktion er læringsorienteret dialog mellem ældretilsynet og den enkelte plejeenhed om de forhold og vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen.

Fælles for sanktionerne vil derudover gælde, at ældretilsynets endelige vurdering af, at iværksættelse af en sanktion anses for det bedste redskab i forhold til den konkrete plejeenhed, vil udgøre en afgørelse. Ældretilsynet vil som følge heraf forud for afgørelsen skulle iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger om bl.a. proportionalitet, partshøring og

UDKAST

begrundelse af afgørelse. I begrundelsen vil det skulle være tydeligt for plejeenheden, hvad der ligger til grund for ældretilsynets vurdering.

Fælles for sanktionerne vil endvidere gælde, at ældretilsynet, som følge af den foreslåede § 10, vil skulle samarbejde i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, og i forbindelse med at der træffes afgørelser om sanktioner overfor en plejeenhed.

Det foreslås dertil, at ældretilsynets afgørelse om at anvende en sanktion vil være afskåret fra klageadgang. Det vil indebære, at plejeenheden ikke vil kunne påklage en afgørelse om en sanktion. Det gælder også spørgsmål om, hvorvidt ældretilsynet har overholdt forvaltningsretlige regler ved sagernes afgørelse. Dog vil plejeenhederne kunne klage til den relevante ældretilsynskommunes borgmester, som er den øverste ansvarlige for tilrettelæggelsen af den kommunale administration, hvilket blandt andet betyder, at borgmesteren skal sikre, at sagsbehandlingen fungerer hensigtsmæssigt. Klager over kommunens sagsbehandling eller en specifik sagsbehandler vil derfor skulle rettes til kommunens borgmester. Det bemærkes, at bestemmelsen svarer til, hvad der gælder for den gældende lovgivning om ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed. Retstilstanden videreføres således uændret. Det skal herudover bemærkes, at det kommunale tilsyns kompetence i forhold til de kommunalbestyrelser, som vil skulle varetage funktionen som ældretilsyn, ikke berøres. Det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen vil således efter § 48 a i kommunestyrelsesloven kunne beslutte at rejse en tilsynssag, hvis tilsynet bliver bekendt med, at et ældretilsyn muligvis ikke overholder lovgivningen, som gælder for kommunerne, herunder regler i denne foreslåede lov.

For nærmere om ældretilsynets sanktionsmuligheder henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil. Der henvises derudover til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynet samarbejdspligt med andre tilsyn og myndigheder.

2.1.3.11. Oplysningspligt for ældretilsynet, plejeenheden og den stedlige kommunalbestyrelse

Det foreslås med §§ 12-14 at fastsætte regler om oplysningspligt for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og plejeenhedens stedlige kommunalbestyrelse.

For at sikre ældretilsynet et så oplyst grundlag som muligt at udføre deres opgave ud fra – både i forhold til at kunne bistå med rådgivning og sparring

UDKAST

og i forhold til at kunne føre tilsyn med kvalitet i helhedsplejen – foreslås det at fastsætte regler om oplysningspligt for plejeenheden til ældretilsynet.

Konkret foreslås det med § 12, at plejeenheden over for ældretilsynet vil være forpligtet til:

- 1) Efter anmodning at give de oplysninger, som er nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen.
- 2) Af egen drift og uden unødigt ophold at give ældretilsynet oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden.

Det foreslåede nr. 1 viderefører den gældende § 150 a, stk. 1, i serviceloven, og medfører, at ældretilsynet vil kunne afkræve de enkelte plejeenheder de oplysninger, der er nødvendige for at kunne vurdere kvalitet i helhedsplejen. Oplysningerne vil kunne afkræves før, under og efter et tilsyn. De enkelte plejeenheder vil efter forslaget være forpligtede til at afgive disse oplysninger.

Det foreslåede nr. 2 vil indebære, at plejeenheden vil være forpligtet til af egen drift og uden unødigt ophold at give ældretilsynet oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden. Denne pligt for plejeenheden vil være helt central for ældretilsynet i forhold til at kunne aktivere det reaktive tilsyn.

Det foreslås videre med § 13, at hvis ældretilsynet får oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, vil ældretilsynet uden unødigt ophold skulle videregive oplysningerne til denne anden myndighed, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger.

Det bemærkes, at en del af bestemmelsens indhold allerede fremgår af den gældende § 150, stk. 3, i serviceloven. Den foreslåede bestemmelse viderefører således allerede gældende ret, men er i den foreslåede § 13 ikke afgrænset til kun at finde anvendelse i forbindelse med tilsyn og er ligeledes heller ikke afgrænset til kun at gælde overfor vedkommende registreringspligtige enhed og den stedlige kommunalbestyrelse.

Udvidelsen af anvendelsesområdet for ældretilsynets oplysningspligt er begrundet i hensynet til at sikre, at de nævnte oplysninger ikke falder mellem to stole.

Med udtrykket »anden offentlig myndighed« sigtes bl.a. mod samme myndighed, som er genstandsfelt for den gældende § 150, stk. 3 i serviceloven, som omfatter den stedlige kommunalbestyrelse. Orienteringen af den stedlige kommunalbestyrelse bør derfor altid overvejes, da det ofte være relevant af hensyn til at give kommunalbestyrelsen et så oplyst grundlag som muligt til brug for varetagelsen af forsyningsforpligtelsen. »Anden offentlig myndighed« vil f.eks. også kunne omfatte Arbejdstilsynet, hvis der er tale om forhold relateret til arbejdsmiljø, eller den ældres handlekommune hvis det angår forhold relateret til den enkelte ældre.

Endelig foreslås det med § 14, at hvis den stedlige kommunalbestyrelse bliver orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed efter § 13, skal kommunalbestyrelsen orientere de kommuner, som har ansvar for hjælpen til de enkelte borgere, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Det bemærkes, at bestemmelsen allerede fremgår af den gældende § 150, stk. 4, i serviceloven. Den foreslåede bestemmelse viderefører således allerede gældende ret. Formålet med videregivelse og efterfølgende behandling af oplysninger fra den stedlig kommunalbestyrelse til handlekommunen samt behandling i vedkommende kommune, er alene, at kommunalbestyrelserne kan iagttage kravene til opfølgning i forhold til indsatsen over for borgerne.

Fælles for §§ 13-15 gælder, at både plejeenhedens, ældretilsynet og den stedlige kommunalbestyrelses videregivelse af oplysninger og den efterfølgende behandling af disse oplysninger i hvert enkelt tilfælde i øvrigt vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (herefter databeskyttelsesforordningen) og databeskyttelsesloven, jf. lov nr. 502 af 23. maj 2018. Der henvises til punkt 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af lovforslagets forhold til databeskyttelseslovgivningen.

For nærmere om henholdsvis plejeenhedens, ældretilsynets og den stedlige kommunalbestyrelses oplysningspligter henvises til lovforslagets §§ 12-14 og bemærkningerne hertil.

2.1.3.12. Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet

Det er vigtigt af hensyn til retssikkerheden for plejeenhederne og ældre borgere, som modtager omsorg og pleje af plejeenhederne, at der sker en koordinering af opgaveløsningen på tværs af de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, så det sikres, at der ikke udvikles forskellige tilgange til opgaven, og så viden på tværs løbende koordineres og ajourføres.

Det foreslås derfor med § 16, at Sundhedsstyrelsen vil skulle facilitere, at viden og praksis på tværs af de pågældende ældretilsynskommuner koordineres og ajourføres. Det foreslås dertil, at ældretilsynet efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen vil skulle give de oplysninger, som er nødvendige som led i varetagelsen af denne opgave.

Det foreslåede vil medføre, at Sundhedsstyrelsen vil skulle indtage en faciliterende og praksiskoordinerende rolle i forhold til, at tage ansvar for at få viden og praksis på tværs de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineret og ajourført. Med henblik på at kunne indtage denne rolle forudsættes det, at Sundhedsstyrelsen løbende og i det omfang, det vurderes som relevant for varetagelsen af opgaven, vil følge udførelsen af ældretilsynets opgave i kommunerne. Dette vil også kunne indebære et behov for at indhente de oplysninger fra ældretilsynet, som er nødvendige for at kunne indtage den faciliterende rolle.

Det foreslåede vil skulle ses i sammenhæng med den gældende § 214 i sundhedsloven, hvorefter ældreministeren og andre myndigheder har adgang til direkte rådgivning og anden bistand fra Sundhedsstyrelsen i sundhedsfaglige spørgsmål og vedrørende social- og plejefaglige indsatser på ældreområdet. Det forudsættes derfor også, at Sundhedsstyrelsen i kraft af denne eksisterende funktion vil kunne anvende og bistå bl.a. ældreministeren med rådgivning og anden bistand som følge af den viden, som Sundhedsstyrelsen vil oparbejde i forbindelse med varetagelsen af den faciliterende rolle.

For nærmere om Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet henvises til lovforslagets § 16 og bemærkningerne hertil.

2.2. Samtilsyn på plejehjem

2.2.1. Gældende ret

I lov om social service fremgår der ikke eksplicit en forpligtelse for forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed til at udføre tilsyn på registreringspligtige plejeenheder omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn sammen med andre myndigheder og tilsyn. Dette har dog været lovgivers oprindelige hensigt for så vidt angår sammenlægning af Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn med det sundheds-

faglige tilsyn med behandlingssteder, og det fremgår således af forarbejderne til lovforslaget, som dannede baggrund for lov nr. 560 af 29. maj 2018, at det er forudsat, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan sammentænke tilsynet med det tilsyn, der i henhold til sundhedsloven føres med behandlingssteder, jf. Folketingstidende 2017-2018, tillæg A, L 210, som fremsat, side 8. Det fremgår endvidere af forarbejderne til lovforslaget, at det er forudsat, at der skal ske en koordinering af de forskellige tilsynsindsatser overfor de omfattede kommunale og private enheder, herunder eksempelvis i forbindelse med registreringer, indgange til styrelsen, koordinerede tilsynsbesøg, herunder eventuelt ved et samlet tilsynsbesøg med både den social- og plejefaglige indsats og den sundhedsfaglige behandling på en enhed, hvis det vurderes givende.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret for så vidt angår forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn henvises til pkt. 2.1.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

2.2.1.1. Det sundhedsfaglige tilsyn

[Indsættes]

2.2.1.2. Arbejdstilsynet

Det følger af arbejdsmiljølovens § 72, stk. 1, nr. 7, jf. lovbekendtgørelse nr. 2062 af 16. november 2021, at Arbejdstilsynet bl.a. har til opgave at påse, at loven og de forskrifter, der gives med hjemmel i loven, overholdes, bortset fra §§ 17 a-c.

Arbejdsmiljølovens § 72 stk. 1, nr. 7, indeholder hjemlen for Arbejdstilsynets tilsyn. Arbejdsmiljøloven indeholder ikke regler for, hvordan Arbejdstilsynets tilsyn skal tilrettelægges eller gennemføres, eller regler om, at Arbejdstilsynets tilsyn skal gennemføres sammen med andre myndigheder.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 1554 af 27. december 2019 om ændring af lov om arbejdsmiljø m.v., jf. Folketingstidende 2019-20, Tillæg A, side 10-11, at Arbejdstilsynet udtager virksomheder til tilsyn på baggrund af risikomodeller.

Arbejdsmiljøloven indeholder i § 76 en bestemmelse, som beskriver Arbejdstilsynets rammer i forbindelse med tilsyn, herunder at Arbejdstilsynet kan gennemføre tilsyn på alle offentlige såvel som private arbejdssteder.

UDKAST

Det fremgår af § 76, stk. 1, at enhver, der er pålagt pligter efter loven, efter anmodning skal give Arbejdstilsynet alle oplysninger, der er nødvendige for udøvelsen af tilsynets virksomhed.

Det fremgår af § 76, stk. 3, at Arbejdstilsynets medarbejdere uden retskendelse og mod behørig legitimation til enhver tid har adgang til offentlige og private arbejdssteder, i det omfang, det er påkrævet, for at de kan varetage deres hverv.

Det fremgår af § 76, stk. 5, at Arbejdstilsynets medarbejdere som led i tilsynets udøvelse uden retskendelse kan kræve tilgængelig dokumentation udleveret, herunder foretage fotografiske optagelser og lignende, og medtage prøver til nærmere analyse eller undersøgelse.

Det fremgår af § 76, stk. 6, at Arbejdstilsynets medarbejdere som led i tilsynets udøvelse kan tale med ansatte, uden at andre er til stede.

Det fremgår af § 76, stk. 7, at Arbejdstilsynets medarbejdere som led i tilsynets udøvelse kan gennemføre gruppesamtaler med ansatte, når det er arbejdsmiljøfagligt begrundet.

2.2.1.3. Fødevarestyrelsens fødevarerkontrol

Fødevarestyrelsen udfører offentlig kontrol med overholdelse af fødevarerlovgivningen.

Forpligtelsen til at føre offentlig kontrol følger af EU-forordning 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol (kontrolforordningen) herunder forpligtelsen i artikel 138 og 139 til at reagere over for overtrædelser, samt af lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1033 af 5. juli 2023 (fødevarerloven).

Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1721 af 30. november 2020 om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser.

De almindelige regler for kontrollen er i artikel 9 i kontrolforordningen. Det fremgår heraf, at den offentlige kontrol skal være risikobaseret, og at der, i vurderingen af hvor ofte kontrol skal gennemføres, blandt andet skal inddrages oplysninger om omfanget og karakteren af fødevarer virksomhedens aktiviteter, fødevarer virksomhedens regelefterlevelse, samt øvrige oplysninger, der kan tyde på fødevarer virksomhedens manglende overholdelse af fødevarerlovgivningen.

UDKAST

Det følger endvidere af artikel 9 i kontrolforordningen, at Fødevarestyrelsens kontrolbesøg som udgangspunkt skal gennemføres uanmeldt, idet formålet med kontrollen er at give et så retvisende øjebliksbillede af virksomheden som muligt. Det kan dog i nogle situationer være nødvendigt at anmelde en kontrol, f.eks. fordi det er vigtigt for gennemførelse af kontrolbesøget, at essentielle medarbejdere er til stede i virksomheden. En sådan anmeldelse af kontrollen må ske højst 48 timer før kontrolbesøget, idet det afgørende er, at formålet med kontrolbesøget ikke forspildes.

I særlige tilfælde varsler Fødevarestyrelsen kontrolbesøg skriftligt og med 14 dages varsel efter reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019 (retssikkerhedsloven). Der er tale om de kontroller, hvor formålet med kontrollen ikke forspildes ved den skriftlige varseling 14 dage før kontrolbesøget.

Efter fødevarerens § 52, stk. 1, træffer Fødevarestyrelsen de afgørelser, som er nødvendige for at sikre overholdelse af fødevarerlovgevingen. Sanktionerne omfatter indskærpelse, påbud, forbud og bøde, samt politianmeldelse. Fødevarestyrelsen kan over for virksomheder, der gentagne gange ikke efterkommer påbud eller forbud, også fratage virksomheden dens autorisation eller registrering. Dertil kommer skærpede sanktioner, som kan anvendes overfor virksomheder, som gentagne gange har overtrådt fødevarerlovgevingen inden for en periode på 12 måneder eller derover. De skærpede sanktioner omfatter forhøjede bødestørrelser, virksomhedskarantæner eller administrative tvangsbøder.

Fødevarestyrelsen gennemfører derudover gebyrbelagte opfølgende kontroller i virksomheder, som får sanktioner for overtrædelse af fødevarerlovgevingen, jf. § 1, stk. 6 i bekendtgørelse nr. 562 af 17. maj 2023 om fødevarerkontrol og offentliggørelse af kontrolresultater (fødevarerkontrolbekendtgørelsen).

2.2.1.4. Kommunernes brandsyn

Kommunalbestyrelserne (de kommunale redningsberedskaber) skal foretage brandsyn, herunder bl.a. på plejehjem, jf. beredskabslovens § 36 og Beredskabsstyrelsens Bekendtgørelse om brandsyn.

De materielle forhold som de kommunale redningsberedskaber påser overholdelsen af på et plejehjem fremgår af bygningsreglementets (BR 18) kapitel 5 og den tilhørende vejledning i vejledningens kapitel 7.

UDKAST

Med virkning fra d. 1. januar 2021 blev der med byggelovsændringen (lov nr. 2080 fra 2020 med ikrafttrædelse den 1. januar 2021) indført en hjemmel i byggeloven (byggelovens § 16 C, stk. 8), som gjorde det muligt for de kommunale redningsberedskaber også at håndhæve BR18, kap. 5, idet kompetencen til i forbindelse med brandsyn at udstede påbud og forbud ved overtrædelse af bygningsreglementets regler om driftsmæssige foranstaltninger (BR18 kap 5) blev henlagt til de kommunale redningsberedskaber. På den baggrund blev der efterfølgende indsat hjemmelsbestemmelser m.v. herom i Beredskabsstyrelsens nye og opdaterede brandsynsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 2341 fra 2021), som trådte i kraft 1. januar 2022.

Beredskabsstyrelsens brandsynsbekendtgørelse regulerer, hvilke bygninger/steder, som er brandsynsobjekter (bilag 1 og 2 til bekendtgørelsen), hvor ofte der skal foretages brandsyn, udfærdigelse af brandsynsrapporter efter hvert brandsyn, hjemlen til at meddele påbud og forbud samt forskellige andre primært processuelle regler i forbindelse med brandsyn.

Bygningsreglementet BR 18 i kapitel 5 om brand og den tilhørende vejledning indeholder som nævnt de konkrete materielle driftskrav, som skal påses på det enkelte plejehjem.

Kravene i BR 18, §§ 137 – 146 er de generelle driftskrav som gælder for alle bygninger.

Disse suppleres for så vidt angår plejehjem m.fl. af de særlige driftskrav, §§ 147 – 158, som gælder for drift, kontrol og vedligehold af hoteller m.v., plejeinstitutioner, forsamlingslokaler og daginstitutioner og lignende, hvor brugen af bygningen nødvendiggør særlige driftsmæssige tiltag, for at opretholde brandsikkerheden i bygningen.

BR 18 er opbygget af funktionskrav, dvs. krav som f.eks. ”Brandsikkerheden skal opretholdes i hele bygningens levetid”. Krav som udstikker en ramme for, hvad der skal præsteres, men ikke hvordan.

De nøjagtige beskrivelser af, hvordan man opfylder BR 18’s krav, findes i vejledningen, som er meget detaljeret og meget omfangsrig. I de senere år er nye bygninger udstyret med en Drifts-, Kontrolplan og Vedligeholdelsesplan (DKV-plan), som beskriver de særlige krav til en konkret bygning. Denne supplerer/indgår i en bygnings byggetilladelse. Men for ældre bygninger gælder, at plejehjemmene skal overholde de relevante krav i vejledningen til BR 18.

Samtidigt skal brandsynsmyndigheden kontrollere overholdelsen af evt. særlige vilkår, som måtte være meddelt af det kommunale redningsberedskab i bygningens levetid.

2.2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Plejehjem i dag er underlagt tilsyn fra en række forskellige tilsynsmyndigheder, uden at der nødvendigvis sker en nærmere koordinering tilsynene imellem, herunder i forhold til tilsynenes afrapporteringer. Derudover oplever nogle plejehjem at få besøg af forskellige tilsyn flere gange i løbet af samme år, hvilket medfører et stort ressourceforbrug hos plejeenhederne, som i stedet kunne være anvendt på pleje og omsorg af ældre borgere.

Med *Aftale om en reform af ældreområdet* er aftalepartierne derfor enige om at indføre ”samtilsyn” på plejehjem.

Indførelsen af samtilsyn på plejehjem vil efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse kunne bidrage til at reducere plejehjemmenes tidsforbrug på tilsyn, når tilsynene fremadrettet i stedet kommer på tilsynsbesøg på plejehjem samtidig. Derudover skal samtilsyn bidrage til at sikre et koordineret og helhedsorienteret tilsyn med plejehjem, der skal understøtte, at tilsynene af borgerne og personalet på plejehjem og i kommunerne opleves som fagligt meningsfulde og koordinerede.

Det følger af *Aftale om en reform af ældreområdet*, at ordningen med samtilsyn som udgangspunkt omfatter det nye, tværkommunale ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, kommunernes brandsyn, Fødevarestyrelsens fødevarekontrol og Arbejdstilsynet. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at erfaringerne fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærds (VIVE) evaluering af de prøvehandling med samtilsyn på plejehjem, der er gennemført i løbet af 1. halvår 2024, har bekræftet, at der er potentiale i at fortsætte udviklingen af samtilsyn for såvel plejehjemsenheder som for udvalgte tilsynsmyndigheder. Da der er forskellige potentialer og udfordringer afhængigt af, hvilke tilsynsmyndigheder, der indgår i ordningen med samtilsyn på plejehjem, er det ministeriets vurdering, at implementering af ordningen med samtilsyn på plejehjem derfor vil skulle ske i to faser.

I fase 1 er det Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at ordningen med samtilsyn på plejehjem i første omgang vil skulle omfatte det nye ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn og Arbejdstilsynet.

På baggrund af erfaringerne fra VIVEs evaluering af prøvehandlinger med samtilsyn på plejehjem er det Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der i sideløbende med implementeringen af samtilsyn på plejehjem i fase 1 vil skulle gennemføres en afdækning af løsningsmuligheder for, hvordan Fødevarerkontrollen og de kommunale brandsyn på sigt hensigtsmæssigt vil kunne indgå i ordningen med samtilsyn på plejehjem i fase 2.

Det følger af *Aftale om en reform af ældreområdet*, at ordningen med samtilsyn kun skal gælde for plejehjem. Det vil efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse skulle omfatte plejehjem m.v., der er omfattet af ældreloven, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.

Ordnningen med samtilsyn på plejehjem skal ses i tæt sammenhæng med de tiltag i regi af *Aftale om kommunernes økonomi for 2025*, som regeringen og Kommunernes Landsforening indgik i maj 2024, der skal reducere ressourcer brugt på tilsyn, herunder blandt andet beslutningen om at det statslige og kommunale tilsynstryk på det kommunale og regionale område skal reduceres med 30 procent.

I overvejelserne omkring udvælgelse af plejeenheder til tilsyn er der lagt vægt på, at de relevante tilsyn, der vil indgå i ordningen med samtilsyn på plejehjem, fortsat vil kunne udtage plejeenheder til tilsyn på baggrund af egne udvælgelsesmetoder- og kriterier. Det vil efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering understøtte, at formålet og hensynet med de enkelte tilsyn opretholdes, og at tilsynstrykket for de enkelte tilsyn ikke øges, således at plejehjem ikke modtager tilsyn fra myndigheder, som på baggrund af egne udvælgelsesmetoder- og kriterier ikke vil skulle besøge plejehjemmet i det pågældende år. Dette vil dermed efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse understøtte de af regeringen og Kommunernes Landsforening besluttede tiltag i regi af *Aftale om kommunernes økonomi for 2025*, der skal reducere ressourcer brugt på tilsyn, herunder tiltagene om en 30 pct. reduktion i det statslige og kommunale tilsynstryk på det kommunale og regionale område.

Da der er tale om en ny ordning, er det Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at der i perioden frem mod den 1. juli 2025 vil være behov for at ældretilsynet i samarbejde med relevante tilsynsmyndigheder videreudvikler konceptet for samtilsyn, herunder bl.a. praksis for tilrettelæggelse og udførelse af samtilsyn.

2.2.3. Den foreslåede ordning

UDKAST

Med lovforslagets § 8, foreslås det, at tilsyn med plejehjem m.v. efter ældreloven, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, vil skulle udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder (samtilsyn) i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Hensigten med det foreslåede er således at sikre, at de relevante tilsynsmyndigheder, der fører tilsyn med plejehjem, fremover gennemfører tilsyn på plejehjem samtidig, i det omfang, de enkelte tilsynsmyndigheder udtager samme plejehjem til tilsyn i det samme kalenderår.

Det foreslåede vil indebære, at samtilsyn vil skulle gennemføres samtidig mellem de tilsynsmyndigheder, som vil blive omfattet af kravet om samtilsyn.

Det foreslåede vil endvidere omfatte de tilsynsbesøg, som de relevante tilsynsmyndigheder ud fra egne udvælgelseskriterier- og metoder vil planlægge at gennemføre i det samme kalenderår. Det vil betyde, at hvis to ud af tre tilsynsmyndigheder udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår, vil samtilsynet skulle gennemføres mellem disse tilsynsmyndigheder.

Det foreslåede vil således ikke begrænse, at de omfattede tilsynsmyndigheder fortsat vil kunne gennemføre øvrige special- eller reaktive tilsyn, som de enkelte tilsynsmyndigheder eksempelvis foretager på baggrund af en konkret anledning.

Med lovforslagets § 8, stk. 2, foreslås det, at ældretilsynet vil skulle facilitere den overordnede koordination mellem relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældretilsynet vil få en faciliterende rolle i forhold til at koordinere samtilsyn mellem de myndigheder, som vil blive omfattet af ordningen.

I det omfang ældretilsynet ikke deltager i samtilsyn, forudsættes det, at de deltagende tilsynsmyndigheder koordinerer indbyrdes, herunder i forhold til tilrettelæggelsen og udførelsen af samtilsynet.

Med lovforslagets § 8, stk. 3, foreslås det desuden, at ældreministeren bemyndiges til, efter forhandling med relevante ministre, at fastsætte regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der vil blive omfattet af kravet om samtilsyn, samt om de overordnede rammer for samtilsyn.

Det foreslåede vil medføre, at ældreministeren bemyndiges til, efter forhandling med relevant ministre, at fastsætte nærmere regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der vil blive omfattet af kravet om samtilsyn, samt om de overordnede rammer for samtilsyn. Det forventes, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau herom.

I forhold til at fastsætte regler om, hvilke myndigheder, der omfattes af samtilsyn, vil dette skulle ske efter forhandling med de relevante ministre. Det tilstræbes i første omgang, at »relevante ministre« vil indbefatte indenrigs- og sundhedsministeren og beskæftigelsesministeren, som er ressortansvarlige ministre for henholdsvis det sundhedsfaglige tilsyn efter sundhedslovens § 213, stk. 1 og 2, og Arbejdstilsynets tilsyn efter lov om arbejdsmiljø § 72, stk. 1, nr. 7. Det tilstræbes efterfølgende, at Fødevarerkontrollen, jf. lov om fødevarer § 50, og de kommunale brandsyn, jf. beredskabslovens § 36, i det omfang, det vurderes fagligt hensigtsmæssigt, på sigt vil kunne omfattes af ordningen med samtilsyn i takt med udviklingen af ordningen.

For nærmere om samtilsyn henvises til lovforslagets § 8 og bemærkningerne hertil.

3. Forholdet til databeskyttelsesreglerne

Behandling af personoplysninger for myndigheder i Danmark samt virksomheder og personer etableret i Danmark er i almindelighed reguleret af reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

[Udestår]

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Som følge af implementeringen af *Aftale om en reform af ældreområdet* vurderes lovforslaget at medføre merudgifter for staten på 5,0 mio. kr. i 2025 til etablering af ældretilsynet, herunder sikring af IT-understøttelse til udførelse af tilsynsopgaver.

Ordningen med samtilsyn, jf. lovforslagets foreslåede § 8, vurderes desuden at medføre negative økonomiske konsekvenser i beskedent omfang og implementeringskonsekvenser for staten som følge af øget administrativt resourceforbrug hos de statslige tilsynsmyndigheder i forbindelse med koordinering af samtilsyn. Eventuelle merudgifter afholdes inden for ressortministeriernes egne rammer.

Lovforslaget vurderes samlet set at medføre økonomiske mindredgifter for kommunerne. Dette følger af *Aftale om kommunernes økonomi for 2025* og

UDKAST

regeringens ambition om at reducere tilsynstrykket på det kommunale område med 30 pct., hvormed den økonomiske ramme til kommunernes udgifter til tilsyn på ældreområdet reduceres tilsvarende. De kommunaløkonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med KL.

For så vidt angår implementeringskonsekvenser for det offentlige vurderes lovforslaget at medføre positive implementeringskonsekvenser for kommunerne. Det skyldes, at lovforslaget vurderes at reducere tilsynstrykket og dermed medføre færre tilsynsbesøg sammenlignet med gældende regler og praksis i dag. Med lovforslaget vil der ske en omlægning til et forenklet og risikobaseret tilsyn, hvormed tilsynet målrettes de plejeenheder, hvor der er størst risiko for udfordringer med kvaliteten. Dette vil lempe tilsynet for de enheder, hvor der ikke opleves udfordringer med kvaliteten. Samtidig lægges der op til et forenklet tilsyn med mindre fokus på plejeenhedernes dokumentationspraksis og dermed samlet set et mindre omfattende tilsyn sammenlignet med eksisterende tilsynspraksis.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regionerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har desuden overvejet, hvorvidt lovforslaget følger de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Det vurderes, at lovforslaget opfylder princip nr. 1 om klare og enkle regler, da lovforslaget i vidt omfang vil medføre klare lovbestemmelser, og hvor reglerne om ældretilsyn forenkles og samles et sted.

Lovforslaget ændrer ikke på, at det offentlige kan kommunikere digitalt med borgerne og virksomheder. Princip nr. 2 om digital kommunikation er derfor iagttaget i lovforslaget.

Det vurderes, at princip nr. 3 om at muliggøre automatisk sagsbehandling ikke er iagttaget. Dette skyldes, at det er nødvendigt, at det nye ældretilsyn behandler hver sag individuelt, hvilket indebærer faglige skøn, hvorfor der ikke kan sagsbehandles efter objektive kriterier.

For så vidt angår princip nr. 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur er det forudsat i lovforslaget, at den eksisterende fællesoffentlige infrastruktur vil blive benyttet.

Endelig vurderes det, at princip nr. 7 om forebyggelse af snyd og fejl er opfyldt, idet lovforslaget bl.a. muliggør, at ældretilsynet vil kunne anvende

oplysninger, som plejeenheder med det samtidigt fremsatte forslag til ældreløvs vil skulle registrere på Plejeoversigten, og som derved vil kunne bruges af ældretilsynet i kontroløjemed.

De øvrige principper for digitaliseringsklar lovgivning (principperne nr. 4 og 5) er ikke relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at medføre direkte økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget vurderes dog at medføre nogle positive afledte konsekvenser for erhvervslivet. Dette skyldes, at lovforslaget vurderes at reducere tilsynstrykket, og dermed medføre færre tilsynsbesøg sammenlignet med gældende regler og praksis i dag, hvilket vurderes at reducere tidsforbruget på tilsyn og dermed frigøre ressourcer, som i stedet kan anvendes på pleje og omsorg af ældre.

Der må dog forventes omstillingsomkostninger i forbindelse med indførelsen af det nye ældretilsyn, herunder som følge af evt. ændrede registreringer og tilgange, efterlevelse af plejeenhedens oplysningspligt (den foreslåede § 13), gennemførelse af opstartsmøde (den foreslåede § 6) m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgere. Lovforslaget vurderes at have nogle indirekte positive administrative konsekvenser for borgerne. De i lovforslaget foreslåede principper om afbureaukratisering og regelforenklning skal bidrage til, at borgerne oplever et mere enkelt system, som i højere grad kan tilpasses individuelle behov.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 22. august 2024 til den 19. september 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Arbejdsmiljøklagenævnet, Arbejdsmiljørådet, Arbejdsmiljørådgiverne, Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, Center

UDKAST

for Sund Aldring – KU, Danmarks Frie Fagforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Beredskaber, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Digitaliseringsstyrelsen, Domstolsstyrelsen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, Fødevarestyrelsen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Velfærdschefer, Kost & Ernæringsforbundet, Lederne, Lægeforeningen, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, Nationalt Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Styrelsen for Patientsikkerhed, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Sundhedsdatastyrelsen, VIVE og Ældre Sagen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at medføre økonomiske mindreudgifter for kommunerne.	Lovforslaget vurderes at medføre merudgifter for staten på 5,0 mio. kr. i 2025 til etablering af ældretilsynet. Derudover vurderes lovforslagets element om samtilsyn på plejehjem at medføre negative økonomiske konsekvenser for staten i mindre omfang. Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for regionerne.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at medføre positive implementeringskonsekvenser for kommunerne.	Lovforslaget vurderes ikke at have implementeringskonsekvenser for staten og regionerne.

UDKAST

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget vurderes at medføre positive afledte konsekvenser for erhvervslivet som følge af at lovforslaget vurderes at reducere tilsynstrykket, og dermed medføre færre tilsynsbesøg.	Lovforslaget vurderes at medføre mindre omstillingsomkostninger.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I servicelovens kapitel 26 reguleres forsøgsordningen i regi af Styrelsen for Patientsikkerheds forpligtigelse til at føre et risikobaseret tilsyn med, om den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2, har den fornødne kvalitet.

Efter servicelovens § 151, stk. 1, har den stedlige kommune pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83 (personlig og praktisk hjælp og madservice), 83 a (rehabiliteringsforløb) og 86 (genoptræning og vedligeholdelsestræning), løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. serviceloven § 139. Det er en del af formålet med kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtigelse efter servicelovens § 151, stk. 1, at præcisere forpligtelsen efter § 16 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og at sætte særlig fokus på myndighedstilsynet med den hjælp, som kommunale og private leverandører giver efter §§ 83, 83 a og 86.

I servicelovens § 148 a, er tilsynsforpligtelsen i retssikkerhedslovens § 16 uddybet i forhold til, at den stedlige kommunalbestyrelse skal føre et generelt driftsorienteret tilsyn med tilbuddets personale, bygninger og økonomi.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 1 reguleres det nye ældretilsyns formål og opgaver og danner dermed rammen for ældretilsynets virke.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældretilsynet har til formål at støtte de omfattede plejeeenheder, jf. § 2, i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven.

Det foreslåede vil udgøre omdrejningspunktet for det nye ældretilsyns virke, hvor formålet vil være at støtte de plejeeenheder, som er omfattet af ældretilsynsloven, jf. den foreslåede § 2, i at sikre kvalitet i helhedsplejen ud fra det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven.

UDKAST

Med udtrykket »støtte« sigtes til den helt centrale funktion i ældretilsynet, som vil være at bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om faglig kvalitet i helhedsplejen. Med udtrykket »støtte« sigtes i den forbindelse også til, at ældretilsynet igennem deres virke vil have til hensigt at bidrage til læring i de omfattede plejeenheder, så enhederne bliver i stand til at finde egne løsninger.

Det foreslås derudover i *stk. 2*, at formålet opnås gennem læringsorienteret dialog og ved at:

- 1) Bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om kvalitet i helhedsplejen jf. § 4, *stk. 3*.
- 2) Påse kvalitet i helhedsplejen i plejeenhederne ud fra ældreloven, jf. § 7, *stk. 1-3* og § 9, *stk. 1*.

Det foreslåede vil for det første medføre, at den centrale metode i ældretilsynets virke vil være læringsorienteret dialog. Dialogen med de mange forskellige aktører, der tilsammen udøver og modtager helhedspleje, herunder de ældre selv, deres pårørende, ledelsen og personalet, vil bl.a. være afgørende for, at ældretilsynet vil kunne vurdere kvalitet i helhedsplejen. Men dialogen vil ikke altid kunne stå alene, da det at observere dagligdagssituationer som f.eks. spisning, genoptræning m.v. i nogle situationer vil kunne give tilsynet relevant viden.

Det foreslåede vil for det andet medføre, at ældretilsynets opgaver både vil indebære at agere som rådgivnings- og sparringspartner for plejeenhederne, jf. den foreslåede § 4, *stk. 3*, og samtidig at være den myndighed, som vil have til opgave at påse kvalitet i helhedsplejen ud fra det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven, jf. den foreslåede § 7, *stk. 1-3* og § 9, *stk. 1*.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.3 og til bemærkningerne til lovforslagets §§ 4, 7 og 9.

Til § 2

I servicelovens § 150 c, *stk. 1* og *2*, er det reguleret, hvilke kommunale og private enheder, som er omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds anvendelsesområde for deres tilsyn med, om den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, har den fornødne kvalitet. Tilsynet omfatter, jf. *stk. 1*: 1) Plejehjem m.v., jf. § 192. 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap. 3) Fripnejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov

UDKAST

om friplejeboliger. 4) Andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale. 5) Leverandører, som leverer hjælp efter § 83, jf. § 91. Efter stk. 2, er enheder, hvor hjælpen og støtten til borgerne i enheden i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85 ikke omfattet af tilsynet, da disse i stedet som udgangspunkt er omfattet af godkendelse af og tilsyn fra socialtilsynet.

I servicelovens § 151, stk. 2, er det reguleret, at kommunalbestyrelsen som led i tilsynet med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, hvert år skal foretage et tilsynsbesøg i plejehjem m.v., jf. § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre, tilsvarende boligenheder i kommunen. Tilsynet omfatter indsatsen over for de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser.

Hertil er anvendelsesområdet for den stedlige kommunalbestyrelses pligt til at føre et generelt driftsorienteret tilsyn med personale, bygninger og økonomi reguleret i § 148 a i serviceloven som værende kommunens egne tilbud efter serviceloven, hvilket bl.a. omfatter plejehjem efter servicelovens § 192. Kommunalbestyrelsens pligt til at føre et generelt driftsorienteret tilsyn efter § 148 a i lov om social service kan endvidere omfatte generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte efter § 79 i lov om social service, i det omfang, tilbuddet opfylder definitionen af et tilbud i servicelovens forstand, jf. vejledning nr. 9347 af 28. marts 2017 om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven, punkt 18.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 2 reguleres anvendelsesområdet for det nye ældretilsyn.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven omfatter følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i Plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2 i ældreloven:

- 1) Plejehjem m.v., jf. § 46 i ældreloven.
- 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 3) Friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.

UDKAST

4) Andre, tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale.

5) Leverandører, som leverer hjælp til borgere i eget hjem, jf. § 18 i ældreloven.

Det foreslåede vil medføre, at anvendelsesområdet for ældretilsynet vil være de ovenfor nævnte typer af plejeenheder. Anvendelsesområdet vil således udgøre en videreførelse af den samme portefølje som i dag er omfattet af hhv. kommunernes tilsyn med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, og Styrelsens for Patientsikkerheds tilsyn efter servicelovens § 150, stk. 1, jf. § 150 c, stk. 1 og 2. Det bemærkes, at den nye plejehjemstype ”lokalplejehjem”, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lokalplejehjem, vil være omfattet af henvisninger til plejehjem m.v., jf. § 46 i ældreloven og plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Med henblik på sikre, at enhederne ikke både omfattes af tilsyn fra det nye ældretilsyn og socialtilsynet, vil det foreslåede dertil medføre, at det kun er de enheder, som er registreret i Plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven, som vil være omfattet af det nye ældretilsyns anvendelsesområde. Plejeoversigten vil omfatte de ovenfor nævnte typer plejeenheder og vil ikke omfatte tilbud, hvor hjælpen og støtten til borgerne i tilbuddet i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85.

Det foreslåede vil derudover indebære, at de plejeenheder, som foreslås at være omfattet af anvendelsesområdet, bl.a. både vil modtage opstartsmøde, jf. § 6, vil have adgang til rådgivning og sparring fra ældretilsynet, jf. § 4, stk. 3, og vil være omfattet af tilsyn med kvalitet i helhedsplejen fra ældretilsynet, jf. den foreslåede §§ 7 og 9 og samtilsyn for så vidt angår plejeenheder, jf. den foreslåede § 8.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.2.

Til § 3

I dag eksisterer der flere tilsyn med relevans for ældreområdet på henholdsvis kommunalt og statsligt niveau. Her kan særligt fremhæves forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed, som fører tilsyn med, om den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-87, har den fornødne kvalitet, og kommunernes tilsyn med

UDKAST

de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, jf. servicelovens § 151, samt den stedlige kommunalbestyrelses pligt til at føre et generelt driftsorienteret tilsyn med personale, bygninger og økonomi efter § 148 a i serviceloven.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 3 reguleres det overordnede ansvar for ældretilsynet og dermed også forankringen af det.

Det foreslås i *stk. 1*, at ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn efter denne lov påhviler kommunalbestyrelsen i de kommuner, der udpeges af ældreministeren efter aftale med hver af de pågældende kommuner.

Det foreslåede vil medføre, at der oprettes et nyt ældretilsyn, som vil være tværkommunalt forankret, og at kommunalbestyrelsen i de pågældende kommuner vil få myndighedsansvaret og det politiske ansvar for udførelsen af opgaven som ældretilsyn efter denne lov. Ældretilsynet vil være at anse for en selvstændig myndighed med eget personale, opgaveportefølje m.v. De pågældende kommuner, som vil få ansvaret for at varetage opgaven som ældretilsyn efter denne lov, vil blive udpeget af ældreministeren efter aftale med hver af de pågældende kommuner.

Forslaget skal ses i tæt sammenhæng med forslagene i § 1, nr. 17, § 4, nr. 1 og § 5, nr. 1, i det samtidigt fremsatte følgelovforslag, hvoraf det følger, at kommuners ældretilsyn efter servicelovens § 151 ophører pr. 1. juli 2025, samt at forsøgsordningen med det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed forlænges frem til den 1. juli 2025, hvorefter det vil ophøre.

Med oprettelsen af det nye ældretilsyn vil kompetencerne til at føre tilsyn med ældreplejen i plejeenheder (plejehjem, plejeboligbebyggelser m.v. og hjemmeplejeenheder) således blive samlet i et tilsyn i modsætning til i dag, hvor både de 98 kommuner og det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn ældreplejen i disse enheder.

Handlekommunens pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål (det personrettede tilsyn) efter servicelovens § 148, stk. 2, som med det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven reguleres i § 26, stk. 2, fsva. personer, som vil være omfattet af ældreloven, berøres ikke af den foreslåede etablering af et nyt ældretilsyn. Det betyder,

UDKAST

at det personrettede tilsyn vil forblive i den ældres handlekommune, jf. retsikkerhedslovens §§ 9 – 9 b.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at ældreministeren fastsætter regler om ansvaret for varetagelsen af opgaven som ældretilsyn, herunder om det geografiske dækningsområde, opgavens indhold, ældretilsynets indretning og drift.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om antallet af og den stedlige forankring af de kommuner, som fremover skal have ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn.

Det foreslås, at kommunerne udgøres af nogle af de kommuner, som i dag varetager funktionen som socialtilsyn efter lov om socialtilsyn, jf. lovbeholdning nr. 1109 af 1. juli 2022 (herefter socialtilsynsloven). Disse vil dog, henset til formuleringen af den foreslåede § 3, stk. 1, kunne ændres, såfremt der viser sig et behov herfor på sigt.

For at varetage hensynet til at sikre et uafhængigt ældretilsyn, så kommunerne ikke både skal føre tilsyn med egne og private plejeenheder beliggende i kommunen, samtidig med, at kommunerne driver egne plejeenheder, er det derudover hensigten med den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om, at ældretilsynet i de pågældende kommuner ikke skal kunne agere ældretilsyn overfor plejeenheder i egen kommune eller overfor plejeenheder, som den oprindelige ældretilsynskommune driver eller har indgået driftsaftale med, og som er beliggende i andre kommuner. I den forbindelse er det også hensigten med bemyndigelsen at fastsætte regler om ældretilsynets geografiske dækningsområde.

Med bemyndigelsen er det endvidere hensigten at fastsætte regler om indholdet i ældretilsynets opgave samt ældretilsynets indretning og drift.

Med *stk. 2, 2. pkt.*, foreslås det, at ministeren fastsætter derudover nærmere regler om finansieringen af ældretilsynet.

Det foreslåede 2. pkt. vil medføre, at ældreministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om finansieringen af ældretilsynet. Med den foreslåede bemyndigelse er det hensigten at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau herom.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.1. For nærmere om ophør af det kommunale ældretilsyn og udfasningen af det statslige ældretilsyn henvises til § 1, nr. 17, § 4, nr. 1 og § 5, nr. 1, i det samtidigt fremsatte følgelovforslag og bemærkningerne hertil. Derudover

UDKAST

henvises til § 26, stk. 2, og bemærkningerne hertil i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven for så vidt angår det personrettede tilsyn.

Til § 4

I dag har ældretilsynene i hhv. kommunerne og Styrelsen for Patientsikkerhed ikke en lovbestemt opgave i at støtte plejeenhederne med henblik på at sikre kvalitet i ældreplejen. I forhold til forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i Styrelsen for Patientsikkerhed er der dog i medfør af § 150 e i lov om social service et krav om, at modtager en registreringspligtig enhed, jf. § 150 c, et påbud om krav til den social- og plejefaglige indsats eller om midlertidigt at indstille driften af den social- og plejefaglige indsats hos den pågældende enhed helt eller delvis, jf. § 150 d, stk. 1, skal vedkommende registreringspligtige enhed tage imod et opfølgings- og læringsforløb ved et udgående rejsehold under Videnscenter for værdig ældrepleje i Sundhedsstyrelsen. Formålet med disse forløb er, at plejeenheder, der har modtaget et påbud, får målrettet støtte til faglig læring og udvikling i plejeenheden. Forløbene omfatter bl.a. socialfaglig støtte til, at den pågældende plejeenhed kan arbejde målrettet med afhjælpning af de fejl og mangler, som er årsagen til påbuddet fra ældretilsynet.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 4 reguleres, at ældretilsynet skal have en koordinerende funktion for at sikre relevant rådgivning og sparring til plejeenhederne. Dette med henblik på at sikre, at plejeenhedens udfordringer med det samme adresseres af den rette myndighed, og at plejeenheden får den mest hensigtsmæssige støtte.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældretilsynet koordinerer og iværksætter indsatsen vedrørende rådgivning og sparring til plejeenheder i følgende tilfælde:

- 1) Efter anmodning fra den ældre eller dennes pårørende.
- 2) Efter anmodning fra plejeenheden.
- 3) I forbindelse med ældretilsynets tilsyn efter § 7, stk. 1 og 2.

Det foreslåede *nr. 1* og *nr. 2*, vil indebære, at den ældre eller dennes pårørende, som er i berøring med en plejeenhed, og plejeenheden selv vil have mulighed for at række ud til ældretilsynet og anmode om rådgivning og sparring til plejeenheden fra ældretilsynet. Derudover vil ældretilsynet i

UDKAST

medfør af det foreslåede *nr. 3*, i forbindelse med et tilsyn efter den foreslåede § 7, stk. 1 og 2, også selv kunne have observeret et behov for rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen hos plejeenheden.

Der vil ikke efter forslaget *nr. 1*, være tale om en klagemulighed over den konkrete kommunale afgørelse om visitation af omsorgs- og plejeforløb eller den konkrete udmøntede helhedspleje. Derimod vil ældretilsynet på baggrund af anmodningen, hvis den er begrundet i konkrete forhold, kunne indlede en dialog og eventuelt en observation rettet mod eventuelle generelle forhold relateret til kvaliteten i helhedsplejen i plejeenheden. Ældretilsynet vil på den baggrund kunne bistå med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen, som vil kunne anvendes i den eller de konkrete situationer, men som også vil kunne bidrage til læring fremadrettet.

At ældretilsynet »koordinerer og iværksætter« udfoldes i det foreslåede *stk. 2 og 3*.

Det foreslås således i *stk. 2*, at ældretilsynet vurderer i forbindelse med en anmodning efter *stk. 1, nr. 1 og 2*, om der er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen skal videresendes til anden relevant myndighed.

Det foreslås derudover i *stk. 3*, at ældretilsynet bistår den enkelte plejeenhed med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen i overensstemmelse med ældretilsynets vurdering efter *stk. 2*, og behovets omfang. Ældretilsynet skal derudover vejlede om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeenhedens behov.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet, når der modtages en anmodning fra den ældre eller dennes pårørende, jf. *stk. 1, nr. 1*, eller fra en plejeenhed, jf. *stk. 1, nr. 2*, vil skulle vurdere, om der i anmodningen er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen vil skulle videresendes til anden relevant myndighed.

Med »forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen« og henvisningen til den foreslåede § 9, stk. 1, foretages den samme afgrænsning af området for ældretilsynets forpligtelse til at bistå den enkelte plejeenhed med rådgivning og sparring, jf. det foreslåede *stk. 3*, som vil gøre sig gældende for anvendelsesområdet af ældretilsynets tilsynsforpligtelse efter den foreslåede §§ 7 og 9. Der henvises i den forbindelse til §§ 7 og 9 og bemærkningerne hertil. Det skal bemærkes, at der frem mod idriftsættelsen af ældretilsynet vil blive

UDKAST

udviklet et vurderingskoncept, som vil bestå i en omsætning af de bærende værdier og den materielle udmøntning heraf i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven til kvalitetsmarkører for, hvordan kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven vil skulle afspejle sig i praksis og vil blive vurderet.

I det tilfælde, hvor anmodningen ikke er begrundet i forhold relateret til kvalitet i helhedsplejen, vil ældretilsynet skulle vurdere, hvilken anden myndighed, der vil være relevant, at videresende anmodningen til. I denne vurdering vil indgå de oplysninger og omstændigheder, som følger af anmodningen. Dette vil skulle holdes op imod anvendelsesområdet for den eller de andre relevante myndigheder, herunder deres opgave og ekspertise inden for dette område. Ældretilsynet vil på baggrund heraf skulle foretage en konkret helhedsbedømmelse, og ældretilsynet vil således i disse tilfælde være tildelt en vis skønsmulighed. Som eksempel på forhold, som kan være relevant at videresende til anden myndighed kan nævnes forhold angående den enkelte ældre borgers behov for støtte og omsorg. Henset til at det nye ældretilsyn ikke vil være rettet mod den enkelte ældre borger, vil disse forhold i stedet vil være relevant at videresende til den ældres handlekommune, som vil være forpligtet til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Derudover vil forhold, som angår arbejdsmiljøet være relevant at videresende til Arbejdstilsynet.

Hvis ældretilsynet vurderer, at plejeenhedens behov for støtte er relateret til kvalitet i helhedsplejen, vil ældretilsynet, jf. det foreslåede stk. 3, 1. pkt., være forpligtet til at bistå den enkelte plejeenhed med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen i overensstemmelse med omfanget af plejeenhedens behov. Rådgivningen og sparringen forudsættes at være dialogbaseret og have et læringsorienteret sigte, så plejeenheden derigennem gøres i stand til at reflektere over og arbejde med kvaliteten i helhedsplejen. Rådgivningen og sparringen vil ikke være afgrænset tidsmæssigt, og der vil således kunne være tale om en enkeltstående vejlednings- og sparringsindsats eller flere på hinanden følgende indsatser i form af et korterevarende frivillige forløb.

Det bemærkes, at ældretilsynets rådgivning og sparring vil have karakter af at være ”vejledende”, hvilket betyder, at ældretilsynet ikke i medfør af det foreslåede vil kunne pålægge plejeenheden at indrette sin organisering og drift på en konkret og specifik måde. Der vil således i stedet vil være tale om en nysgerrig og åben dialog, hvor der udveksles synspunkter og viden mellem plejeenheden og ældretilsynet. Hensigten hermed er at bidrage med viden og nye indsigter til plejeenheden, som enheden vil kunne drage læring

UDKAST

af med henblik på at kunne finde de bedst egnede lokale løsninger generelt og i konkrete situationer.

Heroverfor står den foreslåede sanktionsmulighed i § 11, stk. 1, nr. 2, som indeholder en mulighed for at træffe afgørelse om påbud om at modtage den nødvendige støtte efter den foreslåede § 4. I dette tilfælde vil plejeenheden være forpligtet til at modtage rådgivning og sparring fra ældretilsynet, da ældretilsynet i forbindelse med udstedelsen af påbuddet vil have vurderet, at denne sanktion vil være nødvendig af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

Med stk. 3, 2. pkt., vil ældretilsynet – udover selv at bistå med rådgivning og sparring til den pågældende plejeenhed – også være forpligtet til at vejlede om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeeenhedens behov.

Med »andre relevante myndigheders indsatser« sigtes mod aktuelle indsatser på det pågældende tidspunkt. Dette kan f.eks. kan være indsatser i Sundhedsstyrelsen, der aktuelt via deres rejsehold under Videnscenter for værdig ældrepleje vil kunne bidrage med ny viden, redskaber og metoder i forhold til, hvordan der f.eks. kan arbejdes med, hvordan afmagt og forråelse forebygges og håndteres. Ligeledes vil den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen kunne være relevant i sager om demens, da de aktuelt tilbyder rådgivning generelt i sager om demens. VISO tilbyder også gruppeforløb, hvis en plejeenhed har behov for rådgivning om en problemstilling ift. en gruppe af borgere, der er demente f.eks. i forhold til strukturering af hverdag, indretning af rum m.v.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.4. Derudover henvises til §§ 7 og 9 og bemærkningerne hertil.

Til § 5

Det følger af § 150, stk. 1 i lov om social service, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2. Det følger endvidere af § 150, stk. 2 i lov om social service, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal gennemføre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87 ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje ikke har den fornødne kvalitet. Styrelsen for Patientsikkerhed skal ligeledes på baggrund af en begrundet mistanke gennemføre tilsyn

UDKAST

efter stk. 1, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den fornødne kvalitet af den personlige hjælp, omsorg og pleje i en enhed. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2017-2018, L 210, som fremsat, side 16, at begrundet mistanke kan f.eks. være afstedkommet af bekymringshenvendelser fra beboere eller pårørende eller på baggrund af pressedækning.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 5 reguleres ældretilsynets Pleje- og omsorgslinje.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældretilsynet skal i hver af de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, have en let tilgængelig og direkte indgang (Pleje- og omsorgslinje), hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Formålet med Ældrelinjen er først og fremmest at give ældre, deres pårørende, ansatte og andre, der er i daglig kontakt med plejeenhederne, sikkerhed for, at de ved, hvortil de anonymt kan rette henvendelse, hvis de oplever bekymrende forhold i en plejeenhed. Linjen skal derfor også ses som et redskab til at sikre de ældres m.fl. rettigheder henset til den frisættelse af ældreplejen, der sker med det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov. Formålet er ligeledes at sikre ældretilsynet det bredest mulige vidensgrundlag for varetagelsen af opgaven med at påse kvalitet i helhedsplejen, så der kan blive taget hånd om de bekymrende forhold, eller de kan blive videresendt til rette myndighed. Ældrelinjen er således tiltænkt at have det samme formål og sigte, som den gældende bekymringshenvendelsesmulighed til ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Det foreslåede stk. 1 vil indebære, at ældretilsynet i de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, vil skulle oprette Ældrelinjen, som skal være let tilgængelig for ældre, dennes pårørende, ansatte m.fl. Det forudsættes derfor af hensyn til målgruppen for Ældrelinjen og for at sikre kendskab til Ældrelinjen, at denne er synlig og f.eks. fremgår tydeligt på ældretilsynets hjemmeside(r), og at den er brugervenlig.

Det foreslåede vil endvidere indebære, at Ældrelinjen vil skulle sikre fortrolighed om identiteten på den eller de personer, der nævnes i indberetningen, herunder henvenderen selv og enhver tredjemand. Ældrelinjen vil derfor skulle udformes på en måde, der sikrer, at det alene er relevante personer fra ældretilsynet, der har adgang til de modtagne indberetninger. Af hensyn til fortroligheden må indberetninger derfor ikke opbevares og behandles på et

UDKAST

almindeligt tilgængeligt sted som f.eks. et fælles drev eller et arkiv, hvor der vil være generel adgang.

For yderligere at sikre kendskab til Ældrelinjen vil ældretilsynet også i forbindelse med opstartsmøder, som foreslås med § 6, skulle oplyse om muligheden for at henvende sig om bekymrende forhold til Ældrelinjen.

Ældretilsynet gives valgfrihed i forhold til udformningen af Ældrelinjen. Ældretilsynet vil derfor frit kunne vælge, om linjen skal give mulighed for at indberette mundtligt f.eks. via opkald til et særligt telefonnummer, skriftligt f.eks. via en særlig e-mail eller kontaktformular på ældretilsynets hjemmeside eller begge dele.

Som eksempler på »bekymrende forhold« kan nævnes oplysninger om en forrået kultur, herunder en ubehagelig tone mellem personalet og de ældre og manglende mulighed for selvbestemmelse. Med »bekymrende forhold« vil der også kunne være tale om forhold ved den pleje eller omsorg, der ydes i de omfattede plejeenheder, som henvenderen ikke er tryk ved, eller mistanke om faglige problemer ved den pleje og omsorg, der ydes i de omfattede plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-6.

Det er ikke en forudsætning, at den der henvender sig til Ældrelinjen selv modtager pleje- og omsorg. Det vil således være muligt for enhver, som er i berøring med en plejeenhed, at rette henvendelse til Ældrelinjen.

Med *stk. 2*, foreslås det, at myndigheder og personer, der udøver opgaver efter *stk. 1*, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Forslaget skal sikre, at tavshedspligt efter straffeloven gælder for kommunalbestyrelsen, ældretilsynets medarbejdere og personer der udøver bistand til de nævnte. Som for øvrige offentligt ansatte, må de nævnte personer ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de som led i deres arbejde er eller bliver bekendt med. Der er ved overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 f fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne. Der undtages dog for oplysninger, som myndigheden er forpligtet til at videregive efter lovforslagets § 13, jf. nærmere herom nedenfor under bemærkninger til § 13.

En anmodning om aktindsigt, herunder i oplysninger til Ældrelinjen, vil skulle vurderes efter de til enhver tid gældende regler i forvaltningsloven og

UDKAST

offentlighedsloven. Det bemærkes, at i det tilfælde, hvor henvender giver samtykke til helt eller delvist at fravige anonymitet, vil dette kunne påvirke vurderingen af spørgsmålet om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Med *stk. 3*, foreslås det, at ældretilsynet ikke over for plejeenheden eller andre må oplyse, at tilsynet har modtaget en henvendelse efter *stk. 1*, jf. dog *stk. 4* og *5*.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet vil have tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som ældretilsynet får kendskab til i forbindelse med en henvendelse til Ældrelinjen. Ældretilsynet må heller ikke på noget tidspunkt over for plejeenheden eller andre oplyse, at ældretilsynet har modtaget en henvendelse via Ældrelinjen. Udgangspunktet vil således være, at der vil gælde en absolut beskyttelse af personen som henvender sig til ældretilsynet via Ældrelinjen og et forbud mod videregivelse af oplysninger modtaget som led heri. Bestemmelsen udvider dermed den almindelige tavshedspligt efter forvaltningslovens og straffelovens bestemmelser.

Med *stk. 4, 1. pkt.*, foreslås det, at den, der har henvendt sig anonymt til ældretilsynet, jf. *stk. 1*, kan over for ældretilsynet samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre oplyser, at tilsynet har modtaget henvendelsen.

Med *stk. 4, 2. pkt.*, foreslås det, at vedkommende kan samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse.

Det foreslåede *2. pkt.* vil medføre, at den person, som har henvendt sig anonymt til ældretilsynet, vil kunne vælge at give samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre vil kunne oplyse vedkommendes navn.

Med bestemmelsens *stk. 4, 3. pkt.*, foreslås det, at vedkommende kan helt eller delvis samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre videregiver henvendelsens indhold.

Det foreslåede *3. pkt.* vil medføre, at den person, som har henvendt sig anonymt til ældretilsynet, vil kunne vælge helt eller delvist at give samtykke til, at ældretilsynet over for plejeenheden eller andre vil kunne videregive indholdet af henvendelsen i den udstrækning, som vedkommende giver samtykke hertil.

UDKAST

Med *stk. 5*, foreslås det, at ældretilsynet kan uden samtykke fra den, der har henvendt sig, jf. *stk. 1*, videregive henvendelsens indhold, jf. *stk. 1*, til en anden offentlig myndighed, hvis indholdet er relevant og nødvendigt for den anden myndigheds opgavevaretagelse.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet uden samtykke fra den, der har henvendt sig, vil kunne videregive henvendelsens indhold til en anden offentlig myndighed, hvis indholdet er relevant og nødvendigt for den anden myndigheds opgavevaretagelse, jf. den foreslåede § 13.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.4.

Til § 6

Med lovforslagets kapitel 6 reguleres ældretilsynets afholdelse af opstartsmøde til plejeenheder.

Det foreslås med *stk. 1*, at ældretilsynet afholder opstartsmøde senest 3-6 måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Det foreslåede opstartsmøde vil medføre, at ældretilsynet vil skulle afholde opstartsmøde senest tre-seks måneder efter, at en ny plejeenhed har registreret sig i Plejeoversigten.

Formålet med opstartsmødet er at skabe en tillidsbaseret ramme for den videre dialog og det videre samarbejde mellem den enkelte plejeenhed, dennes leder og ældretilsynet. Dette vil særligt kunne medvirke til at fremme forståelsen for, at ældretilsynet først og fremmest er en støtte og samarbejdspartner for plejeenheden, og at enheden således kan bede om rådgivning og sparring fra ældretilsynet – generelt og på baggrund af konkrete forhold relateret til kvalitet i helhedsplejen.

I forhold til hvornår de »3-6 måneder« vil skulle beregnes ud fra, vil oplysningen om registrering af en ny plejeenhed blive registreret automatisk i Plejeoversigten. Registreringstidspunktet vil således være det tidspunkt, hvor de »3-6 måneder« vil skulle beregnes ud fra. Kan registreringstidspunktet ikke fastlægges som følge af f.eks. tekniske problemer med Plejeoversigten, må de »3-6 måneder« regnes ud fra det tidspunkt, hvor oplysningen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet.

Opstartsmødet foreslås med *stk. 2* at indebære dialog med plejeenheden om ældretilsynet, herunder ældretilsynets rådgivning og sparring, jf. § 4, *stk. 3*,

UDKAST

Ældrelinjen, jf. § 5, og tilsynet med kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven, jf. § 7, stk. 1, jf. § 9, stk. 1, samt eventuelt dialog om områder, hvor det kan være relevant for plejeenheden at arbejde med kvalitet i helhedsplejen.

Ældretilsynet gives med stk. 2 metodefrihed i forhold til tilrettelæggelsen af opstartsmødet under forudsætning af, hvad der vurderes for fagligt forsvarligt i den enkelte situation. Opstartsmødet vil således kunne gennemføres fysisk eller virtuelt, og flere plejeenheder vil eventuelt kunne slås sammen, hvis der f.eks. er tale om udskiftning af lederen i flere plejeenheder inden for samme kommune. Ligeledes vil flere kommuner evt. kunne slås sammen i forbindelse med afholdelsen af opstartsmøde til de eksisterende plejeenheder, jf. den foreslåede overgangsbestemmelse i § 19, hvoraf det følger, at eksisterende plejeenheder ligeledes vil skulle modtage et opstartsmøde fra ældretilsynet, dog således at opstartsmøde med disse plejeenheder senest skal være afholdt den 1. juli 2026.

I det tilfælde, hvor ældretilsynet i forbindelse med opstartsmødet vurderer, at der er risiko, eller at der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen, vil ældretilsynet skulle gennemføre et tilsyn efter den foreslåede § 7.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.6. Derudover henvises til § 19 og bemærkningerne hertil.

Til § 7

Det følger af § 150, stk. 5, i lov om social service, at Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om vurdering af kvaliteten af den personlige hjælp, omsorg og pleje, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer.

Det følger endvidere af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 652 af 25. maj 2018 om Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn på ældreområdet, at Styrelsen for Patientsikkerheds samlede vurdering af om den personlige hjælp, omsorg og pleje, som ydes i en enhed, har den fornødne kvalitet efter servicelovens § 150, stk. 2, vurderes inden for følgende temaer: Selvbestemmelse og livskvalitet, herunder en værdig død, trivsel og relationer, målgrupper og metoder, organisation, ledelse og kompetencer, procedurer og dokumentation samt aktiviteter og rehabilitering.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med kapitel 7 reguleres ældretilsynets tilsyn med kvalitet i helhedsplejen.

UDKAST

Det foreslås med *stk. 1*, at ældretilsynet påser kvalitet i helhedsplejen i de omfattede plejeenheder ud fra ældreloven, jf. § 9, stk. 1.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet i de kommuner, som varetager funktionen som ældretilsyn, vil skulle påse kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven i de omfattede plejeenheder, jf. den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1-6.

At kvalitet i helhedsplejen vil skulle påses ud fra det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov betyder, at ældretilsynet vil skulle vurdere, om helhedsplejen generelt har en kvalitet, som står mål med det beskrevne i ældreloven. Det bemærkes i den forbindelse, at der frem mod idriftsættelsen af ældretilsynet vil blive udviklet et vurderingskoncept, der skal sætte retning for kvalitet i helhedsplejen med afsæt i en omsætning af de bærende værdier og den materielle udmøntning heraf i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven, som skal danne ramme for, hvordan kvalitet i helhedsplejen ud fra ældreloven vil skulle afspejle sig i praksis og vil blive vurderet af ældretilsynet.

Med *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås det, at tilsyn efter stk. 1 gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet vil skulle føre et risikobaseret tilsyn med kvalitet i helhedsplejen, hvor udvælgelsen af enheder til tilsyn sker ud fra, om der er en generel risiko for kvalitet i helhedsplejen eller konkret bekymring herfor. Det skal bidrage til en mere målrettet anvendelse af ressourcerne til plejeenheder, hvor risikoen for udfordringer med kvalitet i helhedsplejen vurderes at være størst. I det tilfælde, hvor ældretilsynet udvælger en plejeenhed til tilsyn, vil udførelsen af tilsynet både kunne ske som et fysisk anmeldt eller uanmeldt besøg i plejeenheden eller som et administrativt tilsyn i form af f.eks. en telefonsamtale med lederen eller indhentelse af skriftlig information. Det vil endvidere kunne ske såvel planlagt på baggrund af en generel risikovurdering som reaktivt på baggrund af en konkret bekymring. Ældretilsynet gives dermed metodefrihed i forhold til tilrettelæggelsen og udførelsen af det reaktive tilsyn.

I takt med indfasningen af det nye ældretilsyn er det forventningen, at der vil blive udviklet en risikomodel, som vil skulle bidrage til, at de planlagte tilsyn i endnu højere grad målrettes de plejeenheder, hvor der er størst risiko for udfordringer med kvalitet i helhedsplejen. Risikomodellen forventes udarbejdet ud fra relevante faktorer og parametre i form af tilgængelige data på Plejeoversigten, f.eks. medarbejdergennemstrømning, lederskifte, sygefravær blandt personalet m.v.

UDKAST

Det foreslåede 1. pkt. vil således medføre, at indtil risikomodellen er udviklet, vil ældretilsynet bl.a. skulle gennemføre tilsyn efter det foreslåede stk. 1 baseret på bl.a. en stikprøveudvælgelse, ældretilsynets egen viden om plejeenhederne, orienteringer fra andre myndigheder, presseomtale eller henvendelser til ældretilsynets direkte linje (Ældrelinjen) fra ældre, pårørende, medarbejdere og andre, der er i kontakt med plejeenhederne. Ældretilsynets mulighed for at komme på uanmeldt fysisk besøg i plejeenheden bør dog reserveres til de tilfælde, hvor tilsynets formål ellers ville have været forspildt ved forudgående underretning. Det bør derfor indgå i overvejelserne om anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg, om et anmeldt besøg vil give mulighed for at vurdere enheden under normale driftsforhold. Det kan efter omstændighederne give anledning til et uanmeldt tilsynsbesøg, hvis ældretilsynet har en formodning om, at uregelmæssigheder kan rettes op eller blive skjult i perioden op til det anmeldte tilsynsbesøg, men i øvrigt vil blive fortsat efter besøget, eller hvis ældretilsynet på anden vurderer, at et anmeldt tilsynsbesøg ikke vil kunne give et retvisende billede af plejeenhedens praksis og kvalitet i helhedsplejen. Ligeledes bør ældretilsynet i forbindelse med et tilsynsbesøg vurdere, hvor langt varsel der skal gives i det konkrete tilfælde. Et kort varsel, koblet med det stærke fokus på risikobasering, vil kunne bidrage til at reducere ressourcetrækket hos plejeenheden og samtidig give ældretilsynet et mere reelt billede af praksis.

Det er dog vigtigt med den korte varsling at sikre, at tilsynet kan gennemføres i praksis, herunder at der er de nødvendige nøglepersoner i form af medarbejdere og ledere tilstede i plejeenheden. Det skal særligt også ses i sammenhæng med den foreslåede § 8, hvormed tilsyn efter den foreslåede § 7, stk. 2, med plejeenheder, jf. den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1-3, udføres sammen med relevante tilsynsmyndigheder (samtilsyn) i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår, hvor der også vil være et hensyn til at sikre, at relevante medarbejdergrupper og ledelsen af plejeenhederne er tilstede på dagen for samtilsyn.

Det skal derudover bemærkes, at et dialogbaseret tilsyn med fokus på at sikre læring i plejeenhederne erfaringsmæssigt opnås mest hensigtsmæssigt gennem anmeldte tilsynsbesøg, så plejeenhederne har mulighed for at forberede sig og reflektere over egen praksis, samt komme med input til opmærksomhedspunkter eller mål for tilsynet, som vil kunne understøtte tilsynets fokus på at sikre læring og dialog.

UDKAST

Med stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at ældretilsynet gennemfører under alle omstændigheder et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på fem år.

Det foreslåede 2. pkt. vil medføre, at alle plejeenheder vil skulle have påsat kvalitet i helhedsplejen af ældretilsynet som led i et anmeldt tilsynsbesøg inden for en femårig periode. Det betyder, at hvis ældretilsynet inden for fem år har været på fysisk, anmeldt besøg i plejeenheden – uanset om tilsynet var foranlediget af en konkret bekymring (reaktivt tilsyn) eller den løbende risikovurdering (planlagt tilsyn) – vil denne betingelse være opfyldt.

Det skal sikre, at alle plejeenheder modtager et fysisk tilsynsbesøg fra ældretilsynet inden for en periode på maksimalt fem år fra seneste fysiske tilsynsbesøg, så det sikres, at helhedsplejen i alle plejeenheder generelt har en kvalitet, som står mål med det beskrevne i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov.

I perioden mellem disse fysiske besøg vil aktiveringen af ældretilsynet ske på baggrund af, at plejeenhederne enten selv henvender sig til ældretilsynet, eller når der f.eks. sendes en bekymring via Ældrelinjen, og ældretilsynet vurderer, at henvendelsen giver ældretilsynet anledning til at reagere med den nødvendige hurtighed (reaktivt tilsyn), eller når ældretilsynet i øvrigt ud fra en risikovurdering vurderer, at en plejeenhed bør udvælges til planlagt tilsyn af hensyn til sikre kvalitet i helhedsplejen.

Med det foreslåede 1. pkt. differentieres der mellem tilsynsbesøg og tilsyn. Ved tilsynsbesøg forstås et fysisk besøg i plejeenheden. Ved tilsyn forstås både fysiske tilsynsbesøg samt administrative tilsyn, som ikke kræver et fysisk besøg i plejeenheden, og som kan bestå af et telefon- eller virtuelt opkald eller indhentning af skriftlig information. Ved tilsyn forstås endvidere enhver form for udøvelse af tilsynsvirksomhed, herunder de aktiviteter, der indgår i myndighedens planlægning, forberedelse og gennemførelse af et konkret fysisk tilsynsbesøg i samarbejde med plejeenheden, administrativt tilsyn, opfølgning i form af afrapportering.

I forhold til det reaktive tilsyn bemærkes, at dette således vil ske ex officio og være afgrænset til de tilfælde, hvor der er risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen. Hvis ældretilsynet bliver bekendt med forhold, der giver en begrundet mistanke om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold, skal ældretilsynet reagere på dette, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen i en enhed.

UDKAST

I forhold til, hvornår der kan anses at være tale om en konkret bekymring for kvalitet i helhedsplejen, vil det være en samlet helhedsvurdering af, om de oplysninger, som ældretilsynet er i besiddelse af, giver ældretilsynet grundlag for at reagere. Dels om ældretilsynet skal reagere ved at foretage et fysisk tilsynsbesøg eller reagere på anden måde, f.eks. ved at foretage et administrativt tilsyn, anmode plejeenheden om en redegørelse eller lignende.

Er dette ikke er tilfældet, og får ældretilsynet oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, vil ældretilsynet i medfør af den foreslåede § 14 skulle videregive disse oplysninger uden unødigt ophold til denne anden myndighed, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger.

Det foreslås med *stk. 3*, at som led i tilsynet efter *stk. 2* foretager ældretilsynet en vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Med *stk. 4, 1. pkt.*, foreslås det, at ældretilsynet mundtligt orienterer plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter *stk. 2* samt om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på dialog og at fremme læring i plejeenheden.

Det foreslåede *1. pkt.* vil indebære, at ældretilsynet vil skulle give en mundtlig tilbagemelding på tilsynsbesøget til plejeenheden, uanset om tilsynet er anmeldt eller uanmeldt, og uanset om tilsynet er planlagt eller reaktivt.

Den mundtlige tilbagemelding vil skulle være individuel og dermed målrettet den pågældende enhed og indeholde de væsentligste observationer og konklusioner i form af tilsynets vurderinger, som følger af det enkelte tilsyn.

Det foreslåede vil derudover medføre, at den mundtlige tilbagemelding skal kunne danne grundlag for dialog og at fremme læring i plejeenhederne. Det forudsættes derfor, at tilbagemeldingen formuleres tydeligt og konstruktivt, så feedbacken til plejeenhederne vil kunne anvendes som et ledelsesredskab og vil kunne bidrage til dialog og skabe motivation for at sikre kvalitet i helhedsplejen.

Det bemærkes, at hvis et tilsynsbesøg, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen, giver anledning til at iværksætte støtte i form af rådgivning og sparring over for plejeenheden, vil ældretilsynet skulle vurdere dette som følge af den foreslåede § 4, *stk. 1. nr. 3*.

UDKAST

Det bemærkes endvidere, at hvis et tilsynsbesøg, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen, giver anledning til at iværksætte en sanktion over for plejeenheden, jf. den foreslåede § 11, vil dette skulle meddeles plejeenheden i en afgørelse, og ældretilsynet vil i den forbindelse skulle iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger, herunder om bl.a. partshøring og begrundelse for afgørelsen.

I det tilfælde, hvor tilsyn efter den foreslåede § 7, stk. 2, udføres sammen med relevante tilsynsmyndigheder efter den foreslåede § 8, vil ældretilsynet kunne give en fælles mundtlig tilbagemelding til plejeenheden efter nærmere koordination med de relevante tilsynsmyndigheder. Den mundtlige tilbagemelding til plejeenheden vil skulle foretages i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Med stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at ældretilsynet udfærdiger en skriftlig opsamling på tilsynet på baggrund af den mundtlige orientering.

Det foreslåede 2. pkt. vil medføre, at ældretilsynet vil skulle udfærdige en skriftlig opsamling på tilsyn til plejeenheden, uanset om tilsynet er anmeldt eller uanmeldt, og uanset om det planlagt eller reaktivt.

Den skriftlige opsamling vil i lighed med den mundtlige tilbagemelding skulle være individuel og dermed målrettet den pågældende enhed og indeholde de væsentligste observationer og konklusioner i form af tilsynets vurderinger, som følger af det enkelte tilsyn.

Det foreslåede 2. pkt. vil derudover medføre, at den skriftlige opsamling i lighed med den mundtlige tilbagemelding vil skulle kunne danne grundlag for dialog og at fremme læring i plejeenhederne. Det forudsættes derfor, at den skriftlige opsamling formuleres tydeligt og konstruktivt, så feedbacken til plejeenhederne vil kunne anvendes som et ledelsesredskab og vil kunne bidrage til dialog og skabe motivation for at arbejde med og sikre kvalitet i helhedsplejen.

Det bemærkes endvidere, at hvis et tilsyn, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen, giver anledning til at iværksætte en sanktion over for plejeenheden, jf. den foreslåede § 11, vil dette skulle meddeles plejeenheden i en afgørelse, og ældretilsynet vil i den forbindelse skulle iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger, herunder om bl.a. partshøring og begrundelse for afgørelsen.

UDKAST

Med *stk. 5* foreslås det, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynets tilsyn og om indhold i og form for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn.

Det foreslåede *stk. 5* vil medføre, at ældreministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indholdet i og formen for ældretilsynets skriftlige opsamling på tilsyn.

Det er hensigten, at bestemmelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau i form af skabelon for den skriftlige opsamling. Det skal sikre ensartethed i formatet for den skriftlige opsamling.

Det bemærkes, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre personrettet tilsyn efter § 26, *stk. 2*, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven fortsat vil gælde.

Det skal bemærkes, at ældretilsynet, som følge af den foreslåede § 10, vil skulle samarbejde i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, *jf. § 7, stk. 1 og 2*, og i forbindelse med at der træffes afgørelser overfor en plejeenhed, *jf. § 11*.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.7 og 2.1.3.9. Derudover henvises der til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Til § 8

I lov om social service fremgår der ikke eksplicit en forpligtelse for forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed til at udføre tilsyn på registreringspligtige plejeenheder omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn sammen med andre myndigheder og tilsyn. Dette har dog været lovgivers oprindelige hensigt for så vidt angår sammenlægning af Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn med det sundhedsfaglige tilsyn med behandlingssteder, og det fremgår således af forarbejderne til lovforslaget, som dannede baggrund for lov nr. 560 af 29. maj 2018, at det er forudsat, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan sammmentænke tilsynet med det tilsyn, der i henhold til sundhedsloven føres med behandlingssteder, *jf. Folketingstidende 2017-2018, tillæg A, L 210, som fremsat, side 8*. Det fremgår endvidere af forarbejderne til lovforslaget, at det er forudsat, at der skal ske en koordinering af de forskellige tilsynsindsatser overfor de omfattede kommunale og private enheder, herunder eksempelvis i forbindelse med registreringer, indgange til styrelsen, koordinerede tilsynsbesøg,

UDKAST

herunder eventuelt ved et samlet tilsynsbesøg med både den social- og plejefaglige indsats og den sundhedsfaglige behandling på en enhed, hvis det vurderes givende.

Der er i dag ikke eksplicit en forpligtelse for andre tilsynsmyndigheder efter anden lovgivning til at koordinere og udføre tilsyn på plejeenheder på ældreområdet sammen med andre myndigheder og tilsyn.

For nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Med lovforslagets kapitel 7 reguleres bl.a. samtilsyn på plejehjem.

Med *stk. 1*, foreslås det, at tilsyn efter § 7, stk. 2, med plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, udføres sammen med andre relevante tilsynsmyndigheder i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Det foreslåede stk. 1 vil medføre, at ældretilsynet og andre relevante tilsynsmyndigheder vil blive omfattet af kravet om at udføre tilsyn med plejeenheder, jf. den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1-3, sammen, i det tilfælde, hvor to eller flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår.

Med »relevante tilsynsmyndigheder« forstår de tilsynsmyndigheder, som fører tilsyn på de omfattede plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, og som udgør udgangspunktet for ordningen med samtilsyn på plejehjem i *Aftale om en reform af ældreområdet*.

Med »udføres sammen« forstår, at de respektive tilsynsmyndigheder udfører tilsyn med de omfattede plejeenheder samtidig. Det foreslåede forudsætter således, at der vil ske koordination mellem de relevante tilsynsmyndigheder i forhold til hvilke plejeenheder, der af de enkelte tilsynsmyndigheder udtages til tilsyn i det samme kalenderår.

Den foreslåede bestemmelse vil gælde for plejeenheder efter den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1-3, som omfatter plejehjem m.v., jf. § 27, stk. 2, i ældreloven, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger. Det bemærkes, at den nye plejehjemstype ”lokalplejehjem”, jf. det samtidigt fremsatte forslag til lov om lokalplejehjem, vil være omfattet af henvisninger til plejehjem m.v., jf. § 27, stk. 2, i ældreloven, og plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov

UDKAST

om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. § 27, stk. 2, i ældreloven.

Det foreslåede stk. 1 vil omfatte de tilsynsbesøg, som de relevante tilsynsmyndigheder ud fra egne udvælgelseskriterier- og metoder vil planlægge at gennemføre i det samme kalenderår. Det vil betyde, at hvis to ud af tre tilsynsmyndigheder udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår, vil samtilsynet skulle gennemføres mellem disse tilsynsmyndigheder. For ældretilsynet vil det betyde, at det foreslåede stk. 1 vil omfatte planlagte tilsynsbesøg, jf. den foreslåede § 7, stk. 2.

Det foreslåede stk. 1 vil ikke begrænse, at de omfattede tilsynsmyndigheder fortsat vil kunne gennemføre øvrige special- eller reaktive tilsyn, som de enkelte tilsynsmyndigheder eksempelvis foretager på baggrund af en konkret anledning, f.eks. på baggrund af en klage eller henvendelse til tilsynene, eller hvis de enkelte tilsynsmyndigheder vurderer, at der er behov for at gennemføre et opfølgende tilsyn. De enkelte tilsyn vil således fortsat kunne gennemføre special- eller reaktive tilsyn særskilt, der ligger ud over de planlagte tilsyn. Det vil betyde, at såfremt ældretilsynet vurderer, at der vil være behov for at gennemføre et reaktivt tilsyn på en plejeenhed, hvor der senere i samme kalenderår er planlagt et samtilsyn efter det foreslåede stk. 1, vil ældretilsynet skulle gennemføre et reaktivt tilsyn uden hensyntagen til det planlagte samtilsyn.

Med det foreslåede stk. 1 ændres der ikke på de forskellige tilsynsfrekvens- og kadencer for de relevante tilsynsordninger, som bl.a. følger af forskellige udvælgelsesmetoder- og kriterier med ophæng i forskellige lovgivninger og politiske aftaler- og forlig for de relevante tilsynsordninger.

Med det foreslåede stk. 1 ændres der ej heller på måderne, hvorpå de relevante tilsynsmyndigheder i dag udtager plejeenheder til tilsyn, og som derfor fortsat vil være styrende for, hvilke plejeenheder, der af de relevante tilsynsmyndigheder udtages til tilsyn i det pågældende kalenderår. Der kan f.eks. være tale om risikobaserede og stikprøvebaserede udvælgelsesmetoder for de enkelte tilsyn.

Det vil således ikke være muligt at fastsætte en tilsynsfrekvens for hvor ofte der vil kunne foretages samtilsyn efter det foreslåede stk. 1, da det vil afhænge af, hvilke plejeenheder som de enkelte tilsynsmyndigheder på baggrund af egne udvælgelsesmetoder- og kriterier vil udtage til tilsyn i det pågældende kalenderår.

UDKAST

Med *stk. 2* foreslås det, at ældretilsynet faciliterer den overordnede koordination mellem relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn. Det vil medføre, at ældretilsynet vil få en faciliterende rolle i forhold til at koordinere samtilsyn mellem de myndigheder, som vil blive omfattet af ordningen.

Det vil eksempelvis kunne omfatte koordinering i forbindelse med udvælgelse af plejeenheder til tilsyn på baggrund af inputs fra de relevante tilsynsmyndigheder. Det forudsættes i den forbindelse, at de tilsynsmyndigheder, der vil indgå i ordningen med samtilsyn, koordinerer med hinanden i løbet af kalenderåret, da de enkelte tilsynsmyndigheder ikke nødvendigvis vil udtage plejeenheder til tilsyn på samme tidspunkt.

Det vil endvidere kunne omfatte facilitering af møder efter behov, hvor ældretilsynet og de relevante tilsynsmyndigheder aftaler datoer for udførelsen af samtilsyn.

Det vil også kunne omfatte koordination i forbindelse med tilbagemeldinger fra de relevante tilsynsmyndigheder til plejeenheder i forbindelse med samtilsyn, med henblik på at plejeenhederne ikke modtager eventuelle modsatrettede tilbagemeldinger.

I det omfang ældretilsynet ikke deltager i samtilsyn, forudsættes det at de deltagende tilsynsmyndigheder koordinerer indbyrdes, herunder i forhold til tilrettelæggelsen og udførelsen af samtilsynet.

Med *stk. 3* foreslås det, at ældreministeren fastsætter efter forhandling med relevante ministre regler om, hvilke tilsynsmyndigheder, der er omfattet af samtilsyn, samt om de overordnede rammer for samtilsyn.

Det forventes, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, hvilke tilsynsmyndigheder, der omfattes af samtilsyn.

I forhold til at fastsætte regler om, hvilke myndigheder, der omfattes af samtilsyn, vil dette skulle ske efter forhandling med de relevante ministre. Det tilstræbes i første omgang, at »relevante ministre« vil indbefatte indenrigs- og sundhedsministeren og beskæftigelsesministeren, som er ressortansvarlige ministre for henholdsvis det sundhedsfaglige tilsyn efter sundhedslovens § 213, stk. 1 og 2, og Arbejdstilsynets tilsyn efter lov om arbejdsmiljø § 72, stk. 1, nr. 7. Det tilstræbes efterfølgende, at Fødevarerkontrollen, jf. lov om fødevarer § 50, og de kommunale brandsyn, jf. beredskabslovens § 36,

UDKAST

i det omfang, det vurderes fagligt hensigtsmæssigt, på sigt vil kunne omfattes af ordningen med samtilsyn i takt med udviklingen af ordningen.

Det tilstræbes således efterfølgende, at bemyndigelsen på sigt vil kunne omfatte forsvarsministeren og ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, i det omfang, kommunernes brandsyn henholdsvis Fødevarestyrelsens fødevarekontrol eventuelt vil blive omfattet af ordningen med samtilsyn.

Det forventes derudover, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler om de overordnede rammer for samtilsyn. Dette vil eksempelvis kunne omfatte regler om varsling af samtilsyn m.v. Det bemærkes, at de relevante tilsynsmyndigheder i øvrigt vil blive overladt et vist rum til sammen at koordinere og tilrettelægge den praktiske gennemførelse af samtilsyn mest hensigtsmæssigt og effektivt.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.3.

Til § 9

Det fremgår af servicelovens § 150, stk. 1, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter servicelovens § 150 c, stk. 1 og 2.

Efter servicelovens § 150, stk. 2, skal Styrelsen for Patientsikkerhed gennemføre tilsynet efter stk. 1 ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje ikke har den fornødne kvalitet. Styrelsen for Patientsikkerhed skal ligeledes på baggrund af en begrundet mistanke gennemføre tilsyn efter stk. 1, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den fornødne kvalitet af den personlige hjælp, omsorg og pleje i en enhed.

Det følger af § 150, stk. 5, i lov om social service, at Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om vurdering af kvaliteten af den personlige hjælp, omsorg og pleje, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer.

Det følger endvidere af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 652 af 25. maj 2018 om Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn på ældreområdet, at Styrelsen for Patientsikkerheds samlede vurdering af om den personlige hjælp, omsorg og pleje, som ydes i en enhed, har den fornødne kvalitet efter servicelovens § 150, stk. 2, vurderes inden for følgende temaer: Selvbestemmelse og livs-

UDKAST

kvalitet, herunder en værdig død, trivsel og relationer, målgrupper og metoder, organisation, ledelse og kompetencer, procedurer og dokumentation samt aktiviteter og rehabilitering.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 7 reguleres bl.a. ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Med *stk. 1, 1. pkt.*, foreslås det, at ældretilsynet påser og vurderer kvalitet i helhedsplejen, jf. § 7, i de omfattede plejeenheder, ud fra § 1, stk. 2, og §§ X-X i ældreloven.

Med det foreslåede pålægges ældretilsynet således en pligt til at føre tilsyn med kvalitet i helhedsplejen. De tre temaer, som fremgår af § 1, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven og som er uddybet i §§ X-X i samme, udgør de tre bærende værdier, som vil skulle være kendetegnende for helhedsplejen i førnævnte lovforslag, og disse vil derfor også være de tre centrale temaer for ældretilsynets vurdering af den enkelte plejeeenheds kvalitet i helhedsplejen.

Der er tale om et tilsyn med, om helhedsplejen i plejeenhederne generelt har kvalitet ud fra § 1, stk. 2, og §§ X-X i ældreloven, og således ikke et personrettet tilsyn med, om den enkelte ældre borger modtager den hjælp, som denne har behov for. Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre et personrettet tilsyn efter § 26, stk. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældreloven vil fortsat være gældende. Det samme gælder for kommunalbestyrelsens øvrige forpligtelser, herunder at kommunalbestyrelsen vil skulle tildele pleje- og omsorgsforløb på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og ressourcer og føre tilsyn med hjælpen.

Det skal bemærkes, at det er ledelsen af en plejeeenhed, der har ansvaret for at sikre, at de overordnede og tværgående rammer for ældreplejen er i orden. Driftsherreansvaret indebærer, at kommunale og private enheder som minimum skal sikre, at de tilbud, som de stiller til rådighed for borgerne, er forsvarlige og i øvrigt lever op til gældende lovgivning. Enhederne har derfor blandt andet pligt til at sikre, at der er den fornødne kapacitet, at personalet har tilstrækkelige kvalifikationer, samt at de fysiske rammer er forsvarlige. Ældretilsynet fører således et såvel planlagt som reaktivt risikobaseret tilsyn ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for kvalitet i helhedsplejen. Dette tilsyn vil også indbefatte, om driftsherrerne har løftet

UDKAST

ansvaret for de overordnede og tværgående rammer, således at kvaliteten i helhedsplejen sikres.

Med stk. 1, 2. pkt. foreslås det videre, at ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen vil skulle foretages inden for følgende temaer:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Det foreslåede stk. 1, 1. og 2. pkt. skal ses i tæt sammenhæng med § 7, stk. 3, hvor det foreslås, at ældretilsynet som led i tilsynet efter stk. 2 vil skulle foretage en vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Selve vurderingen af plejeenhedens kvalitet i helhedsplejen vil basere sig på ældretilsynets løbende tilsynsviden- og praksis og et vurderingskoncept, som vil blive udviklet frem imod idriftsættelsen af ældretilsynet den 1. juli 2025, og som vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Med *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås det, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen.

Det foreslåede vil medføre, at ældreministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen. Det er forventningen, at ældreministeren på bekendtgørelsesniveau vil fastsætte nærmere regler om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen bl.a. med afsæt i et vurderingskoncept.

Vurderingskonceptet skal bl.a. kunne danne udgangspunkt for dialogen mellem ældretilsynet og plejeenhederne – bl.a. op til et tilsyn – for på den måde at kunne ”samskabe”, hvad der skal være fokus på i tilsynet ud fra bl.a. plejeenhedens behov. Derudover skal vurderingskonceptet også danne ramme for ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen og dermed også udgangspunkt for en vurdering af, hvor der er behov for støtte til plejeenhederne i form af rådgivning og sparring eller anden form for læring. Vurderingskonceptet vil således både sætte retning for kvalitet i helhedsplejen og udgøre det faglige omdrejningspunkt for tilsynet hermed.

Der vil være tale om et generisk vurderingskoncept, som skal anvendes i vurderingen af alle plejeenheder omfattet af loven. Ældretilsynet skal således anlægge en samlet vurdering af kvalitet i helhedsplejen i plejeenhederne.

UDKAST

I forbindelse med udviklingen af vurderingskonceptet vil der ske inddragelse af relevante videnspersoner og aktører for at skabe ejerskab og sikre relevans for praksis. Ligeledes vil der skulle tages højde for at sikre gennemsigtighed for plejeenhederne i forhold til, hvad ældretilsynet vurderer kvalitet i helhedsplejen ud fra.

Indholdet i vurderingskonceptet vil bestå i en omsætning af de bærende værdier og den materielle udmøntning heraf i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov til kvalitetsmarkører for, hvordan kvalitet vil skulle afspejle sig i praksis, og hvordan ældretilsynet vurderer dette. I den forbindelse vil der skulle tages højde for, at der med vurderingskonceptet og tilsynet på baggrund heraf ikke stilles større krav til plejeenhederne, end de med rimelighed forventes at kunne leve op til.

Ud over at basere ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen på ældretilsynets løbende tilsyns- viden og praksis og vurderingskonceptet, forudsættes det, at ældretilsynet i forbindelse med tilsynsbesøg vil følge og observere den daglige praksis tæt på de ældre, medarbejderne og ledelsen, i det omfang, det vurderes relevant, så der opnås indblik i hverdagsrutiner og håndtering af komplekse situationer. Det vil f.eks. kunne omfatte observation af en spisesituation, genoptræningssituation m.v. Ligeledes forudsættes det, at ældretilsynet undervejs i tilsynsbesøget gennemfører borgerinterview og eventuelt pårørendeinterview i det omfang, det vurderes relevant i forhold til formålet med det konkrete tilsynsbesøg. Den viden, som ældretilsynet vil opnå igennem disse observationer og interviews, vil være at anse for helt centrale oplysninger i forhold til vurderingen af kvalitet i helhedsplejen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.8. Derudover henvises der til lovforslagets § 7 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynets tilsyn samt for nærmere om ældretilsynets afgørelser henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

Til § 10

I lov om social service fremgår der ikke eksplicit en forpligtelse for forsøgsordningen med et statsligt ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed til at koordinere og samarbejde med andre myndigheder og tilsyn i relation til registreringspligtige plejeenheder omfattet af Styrelsen for Patientsikkerheds tilsyn. Dette har dog været lovgivers oprindelige hensigt, og det fremgår således af forarbejderne til lovforslaget, som dannede baggrund for lov nr. 560 af 29. maj 2018, at det er forudsat, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan sammentænke tilsynet med det tilsyn, der i henhold til sundhedsloven føres med behandlingssteder, jf. Folketingstidende 2017-2018, L 210, som

UDKAST

fremsat, side 8. Det er endvidere forudsat, at der skal ske en koordinering af de forskellige tilsynsindsatser overfor de omfattede kommunale og private enheder, herunder eksempelvis i forbindelse med registreringer, indgange til styrelsen, koordinerede tilsynsbesøg, herunder eventuelt ved et samlet tilsynsbesøg med både den social- og plejefaglige indsats og den sundhedsfaglige behandling på en enhed, hvis det vurderes givende.

Herudover bør en tilsynsmyndighed, i overensstemmelse med principperne for god forvaltningsskik, gøre en anden tilsynsmyndighed opmærksom på bekymrende forhold, der hører under en denne myndigheds område.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 7 reguleres bl.a. ældretilsynets samarbejde med andre myndigheder og tilsyn.

Med *stk. 1* foreslås det, at ældretilsynet samarbejder i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, jf. § 7, stk. 1 og 2, og i forbindelse med at der træffes afgørelser overfor en plejeenhed, jf. § 11.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ældretilsynet i relevant omfang vil skulle samarbejde med andre offentlige myndigheder i relation til de omfattede plejeenheder, herunder andre tilsynsmyndigheder, som efter anden lovgivning fører tilsyn med de omfattede plejeenheder, jf. den foreslåede § 2, stk. 1, nr. 1-6.

Pligten til at skulle samarbejde i relevant omfang vil indebære, at ældretilsynet vil skulle samarbejde med andre offentlige myndigheder i relation til de omfattede plejeenheder, herunder andre tilsynsmyndigheder, når det er relevant. Ældretilsynet vil således bl.a. skulle gå i dialog med og inddrage den eller de relevante myndigheder, når det vedrører forhold i en plejeenhed, som ikke udelukkende er relevant for ældretilsynet. Det kan f.eks. være i forhold til medicinhandling, mulige overtrædelser af arbejdsmiljøloven m.v., hvor det vil være relevant at koordinere tilsynsindsatsen med en anden offentlig myndighed, herunder den visiterende kommune (den ældres handlekommune) samt anden tilsynsmyndighed.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i tæt sammenhæng med den foreslåede § 8, stk. 1, hvormed der fastsættes en pligt til at ældretilsynet udfører tilsyn efter den foreslåede § 7, stk. 2, 2. pkt., med plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-3, sammen med relevante tilsynsmyndigheder i det tilfælde, hvor to eller

UDKAST

flere tilsynsmyndigheder uafhængigt af hinanden udtager samme plejeenhed til tilsyn i det samme kalenderår. Den foreslåede bestemmelse skal endvidere ses i tæt sammenhæng med den foreslåede § 8, stk. 2, hvormed der fastsættes en pligt til at ældretilsynet koordinerer tilrettelæggelsen af samtilsyn efter stk. 1.

Ældretilsynets pligt til i relevant omfang at samarbejde med andre myndigheder efter det foreslåede stk. 1 vil i denne henseende også omfatte koordination med andre tilsynsmyndigheder, jf. den foreslåede § 8, i forhold til at sikre sammenhæng og undgå potentielle modsatrettede krav i de skriftlige afrapporteringer fra de relevante tilsynsmyndigheder i forbindelse med udførelsen af samtilsyn efter den foreslåede § 8, stk. 1. Dette skal understøtte, at potentielle modsatrettede tilbagemeldinger og krav fra forskellige tilsynsmyndigheder håndteres løbende, så det sikres, at plejeenheder ikke modtager potentielt modsatrettede krav fra de forskellige tilsynsmyndigheder, som efterlades til ledere og medarbejdere i plejeenhederne at navigere i. Bestemmelsen rækker dog ikke videre og fastlægger ikke en pligt til, at ældretilsynet skal høre andre tilsynsmyndigheder om ældretilsynets afgørelser efter den foreslåede § 11.

Koordineringen med andre myndigheder vil skulle sikre, at de forskellige myndigheder, herunder tilsynsmyndigheder, samarbejder og således har en fælles hensigt om at kvalificere kvaliteten i plejeenhederne. Forslaget vil derudover skulle sikre, at ældretilsynet får det bedst kvalificerede og oplyste grundlag i tilsynet med det konkrete tilbud. Derudover vil den eller de myndigheder, som ældretilsynet samarbejder med, også få et bedre oplysningsgrundlag.

Med bestemmelsen fastlægges en egentlig pligt for ældretilsynet til at samarbejde med andre myndigheder i relation til de omfattede plejeenheder, herunder tilsynsmyndigheder, når det er relevant. Dette vil understøtte, at både ældretilsynet og de andre myndigheder får de nødvendige oplysninger,

Bestemmelsen rækker dog ikke videre og fastlægger ikke, at ældretilsynet herudover skal facilitere et tværgående samarbejde, idet det forudsættes, at de øvrige relevante myndigheder, herunder tilsynsmyndigheder, også varetager dette.

Til § 11

I servicelovens § 150 d, er det reguleret, at ældretilsynet i Styrelsen for Patientsikkerhed kan give påbud om krav til den social- og plejefaglige indsats

UDKAST

eller om midlertidigt at indstille driften af den social- og plejefaglige indsats hos den pågældende enhed helt eller delvis, når forholdene i den registreringspligtige enhed tilsiger det. Det er dertil reguleret, at afgørelser om påbud ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Der er ikke fastsat eksplicitte regler om sanktionsmuligheder for kommunalbestyrelsen som led i tilsynet med de kommunale opgaver efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86. Som det fremgår om kommunalbestyrelsens tilsynspligt efter § 151 i lov om social service, i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 303, har kommunalbestyrelsen, medmindre informationerne er åbenlyst utroværdige, pligt til at undersøge sagen og i givet fald at få rettet op på forholdene hurtigst muligt, hvis der f.eks. kommer oplysninger frem om, at plejen og omsorgen for beboere på et plejehjem eller beboerne i et botilbud tilsyneladende ikke er i overensstemmelse med kommunens politik på området. Det fremgår endvidere om kommunalbestyrelsens forpligtelse til at udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for personlig og praktisk hjælp og madservice i hjemmeplejen efter lov om social service, § 150 c, i vejledning nr. 9765 af 2. oktober 2023 om hjælp og støtte efter serviceloven, punkt 305, at kommunalbestyrelsens beslutninger om den overordnede tilrettelæggelse af tilsynet og om, hvordan der skal gribes ind ved uregelmæssigheder, ligger i naturlig forlængelse af beslutningerne om det kommunale serviceniveau for plejen.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 7 reguleres bl.a. det nye ældretilsyns sanktionsmuligheder over for de plejeenheder, som foreslås at være omfattet af denne lov.

Det foreslås i *stk. 1*, at når det er nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen i en plejeenhed, jf. § 9, stk. 1, kan ældretilsynet træffe afgørelse om følgende:

1) Påbud om krav til at sikre kvalitet i helhedsplejen i relation til et eller flere af temaerne, jf. §

9, stk. 1, for en bestemt periode.

2) Påbud om at modtage den nødvendige støtte, jf. § 4.

3) Opfølgende tilsyn, jf. § 7, stk. 2, i forbindelse med påbud efter nr. 1 (og nr. 2).

UDKAST

4) Påbud om forbud mod indflytning af nye beboere i plejeenheden, jf. § 2, nr. 1-4, for en bestemt periode.

5) Påbud om forbud mod indtag af nye borgere hos leverandører, jf. § 2, nr. 5, for en bestemt periode.

Det foreslåede stk. 1 vil medføre, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om de oplyste sanktioner overfor de plejeenheder, der er omfattet denne lov, jf. den foreslåede § 2, når det vurderes nødvendigt af hensyn til at sikre kvalitet i helhedsplejen.

Ældretilsynets mulighed for at anvende sanktioner skal ses som en del af det retssikkerhedsmæssige værn om, at ældre borgere får en helhedspleje med en kvalitet, der står mål med ældreloven. Derfor vil der også kunne være tilfælde, hvor tilsynet får oplysninger om en plejeenhed, som gør, at der øjeblikkeligt må træffes afgørelse om en sanktion f.eks. oplysning om akut risiko for de ældre borgere. Ældretilsynets vurdering af behovet for at anvende en sanktion vil derfor også skulle ske ud fra de konkrete forhold i en plejeenhed.

Vurderingen af, hvilken sanktionsmulighed, som er den bedst egnede i forhold til den enkelte plejeenhed, vil i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet indebære, at ældretilsynet – når det betænkes at træffe afgørelse om en sanktion – altid vil skulle overveje den mindst indgribende foranstaltning først, inden en mere indgribende foranstaltning overvejes. Sanktionen vil som følge heraf skulle være rimelig i forhold til det mål, som ønskes opnået. Det bemærkes, at oplytningen af sanktionsmulighederne ikke vil være til hinder for, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om flere sanktioner på én gang, såfremt det vurderes rimeligt og nødvendigt i forhold til det eller de mål, som ønskes opnået. Det bemærkes, at bestemmelsen vil gælde generelt. Den vil således ikke være afhængig af, om behovet for at sikre kvalitet i helhedsplejen er konstateret i forbindelse med ældretilsynets tilsyn.

Fælles for sanktionerne vil således gælde, at ældretilsynet – forud for valget af en eller flere sanktioner – vil skulle foretage en konkret vurdering af forholdene i plejeenheden, herunder en vurdering af bekymringens karakter for kvalitet i helhedsplejen set i forhold til andre mulige tiltag, herunder muligheden for at støtte enheden med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen. Centralt for vurderingen vil også være, om kvaliteten i helhedsplejen vil kunne sikres på baggrund af den eller de pågældende sanktioner.

UDKAST

Det forudsættes, i overensstemmelse med den foreslåede formålsbestemmelse i § 1, at der i forbindelse med en afgørelse om en sanktion er læringsorienteret dialog mellem ældretilsynet og den enkelte plejeenhed om de forhold og vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen.

Fælles for sanktionerne vil derudover gælde, at ældretilsynets endelige vurdering af, at iværksættelse af en sanktion anses for det bedste redskab i forhold til den konkrete plejeenhed, vil udgøre en afgørelse. Ældretilsynet vil som følge heraf forud for afgørelsen skulle iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger om bl.a. proportionalitet, partshøring og begrundelse af afgørelse. I begrundelsen vil det skulle være tydeligt for plejeenheden, hvad der ligger til grund for ældretilsynets vurdering.

Fælles for sanktionerne vil endvidere gælde, at ældretilsynet, som følge af den foreslåede § 10, vil skulle samarbejde i relevant omfang med andre myndigheder og tilsyn med henblik på koordinering af tilsynet med kvalitet i helhedsplejen, jf. § 7, stk. 1 og 2, og i forbindelse med at der træffes sanktionsafgørelser overfor en plejeenhed, jf. § 11.

Det foreslåede stk. 1, *nr. 1*, vil indebære, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om påbud om krav til at sikre kvalitet i helhedsplejen i relation til et eller flere af temaerne, jf. § 9, stk. 1, for en bestemt periode. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde af, at arbejdstilrettelæggelsen i den pågældende enhed ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til borgernes selvbestemmelse og livskvalitet, eller hvis der ikke er sammenfald mellem kompetencer og de opgaver, som medarbejderne skal varetage.

Det forudsættes, at ældretilsynet vil kunne identificere tiltag i plejeenheden, som hvis de gennemføres, vil kunne gøre det mulig at forbedre kvaliteten i helhedsplejen inden for den periode, som ældretilsynet fastsætter. Det forudsættes således også, at påbuddet har en karakter, som giver plejeenheden mulighed for at efterkomme det, og at dette er formuleret klart. Hvis ikke det er muligt bør det overvejes, om der i stedet er en anden sanktion, som vil være relevant.

Tiltagene vil – afhængig af forholdets karakter – kunne variere og vil afhænge af en vurdering af, om det f.eks. vil være tilstrækkeligt at anmode enheden om en skriftlig tilbagemelding om, hvilke foranstaltninger, der er iværksat, for at afhjælpe mangler og bekymrende forhold, eller om det er påkrævet at påbyde afhjælpning og foretage genbesøg for at påse, at forholdene er afhjulpet på tilfredsstillende vis.

Længden af perioden for at efterleve et påbud vil skulle fastsættes ud fra de konkrete forhold, som har givet anledning til påbuddet.

Det foreslåede stk. 1, *nr. 2*, vil indebære, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om påbud om at modtage den nødvendige støtte, jf. § 4. Det bemærkes, at formålet med denne sanktion er at bidrage til læring i plejeenheden og for plejeenheden at opbygge viden og egne kompetencer til at sikre kvalitet i helhedsplejen. Påbuddet vil være udtryk for et krav til plejeenheden om at anvende den nødvendige støtte fra ældretilsynet.

Det foreslåede stk. 1, *nr. 3*, vil indebære, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om opfølgende tilsyn, jf. § 7, stk. 2, i forbindelse med påbud efter nr. 1 og nr. 2. Det bemærkes, at et opfølgende tilsyn vil være udtryk for, at ældretilsynet med et reaktivt tilsyn vil følge op på, om plejeenheden har efterlevet indholdet i ældretilsynets påbud til plejeenheden. Hvis ældretilsynet i forbindelse med det opfølgende tilsyn konstaterer, plejeenheden ikke har opfyldt det pågældende påbud, vil ældretilsynet skulle vurdere, hvilken reaktion det giver anledning til, herunder om der vurderes at være behov for støtte til plejeenheden i sikre at kvalitet i helhedsplejen, eller om der er behov for at træffe afgørelse om endnu en af de oplistede sanktioner.

Det foreslåede stk. 1, *nr. 4*, vil indebære, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om påbud om forbud mod indflytning af nye beboere i plejeenheden, jf. § 2, nr. 1-4, for en bestemt periode. Med stk. 1, *nr. 5*, foreslås i lighed hermed, at ældretilsynet vil kunne træffe afgørelse om påbud om forbud mod indtag af nye borgere hos leverandører, jf. § 2, nr. 5, for en bestemt periode.

Disse to sanktioner udgør de mest indgribende over for hhv. plejeenheden efter § 2, nr. 1-4, og leverandører efter § 2, nr. 5. De bør derfor kun anvendes i helt ekstraordinære tilfælde, hvor ældretilsynet vurderer, at det at modtage nye beboere eller indtage nye borgere vil være uforsvarlig uden omgående ændringer.

Det bemærkes i den forbindelse, at uanset at plejeenheder modtager et påbud fra ældretilsynet efter det foreslåede stk. 1, nr. 4 eller 5, vil kommunalbestyrelsen efter § 23 i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov have en forsyningsforpligtelse, som vil medføre, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter ældreloven, og at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, [regioner] eller private tilbud.

UDKAST

Det bemærkes endvidere, at uanset at en privat leverandør af helhedspleje modtager et påbud efter det foreslåede stk. 1, nr. 5, vil kommunalbestyrelsen efter § 18 i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov fortsat skulle skabe grundlag for, at modtagere af pleje- og omsorgsforløb efter § 10 og madudbringning efter § 13 i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Kommunalbestyrelsen vil eksempelvis kunne opfylde denne forpligtelse ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis efter § 18, stk. 2, nr. 2, i det samtidigt fremsatte forslag til ældrelov, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter §§ 10 og 13, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ældretilsynets afgørelse om at anvende en eller flere af de sanktioner, som er oplyst i det foreslåede stk. 1, over for en plejeenhed, vil være afskåret fra klageadgang og vil derfor ikke kunne påklages af den enkelte plejeenhed i medfør af det foreslåede stk. 2. Det gælder også spørgsmål om, hvorvidt ældretilsynet har overholdt forvaltningsretlige regler ved sagernes afgørelse. Dog vil plejeenhederne kunne klage til den relevante ældretilsynskommunes borgmester, som er den øverste ansvarlige for tilrettelæggelsen af den kommunale administration, hvilket blandt andet betyder, at borgmesteren skal sikre, at sagsbehandlingen fungerer hensigtsmæssigt. Klager over kommunens sagsbehandling eller en specifik sagsbehandler vil derfor skulle rettes til kommunens borgmester. Det bemærkes, at bestemmelsen svarer til, hvad der gælder for den gældende lovgivning om ældretilsynet i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed. Retstilstanden videreføres således uændret. Det skal herudover bemærkes, at det kommunale tilsyns kompetence i forhold til de kommunalbestyrelser, som vil skulle varetage funktionen som ældretilsyn, ikke berøres. Det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen vil således efter § 48 a i kommunestyrelsesloven kunne beslutte at rejse en tilsynssag, hvis tilsynet bliver bekendt med, at et ældretilsyn muligvis ikke overholder lovgivningen, som gælder for kommunerne, herunder regler i denne foreslåede lov.

I *stk. 3* foreslås det, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om ældretilsynets afgørelser efter § 11.

Med det foreslåede bemyndiges ældreministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om ældretilsynets afgørelser efter § 11, som vedrører ældretilsynets afgørelser om sanktioner over for plejeenheder, som er omfattet af denne lov.

UDKAST

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.10. Der henvises derudover til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil for nærmere om ældretilsynet samarbejdspligt med andre tilsyn og myndigheder.

Til § 12

I servicelovens § 150 a, stk. 1, er det reguleret, at den registreringspligtige enhed er forpligtet til at give de oplysninger, som er nødvendige som led i tilsynet, på anmodning fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 8 reguleres oplysningspligter for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og den stedlige kommunalbestyrelse samt kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn samt Sundhedsstyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at plejeenheden er over for ældretilsynet forpligtet til:

- 1) Efter anmodning at give de oplysninger, som er nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen, jf. § 9, stk. 1.
- 2) Af egen drift og uden unødigt ophold at give ældretilsynet oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden.

Den foreslåede bestemmelses *nr. 1* viderefører den gældende § 150 a, stk. 1, i serviceloven, og medfører, at ældretilsynet vil kunne afkræve de enkelte plejeenheder de oplysninger, der er nødvendige for at kunne vurdere kvalitet i helhedsplejen. Oplysningerne vil kunne afkræves før, under og efter et tilsyn efter den foreslåede § 7. De enkelte plejeenheder vil efter forslaget være forpligtede til at afgive disse oplysninger.

Formålet med bestemmelsen er at sikre ældretilsynet et så oplyst grundlag som muligt at udføre deres opgave ud fra – både i forhold til at kunne bistå med rådgivning og sparring og i forhold til at kunne føre tilsyn med kvalitet i helhedsplejen.

Retten til at kræve oplysninger forudsætter, at andre relevante regler overholdes, herunder i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. I denne sammenhæng skal princippet om retten til ikke at inkriminere sig selv således påses overholdt, jf. lov om

UDKAST

retssikkerhed ved forvaltningen anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter § 10. Efter denne bestemmelse gælder, at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Den foreslåede forpligtelse for plejeenheden til at videregive oplysninger efter *nr. 2*, vil kun omfatte oplysninger, som vedrører oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden. Oplysningspligten vil således ikke indebære, at plejeenheden er forpligtet til at videregive alle ”klager”, som plejeenheden modtager. Som eksempel på bekymrende forhold kan være oplysninger om uhensigtsmæssig adfærd fra plejeenheden medarbejdere overfor de ældre borgere.

Pligten vil endvidere medføre, at oplysninger om bekymrende forhold og hændelser i plejeenheden, vil skulle videregives til ældretilsynet uden unødigt ophold, hvilket betyder, at det skal ske, så hurtigt, som det er praktisk muligt. Dette da denne oplysningspligt for plejeenheden er helt central for ældretilsynet i forhold til at kunne aktivere det reaktive tilsyn efter den foreslåede § 7, stk. 2, 1. punktum.

Det bemærkes, at videregivelsen af oplysninger og den efterfølgende behandling af disse oplysninger i hvert enkelt tilfælde i øvrigt vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (herefter databeskyttelsesforordningen) og databeskyttelsesloven, jf. lov nr. 502 af 23. maj 2018. Der henvises til punkt 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af lovforslagets forhold til databeskyttelseslovgivningen.

Det foreslås derudover i *stk. 2*, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om plejeenhedernes oplysningspligt efter *stk. 1*. Bemyndigelsen til kunne anvendes til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om plejeenhedernes oplysningspligt efter *stk. 1*.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.11. Der henvises derudover til lovforslagets §§ 13-15 og bemærkningerne hertil.

UDKAST

Til § 13

I servicelovens § 150, stk. 3, er det reguleret, at bliver Styrelsen for Patient-sikkerhed bekendt med overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i forbindelse med tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2, skal styrelsen orientere vedkommende registreringspligtige enhed og den stedlige kommunalbestyrelse.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 8 reguleres oplysningspligter for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og den stedlige kommunalbestyrelse samt kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn samt Sundhedsstyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvis ældretilsynet får oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, videregiver ældretilsynet uden unødigt ophold oplysningerne til denne anden myndighed, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger.

Med bestemmelsen videreføres en væsentlig del af den gældende § 150, stk. 3, i serviceloven. Den foreslåede bestemmelse viderefører således allerede gældende ret men er i den foreslåede § 13 ikke afgrænset til kun at finde anvendelse i forbindelse med tilsyn og er ligeledes heller ikke afgrænset til kun at gælde overfor vedkommende registreringspligtige enhed og den stedlige kommunalbestyrelse.

Udvidelsen af anvendelsesområdet for ældretilsynets oplysningspligt i § 13 er begrundet i hensynet til at sikre, at oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, som er nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, ikke falder mellem to stole.

Med udtrykket »anden offentlig myndighed« sigtes bl.a. mod samme myndighed, som er genstandsfelt for den gældende § 150, stk. 3 i serviceloven, som omfatter den stedlige kommunalbestyrelse. Orienteringen af den stedlige kommunalbestyrelse bør derfor altid overvejes, da det ofte være relevant af hensyn til at give kommunalbestyrelsen et så oplyst grundlag som muligt til brug for varetagelsen af forsyningsforpligtelsen. »Anden offentlig

UDKAST

myndighed« vil f.eks. også kunne omfatte Arbejdstilsynet, hvis der er tale om forhold relateret til arbejdsmiljø, eller den ældres handlekommune hvis det angår forhold relateret til den enkelte ældre, der relaterer sig til den enkelte kommunes ansvar efter § 26, stk. 2, i ældreloven, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det bemærkes, at videregivelsen af oplysninger og den efterfølgende behandling af disse oplysninger i hvert enkelt tilfælde i øvrigt vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der henvises til punkt 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af lovforslagets forhold til databeskyttelseslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.11. Der henvises derudover til lovforslagets § 12 og §§ 14 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 14

I servicelovens § 150, stk. 4, er det reguleret, at bliver den stedlige kommunalbestyrelse orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold efter stk. 3, som vedrører Styrelsen for Patientsikkerheds orienteringspligt ift. den stedlige kommunalbestyrelse, skal kommunalbestyrelsen orientere kommunalbestyrelserne i borgernes handlekommuner, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.1 og 2.1.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 8 reguleres oplysningspligter for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og den stedlige kommunalbestyrelse samt kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn samt Sundhedsstyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at bliver den stedlige kommunalbestyrelse orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed efter § 13, skal kommunalbestyrelsen orientere de kommuner, som har ansvar for hjælpen til de enkelte borgere, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Med bestemmelsen videreføres allerede gældende ret. Formålet med videregivelse og efterfølgende behandling af oplysninger fra den stedlige kommunalbestyrelse til handlekommunen samt behandling i vedkommende

UDKAST

kommune, er alene, at kommunalbestyrelserne kan iagttage kravene til opfølgning i forhold til indsatsen over for borgerne. Efter servicelovens § 148, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter serviceloven, jf. §§ 9-9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Endvidere gælder i forhold til personlig og praktisk hjælp og madservice, at hjælpen løbende skal tilpasses modtagerens behov, jf. servicelovens § 83, stk. 5, 2. pkt., og i forhold til rehabiliteringsforløb, at hjælpen og støtten løbende skal tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne, jf. § 83 a, stk. 4, 2. pkt.

Det bemærkes, at videregivelsen af oplysninger og den efterfølgende behandling af disse oplysninger i hvert enkelt tilfælde i øvrigt vil skulle ske i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der henvises til punkt 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af lovforslagets forhold til databeskyttelseslovgivningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.11. Der henvises derudover til lovforslagets §§ 12, 13 og 15 og bemærkningerne hertil.

Til § 15

Med lovforslagets kapitel 8 reguleres oplysningspligter for henholdsvis plejeenheden, ældretilsynet og den stedlige kommunalbestyrelse samt kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn samt Sundhedsstyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne og andre myndigheder og tilsyn, jf. §§ 12-14, samt mellem ældretilsynet og Sundhedsstyrelsen. Ældreministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt, og om anvendelse af bestemte IT-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage plejeenheder helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

UDKAST

Det foreslåede vil medføre, at ældreministeren bemyndiges til at kunne fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, kommunerne, andre myndigheder og tilsyn, jf. §§ 12-14, og Sundhedsstyrelsen. Det vil også kunne omfatte, at kommunikationen skal foregå digitalt, at der skal anvendes bestemte IT-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Endelig vil der kunne fastsættes regler om at undtage plejeenheder helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1.3.11. Der henvises derudover til lovforslagets §§ 12-14 og bemærkningerne hertil.

Til § 16

Det følger af § 214 i sundhedsloven, at, indenrigs- og sundhedsministeren og ældreministeren og andre myndigheder har adgang til direkte rådgivning og anden bistand fra Sundhedsstyrelsen i sundhedsfaglige spørgsmål og vedrørende social- og plejefaglige indsatser på ældreområdet.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til punkt 2.1.1.6 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Med lovforslagets kapitel 9 reguleres Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet.

Det foreslås derfor med *stk. 1*, at Sundhedsstyrelsen faciliterer, at viden og praksis på tværs af de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineres og ajourføres.

Det foreslåede vil medføre, at Sundhedsstyrelsen vil skulle indtage en faciliterende og praksiskoordinerende rolle i forhold til, at tage ansvar for at få viden og praksis på tværs de kommuner, som varetager opgaven som ældretilsyn, koordineret og ajourført. Med henblik på at kunne indtage denne rolle forudsættes det, at Sundhedsstyrelsen løbende og i det omfang, det vurderes som relevant for varetagelsen af opgaven, vil følge udførelsen af ældretilsynets opgave i kommunerne. Dette vil også kunne indebære et behov for at indhente de oplysninger fra ældretilsynet, som er nødvendige for at kunne indtage den faciliterende rolle, jf. det foreslåede *stk. 2*.

Det foreslåede vil skulle ses i sammenhæng med den gældende § 214 i sundhedsloven, hvorefter ældreministeren og andre myndigheder har adgang til direkte rådgivning og anden bistand fra Sundhedsstyrelsen i sundhedsfaglige spørgsmål og vedrørende social- og plejefaglige indsatser på ældreom-

UDKAST

rådet. Det forudsættes derfor også, at Sundhedsstyrelsen i kraft af denne eksisterende funktion vil kunne anvende og bistå bl.a. ældreministeren med rådgivning og anden bistand som følge af den viden, som Sundhedsstyrelsen vil oparbejde i forbindelse med varetagelsen af den faciliterende rolle.

Med *stk. 2* foreslås det, at ældretilsynet skal efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen give de oplysninger, som er nødvendige som led i varetagelsen af opgaven efter *stk. 1*.

Det foreslåede vil medføre, at ældretilsynet efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen vil skulle give styrelsen de oplysninger, som er nødvendige som led i varetagelsen af opgaven efter *stk. 1*. Det kan bl.a., men ikke udelukkende, være data om ældretilsynets tilsynspraksis, herunder antal gennemførte tilsyn, fordeling af antal gennemførte tilsyn på forskellige tilsynstyper, antal sanktioner givet og fordelingen heraf på forskellige sanktionstyper m.v., som Sundhedsstyrelsen ønsker at indhente fra ældretilsynet.

For nærmere om Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet henvises til lovforslagets § 16 og bemærkningerne hertil.

Til § 17

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2025, jf. dog *stk. 2*.

Det foreslås i *stk. 2*, at §§ 1 og 2 og §§ 4-17, træder i kraft den 1. juli 2025.

Bestemmelsen vil indebære, at hjemlerne, til brug for at ældretilsynet kan etableres fra og med den 1. januar 2025 og frem mod den 1. juli 2025 med henblik på at kunne sætte i drift på dette tidspunkt, tilvejebringes.

I perioden fra og med den 1. januar 2025 og frem mod den 1. juli 2025 gives de kommunalbestyrelser, som udpeges til at varetage funktionen som ældretilsyn, jf. lovforslagets § 3, således tid til organisatorisk at indrette sig på opgaven, herunder i forhold til de fysiske rammer, IT-system, rekruttering og oplæring af personale m.v. I forhold til rekruttering af personale henvises der til lovforslagets § 20 og bemærkningerne hertil, hvormed det foreslås at virksomhedsoverdrage det personale, som i dag udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelsen af ældretilsyn i kommunerne og i Styrelsen for Patientsikkerhed, til de kommuner, som pr. ... 2025 vil skulle varetage funktionen som ældretilsyn efter denne lov.

Bestemmelsen vil derudover indebære, at de udpegede kommunalbestyrelser fra og med den ... 2025 vil overtage det fulde ansvar for at varetage

UDKAST

funktionen som ældretilsyn i medfør af denne lov, og de omfattede plejeenheder vil herefter være omfattet af dette tilsyn på ældreområdet. Der henvises i den forbindelse til § 1, nr. 17, § 4, nr. 1 og § 5, nr. 1, i det samtidigt fremsatte følgelovforslag, hvoraf det følger, at kommuners ældretilsyn efter servicelovens § 151 ophører pr. 1. juli 2025, samt at forsøgsordningen med det statslige ældretilsyn i regi af Styrelsen for Patientsikkerhed forlænges frem til den 1. juli 2025, hvorefter det vil ophøre.

Igangværende ældretilsynssager vil skulle afsluttes og lukkes i Styrelsen for Patientsikkerhed senest den 30. juni 2025. Dokumenter og arkiver hidrørende fra ældretilsyn varetager af Styrelsen for Patientsikkerhed afleveres til Rigsarkivet i henhold til arkivloven.

Til § 18

Det foreslås i *stk. 1*, at for plejeenheder, jf. § 2, stk. 1, nr. 1-5, som før den 1. juli 2025 var registreret hos Styrelsen for Patientsikkerhed efter den hidtidige bestemmelse i § 150 c i serviceloven, finder § 6, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse, dog således at ældretilsynet senest skal have afholdt opstartsmøde med disse plejeenheder den 1. juli 2026.

Det foreslåede vil medføre, at eksisterende plejeenheder – det vil sige 1) plejehjem m.v., jf. § 46, i ældreloven, 2) plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, 3) friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, 4) andre, tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale og 5) leverandører, som leverer hjælp til borgere i eget hjem, jf. § 18, i ældreloven, som før den 1. juli 2025 var registreret hos Styrelsen for Patientsikkerhed – ligeledes vil være omfattet af kravet om, at ældretilsynet vil skulle afholde opstartsmøde med disse enheder, jf. den foreslåede § 6, stk. 1 og 2. Det foreslåede medfører derudover, at opstartsmøde med de eksisterende plejeenheder senest vil skulle være afholdt den 1. juli 2026.

Det foreslås i *stk. 2*, at [udestår].

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelserne, som varetager funktionen som ældretilsyn efter denne lov, overtager pr. ... 2025 det personale, som i kommunerne og i Styrelsen for Patientsikkerhed udelukkende eller

UDKAST

overvejende er beskæftiget med varetagelsen af opgaven, jf. § 1. Den kommunalbestyrelse, som varetager funktionen som ældretilsyn, overtager det personale som har tjenestested i en kommune eller i Styrelsen for Patientsikkerhed, beliggende tættest på kommunalbestyrelsen, der varetager ældretilsynet.

Lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 710 af 20. august 2002 (herefter virksomhedsoverdragelsesloven) finder ikke uden særskilt lovhjemmel anvendelse på en administrativ eller ved lov foretaget omorganisering af offentlige administrative myndigheder eller en overførsel af administrative funktioner mellem offentlige administrative myndigheder, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt. i virksomhedsoverdragelsesloven. I forhold til om der er tale om en omorganisering af offentlige administrative myndigheder, kan det udledes af de specielle bemærkninger til virksomhedsoverdragelseslovens § 1, jf. Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 5659, at overførsel af opgaver, som indebærer egentlig myndighedsudøvelse, ikke omfattes af loven. Virksomhedsoverdragelsesloven finder således ikke direkte anvendelse for de medarbejdere, der i dag i beskæftiger sig med funktionen som ældretilsyn i kommunerne og Styrelsen for Patientsikkerhed. Med henblik på at sikre et ensartet retsgrundlag foreslås, at virksomhedsoverdragelsesloven skal finde tilsvarende anvendelse for de medarbejdere, der ikke umiddelbart er omfattet af virksomhedsoverdragelsesloven.

Det foreslåede *1. pkt.*, vil medføre, at kommunalbestyrelserne i de kommuner, som vil få ansvaret for varetage funktionen som ældretilsyn, vil skulle overtage de medarbejdere, som er ansat i kommuner eller i Styrelsen for Patientsikkerhed, der udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelse af opgaver i relation til tilsyn på ældreområdet, jf. lovforslagets § 1. Det vil i den forbindelse ikke være afgørende, på hvilket grundlag f.eks. kollektiv overenskomst, individuel aftale mv. medarbejderens ansættelsesvilkår hviler på.

Det foreslåede *1. pkt.*, vil derudover indebære, at medarbejdere, der varetager arbejdsfunktioner med begrænset tilknytning til de opgaver, der overføres til de kommuner, der får ansvaret for ældretilsynet, ikke uden særskilt aftale mellem hhv. den enkelte kommune eller Styrelsen for Patientsikkerhed og den modtagende tilsynskommune, vil være blandt de medarbejdere, der vil skulle overføres. Arbejdsfunktioner med begrænset tilknytning vil i den sammenhæng f.eks. kunne være økonomi, IT, HR og rengøring.

UDKAST

Afklaringen af hvilke medarbejdere, der konkret vil skulle overdrages til det nye ældretilsyn, forudsættes afklaret i hhv. de afgivende kommuner og i Styrelsen for Patientsikkerhed hurtigst muligt efter lovens vedtagelse og senest den 1. marts. Det vil herefter være den modtagende ældretilsynskommune, som vil være ansvarlige for og som vil varetage den samlede proces i forhold til den fremtidige placering af medarbejderne og håndtering af forholdene for den enkelte medarbejder.

Det foreslåede 2. *pkt.*, vil medføre, at medarbejdere, der hidtil har varetaget opgaver i relation til tilsyn på ældreområdet i kommunerne eller i Styrelsen for Patientsikkerhed, vil blive overført til det ældretilsyn i den kommune, der vil ligge tættest på deres hidtidige tjenestested. Styrelsen for Patientsikkerhed er lokaliseret i Københavns, Randers og Kolding kommuner. Medarbejdere i styrelsen vil derfor overgå til det ældretilsyn i den kommune, der ligger tættest på den enhed i Styrelsen for Patientsikkerhed, hvor medarbejderen har sit tjenestested.

Det forudsættes, at den afgivende og den modtagne myndighed samarbejder om udmelding til medarbejdere, håndtering af praktik omkring overdragelse, herunder f.eks. overdragelse af relevante medarbejderdata og personalesager.

Det foreslås i *stk. 2*, at de pligter og rettigheder, der følger af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, finder tilsvarende anvendelse for personale, der er ansat i henhold til kollektiv overenskomst, bestemmelser om løn- og arbejdsforhold, der er fastsat eller godkendt af offentlig myndighed, eller individuel aftale, og som i forbindelse med overførsel efter *stk. 1* ikke er omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse.

Det foreslåede *stk. 2*, vil medføre, at lov om lønmodtageres retsstilling vil finde tilsvarende anvendelse på det personale, der overtages af ældretilsynskommunerne efter kriterierne i *stk. 1*.

Med det foreslåede sikres således, at de kommuner, som vil skulle varetage funktionen som det nye ældretilsyn, vil skulle indtræde i de rettigheder og forpligtelser over for medarbejderne efter bestemmelserne i virksomhedsoverdragelsesloven, hvis medarbejderne i kommunerne eller i Styrelsen for Patientsikkerhed udelukkende eller helt overvejende er beskæftiget med varetagelsen af ældretilsynsopgaven. De pågældende medarbejdere vil endvidere blive omfattet af lovens særlige bevisbyrde-regler, der beskytter medarbejderne mod usaglige afskedigelser som følge af opgaveoverførslen. Virksomhedsoverdragelsesloven vil finde anvendelse i sin helhed.

UDKAST

Overenskomstmæssige vilkår vil være gældende indtil overenskomstens udløb, mens individuelt aftalte vilkår vil være gældende indtil de eventuelt opsiges med de aftalte varsler, jf. dog virksomhedsoverdragelseslovens § 3, hvoraf det fremgår, at afskedigelse på grund af overdragelse af en virksomhed eller en del heraf anses for ikke rimelig begrundet i virksomhedens forhold, med mindre afskedigelsen skyldes økonomiske, tekniske eller organisatoriske årsager, der medfører beskæftigelsesmæssige ændringer.

Det foreslås med *stk. 3*, at tjenestemænd har pligt til at følge med opgaverne til den nye ansættelsesmyndighed på vilkår, der svarer til de hidtidige vilkår. Den nye ansættelsesmyndighed udbetaler den samlede tjenestemandspension, idet pensionsbyrden deles forholdsmæssigt mellem de to ansættelsesmyndigheder.

Det foreslåede *1. pkt.*, vil medføre, at tjenestemænd, som udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelse af de opgaver, der overføres til den nye ansættelsesmyndighed, vil være forpligtet til at følge med over til det nye ældretilsyn. Forpligtelsen til inden for rammerne af det nye ansættelsesområde at overtage en anden stilling vil dog ikke gælde, hvis forpligtelsen til at overtage en anden stilling måtte være af særlig indgribende karakter over for den enkelte. Der kan ikke angives præcise retningslinjer for forpligtelsen til at påtage sig en anden stilling, heller ikke i forhold til eksempelvis geografiske ændringer. Stor afstand mellem det hidtidige og det nye tjenestested vil således ikke i sig selv udelukke en pligt til at gøre tjeneste i den nye stilling.

Det forudsættes, at der ikke sker forringelser i løn- og andre ansættelsesvilkår som følge af flytningen til den nye ansættelsesmyndighed. Den nye ansættelsesmyndighed vil i medfør af det foreslåede *2. pkt.*, derfor også være forpligtet til at udbetale den samlede tjenestemandspension. Pensionsbyrden vil skulle deles forholdsmæssigt mellem de to ansættelsesmyndigheder efter princippet i kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 130 af 28. februar 2006 om beregning af tjenestemandspensioner og om fordeling af pensionsbyrden i forbindelse med kommunalreformen.

Til § 20

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.